

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΒ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1995

ΑΡΙΘ. 14

ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ ΚΡΟΥΣΕΩΣ;*

17. Ἐπίθεσις μὲ συγκεντρωτικὰ πυρά.

Στὴν καταπολέμησι τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ἐπιστρατεύεται καὶ τὸ ἐπιχείρημα, τὸ ὁποῖο προβάλλεται ἐν ὀνόματι τῆς δήθεν κοσμοθεωρητικῆς καὶ βιοθεωρητικῆς οὐδετερότητος τοῦ δημοκρατικοῦ κράτους. Ὁ ἀναφερθεὶς Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων κ. Εὐτύχης

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπ. Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

Μπισσάκης στὸ ἤδη μνημονευθὲν ἄρθρο του ὑπὸ τὸν τίτλο «Τὸ κράτος θὰ ὀφείλε νὰ εἶναι θρησκευτικὰ οὐδέτερο» δὲν δίστασε νὰ προβάλῃ τὸν ἐπὶ τῆς (φυσικο- καὶ ἱστορικο-) ὑλιστικῆς κοσμοθεωρίας του στηριζόμενον ἀντιθρησκευτικὸ καὶ ἀντιεκκλησιαστικὸ προσανατολισμὸ του, τονίσας τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶναι Θεοκρατικὸ Κράτος. Εἶναι Κοινοβουλευτικὴ Δημοκρατία καὶ μάλιστα ἀβασίλευτη. Ἐν τούτοις, σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὰς χώρες, στὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχει χωριστεῖ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Κράτος. Τὸ πρόβλημα τῆς διδασκαλίας τῶν Θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα συναρτάται μὲ τὶς ἀντιφάσεις τῶν θεσμῶν καὶ τῆς πράκτικῆς τῆς Δημοκρατίας μας.

»Τὸ Σύνταγμά μας ἐγγυᾶται τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνείδησης τῶν πολιτῶν. Εἰδικὰ τὸ ἄρθρο 2

κατοχυρώνει τὴν ἴση μεταχείριση τῶν πολιτῶν, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἀνήκουν στὴν ἐπικρατοῦσα Θρησκεία ἢ ὄχι. Τὸ Σύνταγμα ἐγγυᾶται τὸ ἀπαραβίαστο τῆς θρησκευτικῆς συνείδησης. Κατὰ συνέπεια τὸ Κράτος θὰ ὀφείλε νὰ εἶναι θρησκευτικὰ οὐδέτερο. Καὶ ὅμως, καὶ σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ περιεχόμενό του, στὴν προμετωπίδα τοῦ Συντάγματος ἀναγράφεται: «Εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος». Ἡ κατήχησις, οἱ ἁγιασμοί, οἱ ὀρκωμοσίαι, ἡ ἀναγραφή στὸ δελτίο ταυτότητος τοῦ θρησκευόμενου, ὅλα αὐτὰ ἀντιφάσκουν μὲ τὸ λαϊκὸ χαρακτῆρα τοῦ Κράτους. Οὐσιαστικὰ δὲν εἴμαστε λαϊκὸ Κράτος. Εἴμαστε μιὰ ἐκμοντερνισμένη Θεοκρατικὴ Πολιτεία. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία παραβιάζει τὴ δική της παράδοση καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνείδησης τῶν πολιτῶν, ὅταν βαφτίζει, δηλαδὴ καθορίζει τὸ θρησκευτικὸ νηπίον, καταστρατηγώντας τὴν ἀρχαία παράδοση τῆς ἐλεύθερης ἀποδοχῆς τοῦ βαπτίσματος (θεσμὸς τῶν κατηχουμένων). Τὸ πρόβλημα τῆς διδασκαλίας τῶν Θρησκευτικῶν πρέπει νὰ τὸ δοῦμε στὰ πλαίσια τῶν προηγουμένων ἀντιφάσεων.

»Ἡ ἴδια ἡ διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα, σὲ ἀνηλίκους, συνιστᾷ προσηλυτισμὸ ὁ ὁποῖος ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὴν κείμενη νομοθεσία. Γιατὶ τὸ Κράτος παραβιάζει τοὺς δικούς του νόμους. Ἐπειδὴ ἡ Θρησκεία συνεχίζει νὰ ἀποτελεῖ βασικὴ συνιστώσα τῆς κυρίαρχης ἰδεολογίας. Τὸ Κράτος ἀπαγορεύει τὸν προσηλυτισμὸ. Καὶ ὅμως ὁ νόμος 1566/85 κατατάσσει ἀνάμεσα στοὺς σκοποὺς τῆς πρωτοβάθμιας ἐκπαίδευσης τὰ «γνήσια στοιχεῖα»

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 532 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13 τεύχους.

τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς παράδοσης.

»Οἱ μαθητὲς τοῦ Δημοσίου, προτοῦ διαμορφώσουν ἐλεύθερα τὶς ἀντιλήψεις τους ὑφίστανται ἰδεολογικὸ καταναγκασμό...»¹¹⁶.

Οἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις τοῦ συναδέλφου κ. Μπιτσάκη ἀφ' ἐνὸς υἰοθετοῦν καὶ προβάλουν κατὰ εὐσύνοπτο συσσωρευτικὸ τρόπο τὰ ἐσχάτως — ἀπὸ μερικοὺς συνταγματολόγους καὶ ἄλλους — χρησιμοποιούμενα ἐπιχειρήματα ἐναντίον τῆς σχολικῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς καὶ ἀφ' ἐτέρου γιὰ μίαν ἀκόμη φορὰ ἐπαληθεύουν τὴν ἀνησυχία μας, ὅτι οἱ «ἀκροβολισμοὶ κρούσεως» εἶναι προμήνυμα μιᾶς κατὰ μέτωπον καὶ μὲ συγκεντρωτικὰ πυρὰ ἐπιθέσεως ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἑλληνορθόδοξου μορφωτικοῦ ἔργου. Παραθέσαμε τὶς διατυπώσεις αὐτὲς χωρὶς περικοπές, γιὰ νὰ μὴ δημιουργηθῆ ἢ ἐντύπωση, ὅτι στὸν κατωτέρω κριτικὸ ἔλεγχό μας ἀποφεύγομε νὰ ἀντιπαραταχθῶμε σὲ μερικὰ σημεῖα τῶν ἀνωτέρω σοφιστικῶν ἰσχυρισμῶν.

18. Ἐκκλησία καὶ δημοκρατικὸ ἰδεῶδες.

Ἐν πρώτοις ἄς σημειωθῆ ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραθεωρηθῆ ἡ ἀληθινὴ ἔννοια τῆς δημοκρατίας. Ὡς ἐπανειλημμένως ἔχει ἐπισημάνει ὁ γράφων, τὸ δημοκρατικὸ ἰδεῶδες πρέπει νὰ ἰσχύη ὡς καθολικὸ ἰδεῶδες. Ὅλες ἀνεξαρτήτως οἱ κρατικὲς καὶ κοινωνικὲς δομὲς πρέπει νὰ προσδιορίζωνται ὑπ' αὐτοῦ. Ἐὰν παρομοιάσωμε τὶς διατάξεις τοῦ δημοκρατικοῦ συντάγματος πρὸς τοὺς ἀναγκαίους κανόνες τῆς διεξαγωγῆς ἐνὸς παιγνιδίου, οἱ συμπαίκτες εἴτε ὡς ἄτομα, εἴτε ὡς ὀμάδες, εἴτε ὡς κυβερνῶντες, εἴτε ὡς κυβερνῶμενοι εἶναι πολυάριθμοι. Τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖο ἀπὸ ἄποψι τῆς νομικῆς ἐπιστήμης θεωρεῖται ὡς ὑποκείμενο διαμορφώσεως καὶ ἐφαρμογῆς δικαίου, ὡς νομικὸ πρόσωπο, ἀπὸ κοινωνιολογικῆ ἄποψι καὶ ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τῆς φαινομενολογικῆς Φιλοσοφίας τῆς Πολιτείας, δὲν εἶναι ἕνας συμπαίκτης, ἀλλὰ ἡ δυναμικὴ συνισταμένη καὶ σύνθεσις τῆς στρατηγικῆς, τὴν ὁποία οἱ διάφοροι συμπαίκτες — μὲ τὴ διανομὴ τῶν ἡγετικῶν ἢ τῶν ἀπλῶν, πρωτευόντων ἢ δευτε-

ρευόντων ρόλων — ἀναπτύσσουν κατὰ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ παιγνιδίου, ἐφαρμόζοντες καλῶς ἢ κακῶς τοὺς κανόνες του. Ὅπως ἀκριβῶς τὸ παιγνίδι διαμορφώνεται δυναμικῶς ὑπὸ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων, ποὺ τὸ διέπουν, ἔτσι τὸ Κράτος δὲν εἶναι στατικὸ ἀντικειμενικοποιημένο μέγεθος ποὺ δρᾷ μέσα στὸ πλαίσιο τῶν κανόνων τοῦ συντάγματος, ἀλλ' εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖο συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως διαμορφώνεται ὑπὸ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων αὐτῶν ἀναλόγως πρὸς τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὶς ἰκανότητες τῶν κυβερνῶντων καὶ κυβερνωμένων συμπαικτῶν, ἀναλόγως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ καὶ τῆς ἐτοιμότητος γιὰ συλλογικὴ συνεργασία καὶ ἀναλόγως πρὸς τὴν ἠθικὴ ποιότητα αὐτῶν, ἢ ὁποία εἶναι τὸ πρωτεύον¹¹⁷.

Συμφώνως πρὸς αὐτά, δὲν πρέπει νὰ παραθεωρηθῆ τὸ γεγονός, ὅτι, ἡ Ὀρθόδοξος Ἑλλάς εἶναι πρώτη στὴν Εὐρώπη σὲ ποσοστὰ ἐνεργοῦ θρησκευτικότητος¹¹⁸ καὶ ὅτι ἡ μνημονευθεῖσα ἤδη δημοσκόπησις, ποὺ δημοσιεύθηκε στὴν ἐφημερίδα «Τὰ Νέα», ὠδήγησε στὸ συμπέρασμα ὅτι «ἡ Θρησκεία ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμήμα τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας» καὶ ὅτι «ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῆς κοινῆς γνώμης — ποσοστὸ 80,2% — συμφωνεῖ μὲ τὴν ὑπαρξὴ τῶν Θρησκευτικῶν ὡς ὑποχρεωτικοῦ μαθήματος στὴν Μέση Ἐκπαίδευση»¹¹⁹.

Πῶς θὰ ἐξασφαλισθοῦν ἡ δημοκρατία καὶ ἡ «λαϊκὴ κυριαρχία», ἐὰν περιφρονηθῆ ἡ βούλησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἐὰν, ὅπως ἐπεσήμανεν ὁ Καθηγητὴς τῆς Γλωσσολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, ἐπιδιωχθῆ «νὰ ἀλλάξουμε τὴ νοοτροπία καὶ τὴν ἱστορικὴ συνείδηση ἐνὸς ὀλόκληρου λαοῦ, ποὺ ποτὲ δὲν ἔχει ζητήσει κάτι τέτοιο, καὶ νὰ τὴν προσαρμόσουμε — καὶ συνταγματικῶς — στὶς νομικὲς συλλήψεις μιᾶς δράκας ἐρασιτεχνῶν θρησκευτολόγων τοῦ γραφείου;»¹²⁰. Κατὰ τὴ διατύπωση τοῦ Ἀντιπροέ-

117. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτική, Ἀθήναι 1984, σσ. 27-28.

118. Σχετικὲς στατιστικὲς δημοσιεύθηκαν σὲ ἑλληνικὲς ἐφημερίδες.

119. Ἐφημερὶς «Τὰ Νέα», 19 Μαΐου 1995, σ. 12.

120. Γεωργίου Μπαμπινιώτη, Προαιρετικὰ Θρησκευτικά; ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 17 Σεπτεμβρίου 1995.

116. Εὐτύχη Μπιτσάκη, ἐνθ' ἄνωτ.

δρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κ. Ἀν. Μαρίνου, ἐφ' ὅσον ἡ Ὁρθόδοξη Θρησκεία εἶναι «ἐπικρατοῦσα ἐν Ἑλλάδι», δηλ. εἶναι «θρησκεία τῆς πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων, τὸ Κράτος ὑποχρεοῦται νὰ ἐξασφαλίσει στὰ ἐλληνοπούλα καὶ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευση σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχές αὐτῆς τῆς θρησκείας»¹²¹.

Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ γίνῃ γενικῶς συνειδητό, ὅτι τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὴν πολιτειακὴ ζωὴ ἀπορρέουν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ θεανθρωπίνη δομὴ τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔχει μόνον κατακόρυφη διάστασι, ἀλλὰ καὶ ὀριζοντίαν, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ἀνακαινιστικὴ συνάρτησί της πρὸς ὅλες τὶς πτυχές τῆς χωροχρονικῆς ἐνδοκοσμικῆς ἱστορικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς πραγματικότητος. Γι' αὐτό, ἐὰν τυχὸν ἐπιβληθῆ, ὡς μὴ ὠφέλε, ὀποιοσδήποτε τυχὸν «χωρισμὸς» τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τοῦ Κράτους — μέσα σὲ πλαίσια δημοκρατίας καὶ ὄχι ὀλοκληρωτισμοῦ — αὐτὸς θὰ ἦταν πλασματικὸς καὶ θὰ περιοριζόταν μόνον σὲ μερικὲς διοικητικὲς ἀρμοδιότητες· οὐδέποτε θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ εἶναι οὐσιαστικὸς χωρισμὸς ἢ πλήρης ἀποξένωσις. Τὸ 1982, ἐποχῆ, ποὺ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις φαινόταν ἀκατάλυτη, εἶχαμε ἐπισημάνει τὰ ἐξῆς: «*Ἀκόμη καὶ ἐν ὀλοκληρωτικὸν καθεστῶς, ὅπερ θὰ ἐστραγγάλιζε καὶ θὰ ἐκμηδένιζε τὴν ἐλευθερίαν κινήσεως τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἐπεδίωκε τὸν ἀποκλεισμὸν πάσης ἐπιρροῆς της ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς ζωῆς, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξοβελίσῃ πλήρως τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ Κράτους. Ἐν τῷ καθεστῶτι τούτῳ ἡ Ἐκκλησία θὰ ἐξήρχετο μὲν ἐκ μᾶς θύρας, ἀλλ' ἐλαυνομένη ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θὰ ἐπανήρχετο ἐξ ἀναριθμητῶν κρατικῶν παραθύρων, ἐκ τῶν ἱστορικῶν μνημείων, ἐκ τῶν μουσείων, ἐκ τῶν αἰθουσῶν ζωγραφικῆς καὶ εἰκονογραφίας τῶν πινακοθηκῶν, ἐκ τῆς λογοτεχνίας, ἐκ τῆς μουσικῆς, ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ θεάτρου καὶ τῆς ὄπερας, ἐκ τῶν ἐπιβλητικῶν λιτανειῶν, αἱ ὁποῖαι λ.χ. ἀναπαρίστανται ἐπὶ τῆς*

σκηνῆς τῶν θεάτρων Μπολσόϊ (Μόσχα) καὶ Κύρωφ (Λένινγκραντ), ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν ἀθλητῶν, οἱ ὅποιοι, ὡς εἶδομεν εἰς τοὺς προσφάτους Πανευρωπαϊκοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνας, ἐνισχύουν ἑαυτοὺς διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων»¹²².

Ὁ οὐσιαστικὸς χωρισμὸς Ἐκκλησίας καὶ Κράτους εἶναι ἀνέφικτος στὴν ἀτμόσφαιρα ἀλληλοπεριχωρήσεως τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους. Ἐὰν πραγματωθῆ μὲ συνέπεια τὸ ἀπὸ τὸν κ. Μπιτσάκη διατυμπανιζόμενον δημοκρατικὸ ἰδεώδες, τὰ μέλη τῆς ἐπικρατοῦσης Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὸν κύριον λόγον ὄχι μόνον στὴν ἐνοριακὴ ζωὴ, ἀλλὰ καὶ στὴ διαμόρφωσι τῆς ὅλης ζωῆς τοῦ Ἐθνους. Ὅποιαδήποτε ἀπόπειρα πρὸς ἀποκλεισμὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ἡ κυρία ἐγγυήτρια δύναμις στὴ διαμόρφωσι τοῦ μορφωτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἰδεώδους τῆς Πολιτείας θὰ σήμαινε ἀπεμπόλησι τῶν αἰτημάτων περὶ ἐκδημοκρατισμοῦ τῶν πολιτειακῶν δομῶν. Ἐὰν μέσα στὰ πλαίσια τῆς «λαϊκῆς κυριαρχίας» ἔχουν π.χ. δικαίωμα ἐκφράσεως γνώμης καὶ πιέσεως 100-200 γυναῖκες, ποὺ συγκροτοῦν κάποιον «φεμινιστικὸν» σύλλογον, πολὺ περισσότερον ἔχουν τὸ δικαίωμα αὐτὸ οἱ ἑκατοντάδες χιλιάδων γυναικῶν, ποὺ ἐκκλησιάζονται σὺν διάφορες ἐνορίες¹²³. Χαρακτηριστικῶς ὁ Καθηγητὴς κ. Κ. Μπέης στὸ μνημονευθὲν ἄρθρον τοῦ ἐπισημαίνει τὰ ἐξῆς:

«*Σὲ μιὰ ἐποχῆ, καὶ μάλιστα σὲ παγκόσμια διάστασι, ὅπου τὰ ἀληθινὰ κέντρα ἐξουσίας δὲν ταυτίζονται παρὰ μόνον κατ' ἐπίφασιν μὲ τὰ ἐπίσημα ὄργανα τῆς λεγομένης συντεταγμένης πολιτείας, ἀσφαλῶς δὲν θὰ πάψει νὰ ἔχει καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴ θέσιν της στὸ χῶρον τῶν μὴ ὀρατῶν κέντρων ἐξουσίας... Ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ πάψει... νὰ περνᾷ τὴ δική της γραμμὴ σὲ κρίσιμες στάσεις τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου. Ὅμοια, ὅπως τὸ μπορεῖ κάθε ἀληθινόν, ὅσο καὶ μὴ ὀρατό, κέντρο ἐξουσίας. Θὰ ἦταν οὐτοπία λοιπὸν καὶ πάλιν νὰ νομιστεῖ ὅτι μὲ*

121. Ἀναστ. Μαρίνου, ἐνθ' ἄνωτ., σσ. 11-12.

122. Ἐθαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ Ἐκκλησία ὡς «λαὸς τοῦ Θεοῦ», περ. «Ἐκκλησία», 1 Ὀκτωβρίου 1982, σ. 409.

123. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 411.

τὸ χωρισμὸς τῆς ἀπὸ τὸ Κράτος ἢ Ἐκκλησία θὰ μπορέσει νὰ ἀναδειχθεῖ ὡς ἀποκλειστικῶς θεῖο καθίδρυμα, μακριὰ ἀπὸ τὴν τύρβη»¹²⁴ τῶν διαδραματιζομένων μέσα στὴν πολιτειακὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ.

Ἡ Ἐκκλησία, ποὺ εἶναι μὲν ἀόρατος κατὰ τὴν θεία τῆς διάστασι, ἀλλὰ ἀπολύτως ὄρατὴ κατὰ τὶς ἐπίγειες χωροχρονικὲς-ἱστορικὲς συναρτήσεις τοῦ ἀνακαινιστικοῦ τῆς ἔργου, ἀναμφιβόλως δὲν θὰ «καταδυναστεύη» τὴν ζωὴ τοῦ τόπου, ἀλλ' ἀντιθέτως θὰ προωθῆ τὸν ὑγιᾶ ἐκδημοκρατισμὸ τοῦ, ἐὰν γίνῃ συνειδητόν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν τὰ ἀναρίθμητα μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἢ οἱ Ποιμένες τους ἢ οἱ ἐντεταλμένοι ἐκπρόσωποί τους εἶτε νὰ ἀποκλείωνται ἢ καὶ ἀπομακρύνωνται εἶτε ἔνεκα ἀξιόμειπτου ἀδρανεῖας ἢ ἀδιαφορίας νὰ ἀπέχουν ἀπὸ τὰ διάφορα κέντρα προγραμματισμοῦ καὶ λήψεως ἀποφάσεων, ἀπὸ τὰ συλλογικὰ ὄργανα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἀπὸ τὰ νομαρχιακὰ ἢ δημοτικὰ συμβούλια, ἀπὸ τὶς ἐργατικὲς καὶ ἐπαγγελματικὲς ἐνώσεις καὶ τὰ διάφορα συνδικάτα, ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ σωματεῖα, ἀπὸ τοὺς φοιτητικὸς συλλόγους, ἀπὸ τὶς μαθητικὲς κοινότητες, ἀπὸ τοὺς ἀγροτοβιομηχανικοὺς καὶ λοιποὺς συνεταιρισμοὺς, ἀπὸ τὶς «ἐταιρεῖες λαϊκῆς βάσεως», ἀπὸ τὶς κοινοπραξίες καὶ τοὺς αὐτοδιαχειριζομένους συλλογικοὺς φορεῖς, ἀπὸ τὶς λαϊκὲς συνελεύσεις, ἀπὸ ραδιοτηλεοπτικὰ συμβούλια καὶ ἐπιτροπές, ἀπὸ τοὺς μορφωτικοὺς ἢ πολιτιστικοὺς συλλόγους, ἀπὸ τὴ διοίκησι τῶν Ἰδρυμάτων κοινωνικῆς προνοίας, τῆς ὁποίας ἐμπυχωτὲς εἶναι αὐτονοήτως οἱ κατὰ τόπους Ἱεράρχες, ἀπὸ τὰ προσδιορίζοντα τὶς κατευθύνσεις τῆς Παιδείας καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων Παιδαγωγικὰ Ἰνστιτούτα καὶ Ἐκπαιδευτικὰ Συμβούλια¹²⁵ κ.τ.τ.

Ἐὰν συσχετισθοῦν τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα περὶ τοῦ δημοκρατικοῦ ιδεώδους πρὸς τὶς συζητήσεις περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, θὰ ἠμπορούσαμε νὰ τονίσωμε τὰ ἑξῆς: Ἡ ἐπικρατοῦσα ἄποψις, ποὺ διατυπώθηκε σὲ

σχετικὲς συζητήσεις ἀπὸ ἐκκλησιαστικὴ ἢ θεολογικὴ σκοπιὰ, εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ τροποποιηθοῦν τὰ ἄρθρα τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, ποὺ ρυθμίζουν τὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Παρὰ ταῦτα, ἐὰν κριθῆ σκόπιμος κάποια — ἀπαραιτήτως μὲ συναίνεσι τῆς Ἐκκλησίας — τροποποίησις τῶν ἄρθρων αὐτῶν, αὐτὴ κατ' οὐδένα τρόπο πρέπει νὰ ὀδηγήσῃ στὴν μὲ ὀλοκληρωτικὸ πνεῦμα ὑποδεικνυμένη ἀπὸ τὸν κ. Μπιστάκη ἀπομόνωσι καὶ περιθωριοποίησι τῆς Ἐκκλησίας. Ἀντιθέτως ἢ τυχὸν τροποποίησις αὐτὴ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκφράζῃ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κατοχυρῶνῃ σαφῶς τὴν — ἀνεὺ ἀναμίξεως καὶ ἐπεμβάσεων τοῦ Κράτους — πλήρη αὐτοδιοίκησι τῆς Ἐκκλησίας, ἀπ' ἐτέρου νὰ ἐξασφαλίσῃ στὴν ἐπικρατοῦσα Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ περισσότερον ζωτικὸ χῶρον πρὸς ἀπρόσκοπτη ἀνάπτυξι τοῦ ἀνακαινιστικοῦ τῆς ἔργου, τρίτον νὰ περιχαρᾶκῶνῃ τὴν ἀπρόσκοπτη ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν συμφώνως πρὸς τὴν ἑλληνορθόδοξῃ παράδοσι καὶ τέταρτον νὰ συνεχίσῃ νὰ προστατεύῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως τῶν ἑτεροδόξων, ἑτεροθρήσκων καὶ ἀθέων.

Στὸ ἐπόμενο ἄρθρο μας θὰ ἀναφερθοῦμε στοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ κ. Μπιστάκη περὶ τῆς ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους παραβιάσεως δῆθεν τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως τῶν πολιτῶν.

(Συνεχίζεται)

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΟΙΧΟΥ 1996**

Ἡ γνωστὴ ἐτήσια ἔκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μὲ τὸ ἀγιολόγιο, τὰ καθημερινὰ ἀγιογραφικὰ ἀναγνώσματα, τὰ κείμενα πνευματικῆς οἰκοδομῆς καὶ τὰ διαφημιστικὰ τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τὸ πλαίσιο στολίζει ὠραιότατη εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (Παναγίας τοῦ Πάθους).

124. Κώστα Μπέη, ἐνθ' ἄνωτ.

122. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 411.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΦΑΝΑΡΙΟΝ 13-14 ΙΟΥΛΙΟΥ 1995

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας συνήλθε τὴν 13ην - 14ην Ἰουλίου 1995, τῇ σελτῇ προσκλήσει τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ἐν Φαναρίῳ, πρὸς συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς πορείας τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ τῶν προοπτικῶν αὐτοῦ διὰ τὸ μέλλον.

Εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς μετέσχον ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Σεβρίας, Ρουμανίας, Γεωργίας, Ἑλλάδος, Ἀλβανίας καὶ Φιλανδίας. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μετᾶσχουν, δι' ἀνεξαρκήτους πρὸς τὸ θέμα λόγους, αἱ Ἐκκλησίαι Ἱεροσολύμων, Ρωσίας, Βουλγαρίας, Κύπρου, Πολωνίας καὶ Τσεχίας-Σλοβακίας, καίτοι ὠρισμένοι ἐξ αὐτῶν εἶχον ὀρίσει καὶ τοὺς ἐκπροσώπους των.

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς συνεζητήθη τὸ περὶ Οὐνίας καταρτισθὲν ἐν Βαλαμάνδ κείμενον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς, καθὼς καὶ αἱ θετικαὶ ἢ ἀρνητικαὶ ἀξιολογήσεις του ἐκ μέρους τῶν κατὰ τόπους ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ θεολογικῶν κύκλων, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων προτάσεων, τῆς Παπικῆς Ἐγκυκλίου *Ut unum sint* περὶ τῶν κριτηρίων τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ὑπεγράμμισεν, ὅτι τὸ ἐν Βαλαμάνδ καταρτισθὲν κείμενον ἀποτελεῖ ἐν βῆμα εἰς τὴν ὅλην πορείαν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ περιέχει σημαντικὰς προτάσεις πρὸς ἐποικοδομητικὴν ἀντιμετώπισιν πιεστικῶν πρακτικῶν ζητημάτων ἐντὸς τῶν πλαισίων καὶ τοῦ συναφοῦς κειμένου τοῦ Freising. Διευτυπώθησαν προτάσεις περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς συνεχίσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Οὐνίας, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιολογικῶν καὶ ποιμαντικῶν συνεπειῶν τῆς εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως διευκολυνθῇ ἡ περαιτέρω προώθησις τοῦ θεματολογίου τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου.

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἀπευθύνῃ ἔκκλησιν πρὸς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς πρακτικὰς προτάσεις τοῦ κειμένου τοῦ Βαλαμάνδ, ὅπως, κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην διὰ τὸν Θεολογικὸν Διάλογον περίοδον, ἀποφευχθοῦν ἐπίσημοι ἐκδηλώσεις ἐορτασμοῦ γεγονότων, τὰ ὅποια ἔχουν ἀφήσει ἀρνητικὰς φορτίσεις εἰς τὴν μνήμην τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὸ ἱστορικὸν παρελθόν, ὡς π.χ. ὁ προγραμματισθεὶς ἐπίσημος ἐορτασμός τῶν 400 χρόνων ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς «ἐνωτικῆς» συνόδου Brest - Litovsk (1595-96).

Συγχρόνως ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐτόνισεν τὴν σημασίαν τῆς ἐκπροσωπήσεως πασῶν τῶν κατὰ τόπους ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὰς συνελεύσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων τοῦ Διαλόγου, συμφώνως καὶ πρὸς τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως (1986), ὥστε νὰ εἶναι δυναμικότερα ἢ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπὶ τῶν συζητούμενων ζητημάτων καὶ μὴ παρουσιάζονται ἐκ τῶν ὑστέρων ἀμφισβητήσεις περὶ τὴν πληρότητα τῆς διατυπώσεως ἐπιμάχων ζητημάτων.

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως νὰ προτείνῃ εἰς τὴν ρωμαιοκαθολικὴν πλευρᾶν, ὅπως τὸ θέμα τῆς ἐπομένης συνελεύσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι «Ἐκκλησιολογικαὶ καὶ ποιμαντικαὶ συνέπειαι τῆς Οὐνίας» καὶ ἐξουσιοδότησε τὸν Πρόεδρον τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Αὐστραλίας κ. Στυλιανόν, νὰ ἐνεργήσῃ καταλλήλως διὰ τὴν προώθησιν τῶν προτάσεων τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς.

Τέλος, εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἐργασιῶν τῆς, ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν, ὅπως καταπαύσων αἱ ἐχθροπραξίαι καὶ αἰματοχυσίαι ἐν τῷ χώρῳ τῆς πρώην Γιουγκοσλαβίας καὶ ὅπουδῆποτε ἀλλαγῶν παρατηροῦνται, καταβληθῇ δὲ προσπάθεια ὅπως τὰ προκαλοῦντα αὐτὰς προβλήματα ἐπιλύωνται οὐχὶ διὰ τῶν ὄπλων, ἀλλὰ διὰ τοῦ διαλόγου καὶ τῶν διαπραγματεύσεων.

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ Ο ΕΚ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΝΑΞΟΥ

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

Τίς Νικόδημος οὗτος οὐ κλέος μέγα
ἐν ὀρθοδόξοις καὶ σοφοῖς Ὅρους Ἄθω;...
Νάξιος ἀνὴρ· Εὐγε τῆς εὐφυΐας!

*«Τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἐξαγγελεῖ Ἐκκλησία»
(Σειράχ 39.10)*

Ὁ εὐκλεῆς οὗτος γόνος τῆς ἀγιοτόκου ἀποδει-
χθείσης Ναξίας νήσου τῶν Κυκλάδων, ἀνέτειλεν
ὡς νέος ἀστὴρ ἐν τῷ στερεώματι τῆς αὐτόθι τοπι-
κῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἔτει σωτηρίῳ αἰμῆθ' (1749),

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

ἵνα διαλάμπῃ ἀκολούθως «εἰς πᾶσαν τὴν γῆν καὶ
εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης», ἀφ' ἧς μάλιστα εὐ-
σήμου ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, ἔτους χιλιο-
στοῦ ἐνεακκοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ πέμπτου (α' λυ-
νε' - 1955) Πατριαρχικῆ καὶ Συνοδικῆ προᾶξις τῆς
Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας συνηρίθμησεν
αὐτὸν μετὰ τῶν Ἁγίων, πατριαρχεύοντος Ἀθηνα-
γόρου Α', ὡς ὁσίως μετὰ σώματος βιώσαντα καὶ
τῷ Θεῷ εὐαρεστήσαντα.

* * *

Ἐπόμενος τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου· «ὅς ἂν ποιήσῃ
καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 5.19) ὁ Νάξιος οὗτος
ἀνὴρ διέπρεψεν εἰς ἀμφοτέρω, ποιήσας καὶ διδά-
ξας τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν καὶ πολιτείαν.

Ζῶν ἔτι ἔχαιρεν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς καλῆς μαρτυρίας, ἀνεπιφυλάκτως παρὰ
πάντων γινωσκόμενος ὡς ὁ «ἄρτιος τοῦ Θεοῦ ἄν-
θρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος»
(Β' Τιμ. 3.17). Καὶ περιέβαλλεν αὐτὸν διάχυτος ἡ
φήμη τῆς ἀγιότητος. Ἀπὸ τῆς ἐπομένης δὲ τῆς μα-
καρίας κοιμήσεως αὐτοῦ († 1809) ἀνεμένετο ὅτι
δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἐτιμᾶτο ὡς
ἅγιος, ἐορτίως γεραιρόμενος, καὶ ὑμολογίας ὑπὸ
τῆς Ἐκκλησίας ἀξιούμενος, καὶ τὴν ἐπίκλησιν τῶν
πρεσβειῶν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν πιστῶν δεχόμενος.

Παράλληλον δὲ μαρτυρίαν περὶ τῆς πλουσίας
καὶ ὀρθοδόξου αὐτοῦ διδασχῆς παρέχουσιν εὐγλωτ-
τως αἱ ἀρισταὶ καὶ πολυάριθμοι συγγραφαὶ αὐτοῦ,
τῶν ὁποίων ἡ ἀξία εἶναι σημαντικὴ «ἐν ὀρθοδό-
ξοις καὶ σοφοῖς τοῦ Ἄθω», ἔγκυρος δὲ ὁ θεολογι-
κὸς αὐτοῦ λόγος πανορθόδοξως, καὶ περιόλουτος
ἐν τῷ κόσμῳ ἡ σοφία αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἰδίων συγ-

γραφῶν τεκμαιρομένη, καὶ ἀποδεικνύουσα αὐτὸν
στερρῶς «ἐχόμενον τῶν πατρικῶν (ἀποστολικῶν
καὶ πατερικῶν) παραδόσεων (Γαλ. 1.14).

Οὕτω διακριθεὶς ὁ αἰοιδίμος διὰ τὸν ὄν διέθετε
«κάλαμον γραμματέως ὀξυγράφου», παρουσιάζε-
ται ὡς ἀληθῆς «γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν (ὅστις) ἐκβάλλει ἐκ τοῦ
θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιὰ» (Ματθ. 13.52).
Λαλῶν δ' «ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ», ἀποφαίνεται
σαφῶς ἀπὸ περιορισίας γνώσεων, ἀλλὰ καὶ ἐκ πεί-
ρας καὶ ζωῆς τῆς ἐν Κυρίῳ.

* * *

Διέγραψε δὲ λαμπρὰν τροχιὰν ὁ νεοφανῆς οὗ-
τος ἀστὴρ τοῦ νοητοῦ στερεώματος, ἀποτελέσας
«τυλαυγῆς πρόσωπον» τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκ-
κλησίας καὶ τῆς θεολογικῆς γραμματείας τῶν νεο-
τέρων χρόνων. Ἐκ γονέων εὐσεβῶν, Ἀντωνίου
καὶ Ἀναστασίας Καλλιβούρτζη, προελθὼν, Νικό-
λαος δὲ κληθεὶς ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι, ἤρξατο
παιδιόθεν ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ἐκ-
κλησίας. Παρὰ τοὺς πόδας ἱερατικῶν ἀνδρῶν δια-
τελῶν, καὶ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν σοφῶν Διδασκά-
λων τοῦ Γένους εὐρεθείς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ
ἐπιφανῶν στελεχῶν τῆς Μοναστικῆς Πολιτείας τοῦ
Ἁγιανύμου Ὅρους σαγηνευθεὶς, εὗρεν ἀσφαλῶς
τὴν ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν ἐκεῖ ἔνθα ἡ ἀπὸ Θεοῦ
κλήσις ἐκδηλότατα εἰλκυσεν αὐτόν.

Μαθητεύσας δὲ ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἰωνίας, παρὰ
τῆ ἐκεῖσε περιωνύμῳ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ καὶ τῷ
πρυτάνει αὐτῆς αἰοιδίμῳ ἱεροδιδασκάλῳ Ἱεροθέῳ
Βουλισμᾷ, ἔσχεν ἀλματώδεις προόδους εἰς τὴν
θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς.
Καὶ ἐκλήθη μὲν αὐτόθι εἰς διαδοχὴν τοῦ ἰδίου αὐ-
τοῦ διδασκάλου Ἱεροθέου (Βουλισμᾷ), ὅστις ἐν τῷ
γῆρατι προέκρινεν αὐτὸν ὡς ἄξιον τῆς περιλάμ-
πρου σχολῆς οἰακοστροφῶν. Ἄλλ' ὁ Ἱεράρχης τῆς
Νάξου Ἀνθιμος (Βαρδῆς), ἀπ' ἀρχῆς συμπαρα-
σταθεὶς τῷ φερέλπιδι Νικοδήμῳ, προσέλαβεν αὐ-
τὸν συνεργὸν καὶ γραμματέα ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἐπὶ
πενταετίᾳ· Οἰκονομία δὲ Θεοῦ τούτου· καὶ εὐλογία
τῆς Κυρίας Θεοτόκου, Δεσποίνης τοῦ Ἁγίου Ὁ-
ρους, ὅπου μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐφέροντο τὰ βήματα
τοῦ νεολέκτου τούτου «Ἀγιορείτου», ἐκ Νάξου εἰς
τὴν Ἀθωνικὴν χώραν, εὐδοκίᾳ Θεοῦ μεταφυτευ-
θέντος. Ἐκεῖ, «ἐνθα μοναὶ πολλαὶ εἰσιν», ἠτύρη-
ζετο ἤδη δι' αὐτὸν τόπος καὶ ἔργον καὶ ἀποστολή.

Παρεπίδημοι ἐν Νάξῳ Ἀγιορεῖται, ἐντυγχά-
νοντες τῷ Νικοδήμῳ, ὑφηγοῦνται αὐτῷ τὰ τῆς ἐν
Ἁγίῳ Ὁρει Μοναστικῆς Πολιτείας, ἧτις καὶ ἤχημα-

λάτισεν έκτοτε τὴν καρδίαν του. Τούτοις προσετέθη ὁ ἐπὶ σοφία καὶ ἀγιότητι φημιζόμενος Ἀρχιεπίσκοπος πρῶην Κορίνθου Μακάριος Νοταρᾶς, σχολάζων ἐν Ὑδρᾷ, ἔνθα ἔλθων ὁ ἡμέτερος Νικόδημος ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ ἐνήμερος κινήματος ἀνακαινιστικοῦ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, οὔτινος ἤδη κατήρξαντο ἐν Ἁγίῳ Ὁρει, ἐχόμενοι τῶν καλῶς ὑπὸ τῶν Θείων Πατέρων διατεταγμένων, διωκόμενοι δ' ὑπὸ ἀντιφρονούντων, σεβάσμιμοι Γέροντες, οἱ μειωτικῶς ἀποκληθέντες «Κολλυβάδες».

Ἀπὸ τῆς χορείας τούτων προερχόμενος ἐπάνυμος Ἁγιορείτης Ἀρσένιος ἀφίκετο εἰς Νάξον μετὰ τινων συνδιωκομένων μοναχῶν. Καὶ γνωσθεὶς τῷ Νικόδημῳ εἴλκυσε καὶ ἐμύησεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀνακαινιστικὸν κίνημα τῶν Κολλυβάδων, οὔτινος ἠγήτορες ἐγένοντο ἐν κρισίμοις ὥραις ὁ τε προορηθεὶς Μακάριος Νοταρᾶς καί, σὺν τῷ σοφῷ Νικόδημῳ, ἕτερος διακεκριμένος γόνος τῶν Κυκλάδων, ὁ ἐπιφανὴς Διδάσκαλος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος.

Ἡ σύμπραξις τῶν τριῶν τούτων καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν ὁμοφρόνων αὐτῶν, ἐγένοντο ἐν Ἁγίῳ Ὁρει, παρὰ τινὰς παρεμβληθείσας ἀπουσίας αὐτῶν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Τόπου, ἔνεκα τῶν γενομένων διωγμῶν ὑπὸ τῶν ἀμφισβητούντων τὴν ὀρθότητα τῆς προσπαθείας τῶν.

Ὁ ἱερός Νικόδημος, καταταγείς, ἐν ἔτει 1775, εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Διονυσίου, ἐκάρη ἐν αὐτῇ μοναχός, ὅτε καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα τούτο. Ἐν συνεχείᾳ ἐγκατεστάθη ἀλληλοδιαδόχως εἰς διαφόρους Σκήτας καὶ Κελλίᾳ, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς ἀναστροφῆς αὐτοῦ μετὰ τῶν φημιζομένων ἀγιωτέρων Γερόντων καὶ τῆς ἐκ τῆς χειρωγωγίας καὶ τῆς μιμήσεως αὐτῶν πνευματικῆς ὠφελείας καὶ ἐμπειρίας. Διέτριψε δ' ἐπὶ τινὰ χρόνον, μετὰ τοῦ Ἀρσενίου Κολλυβά, εἰς τὴν μικρὰν νῆσον Σκυροπούλαν, τὸν δόλιχον τῆς ἀσκήσεως συνεχίζων καὶ τὸν χειρωνακτικὸν βίον διάγων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ συγγράφας ἀπὸ μνήμης τὸ ἐποικοδομητικώτατον «Συμβουλευτικὸν ἐγχειρίδιον περὶ φυλακῆς τῶν πέντε αἰσθήσεων», θαυμαστὸν διὰ τὸν πλοῦτον τῶν παρατιθεμένων ἀγιογραφικῶν, Πατερικῶν, καὶ ἐκ τῶν κλασικῶν συγγραφέων ἀποσπασμάτων, μετὰ μνείας τῶν πηγῶν καὶ μετ' ἀκριβῶν παραπομπῶν εἰς τὰ οἰκεία κείμενα, καίτοι ἔσπερεῖτο τούτων ἐν τῇ ἐρημονήσῳ ἐκεῖνῃ, ἔχων τὴν μνήμην αὐτοῦ μόνον εὐρετήριον!

* * *

Ἐφεξῆς, ὡς μέλισσα ἀκαταπόνητος, ἐφ' ἅπαντα τὰ βλαστήματα ἐπεκάθησεν, ἵνα ἀποκομίση ὅτι εὐθετον εἰς ἀπόδοσιν «μέλιτος καὶ κηρίου» (Ψαλμ. 118.11), εἰς κατάρτισιν δηλ. τῆς ὕλης τῶν πολυμύχθων συγγραφῶν του. Περιῆλθε βιβλιοθήκας ἠρεῦνησε κώδικας οὐδὲν δ' ἀφήκεν ἀνεξέταστον

εἰς χειρόγραφα καὶ ἔντυπα στοιχεῖα ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τεθησαυρισμένα. Ἡ δὲ τεραστία εἰς ὄγκον καὶ ἀριθμὸν ἀποδελτίωσις τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐρευνηθέντος θησαυροῦ ἐνεπλούτισε καὶ προσέδωκε μείζον κῦρος εἰς τὰς πολυαριθμούς καὶ σπουδαίας συγγραφάς του, διὰ τῶν ὁποίων κατέλαβεν ἐπιζήλον θέσιν ἐν τῇ Θεολογικῇ καὶ Ἐκκλησιαστικῇ Γραμματολογία.

Τὴν διαμνημόνευσιν τούτων ἐπάγοντες εἰς ἐπιμετρον τοῦ Συναξαρίου, ἐπισημαίνομεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἀποδεικνύεται δι' αὐτῶν καθηγητῆς τοῦ χριστιανικοῦ «ὑπογραμμοῦ» (Α' Πέτ. 2.21), μάλιστα εἰς θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν. Οὕτω γράφων «Περὶ φυλακῆς τῶν πέντε αἰσθήσεων», ἢ προβάλλων «Γυμνάσματα πνευματικά», ἢ πραγματευόμενος τὰ κατὰ τὸν «Ἀόρατον πόλεμον», εἶναι ἐκδηλον ὅτι ἐκθέτει τὴν βιωματικὴν αὐτοῦ ἐμπειρίαν. Ὅμοίως ὅταν συντάσῃ τὴν «Χρηστοθήειαν τῶν χριστιανῶν», λεπτολογεῖ καὶ ἐμβαθύνει εἰς τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅταν καταρτίῃ τὸ «Ἐξομολογητᾶριον», ἀνατέμνει εἰς βάθος τὰς πτυχὰς τοῦ ψυχικοῦ βίου καὶ διαγιγνώσκει τὰ αἷτια καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἁμαρτημάτων καὶ διαγράφει τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα τῆς καταπολεμήσεως αὐτῶν, ὁμιλῶν ὡς ἐμπειροπόλεμος ἀγωνιστῆς, ὅστις «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισται». Καὶ εἰς τὸ ἔργον του «Περὶ συνεχοῦς μεταλήψεως» ἀποφαίνεται ὡς «ἐντρεφόμενος» ὁ ἴδιος διὰ τῶν θείων μυστηρίων. Ἐν γένει δὲ διὰ τῶν σελίδων τῶν βιβλίων του προβάλλεται ἀφ' ἑνὸς ὡς ταμεῖον εὐρείας καὶ βαθείας γνώσεως εἰς τὰ «τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας» τῆς Ἐκκλησίας (Α' Τιμ. 4.6), ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς «ἀνήρ ἐπιθυμῶν» τῶν τοῦ Πνεύματος (Δανιὴλ 9.23). Καὶ οὕτως «ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται» (Ματθ. 12.33). Οἱ γλυκεῖς καὶ εὐοσμοὶ καρποὶ τῶν συγγραφῶν τοῦ Ὁσίου Νικόδημου παρήχθησαν ὁμολογουμένως ἐκ τοῦ καλλικάρπου καὶ πολυκάρπου δένδρου τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς τοῦ ἀγίου ἀνδρός.

* * *

Ἐν σχέσει δὲ πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἁγίου (καὶ τῶν «Κολλυβάδων»), οὗτοι ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἀναζωπύρησιν τῆς συμμετοχῆς τοῦ πιστοῦ λαοῦ εἰς τὴν θεῖαν λατρείαν καὶ πρωτίστως εἰς τὴν λειτουργικὴν καὶ μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ παρεξηγήθησαν. Καὶ ἐπεκρίθησαν ὡς καινοτόμοι. Πολλοὶ δ' ἐξηναγκάσθησαν νὰ φύγουν ἐξ Ἁγίου Ὁρους. Διασπαρέντες ὁμως εἰς τὰς νήσους καὶ τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, μετέδωσαν τὸ ἔναυσμα εἰς τὸν λαόν. Καὶ ἡ σπορὰ τῆς ἀληθείας εὗρε «γῆν ἀγαθὴν» καὶ ἐτελεσφόρησε σημαντικῶς. Εὗρε δὲ καὶ συνεχιστάς, ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου, οἰκοδομήσαντας, σὺν Θεῷ, ἐπὶ τὸν

θεμέλιον ἐκείνον τὰς νεωτέρας χριστιανικὰς κινήσεις «πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν Ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. 4.12).

Ἡ ἀντίδρασις καὶ πολεμικὴ ἐστράφη, ἐκ τῶν πρώτων, κατὰ τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐπεξεργασμένου «Ἐγχειριδίου ἀνωμόμου τινός, ἀποδεικτικῶς περὶ τοῦ ὅτι χρεωστοῦσιν οἱ χριστιανοὶ συχνότερον νὰ μεταλαμβάνωσι τὰ θεῖα μυστήρια». Οἱ ἀντιφρονούντες τὸ ἀπέστειλαν πρὸς κρίσιν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κων/πόλεως. Ὁ δὲ Πατριάρχης Προκόπιος δὲν ἐδίστασε νὰ τὸ κατακρίνη! Ἄλλ' οἱ μετ' αὐτὸν Πατριάρχαι Νεόφυτος ὁ Ζ' Θεοδοσίος ὁ Β', καὶ ἰδίως ὁ Γρηγόριος ὁ Ε' (ὁ ἐθνοῖερομάρτυς) τὸ ἀνεγνώρισαν ὡς ὀρθοδοξώτατον. Ὁ τελευταῖος μάλιστα ἔλυσε τελειωτικῶς τὸ ζήτημα τῷ 1819, μὲ τὴν περιφημον σχετικὴν Ἐγκύκλιον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς συνεχοῦς Θείας Κοινωνίας.

Οἱ ἀμφισβητῖαι κατεγίνωσκον κ.ἄ. «καινοτομίας» εἰς τοὺς ἐπιχειροῦντας τὴν λειτουργικὴν καὶ κανονικὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ δὲ Ἅγιος Νικόδημος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀντέτασσαν ὅτι εἰσηγοῦνται λατρευτικὸς τρόπον καὶ κανονικὰ μέτρα καινοφανῆ μὲν ἴσως, ἀλλὰ μεμαρτυρημένα ὑπὸ τῆς ἀρχαίας πράξεως τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι ἐπομένως καινοτόμοι, ἀλλ' ἀνατρέχουσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν. Φαινομενικῶς νεωτερισταί' ἀλλ' οὐσιαστικῶς ἀρχαιοπρεπεῖς. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι, ὅταν ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὑπέβαλεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, πρὸς ἔγκρισιν, τὸ γνωστὸν βιβλίον του «Πηδάλιον», ἡ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου ἠθέλησε νὰ στηριχθῆ εἰς τὸ κῦρος ἀνδρῶν σοφῶν καὶ εἰδημόνων. Καὶ ἀπεφάσισεν «ἐξαποστεῖλαι τὴν βίβλον καὶ τῷ ἐν Χίῳ διατελοῦντι σοφολογιωτάτῳ διδασκάλῳ Κύρῳ Ἀθανασίῳ Παρίῳ καὶ τῷ ἐκεῖσε διατρίβοντι πανιερωτάτῳ πρῶτῳ Κορίνθου Μακαρίῳ». Τί καὶ ἂν ἦσαν ἡγήτορες τῶν Κολλυβάδων; Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐγκυρότητα καὶ διὰ καὶ τὴν ἀντικειμενικότητα τῆς γνώμης των. Καὶ ἐπέτρεψε τὴν ἔκδοσιν τοῦ «Πηδαλίου», ὅταν ἐκείνοι ἔδωσαν «τὴν καλὴν περὶ τῆς βίβλου μαρτυρίαν».

Ἡ ἀκραιφνὴς ὀρθοδοξία καὶ ὁ ἐνθεὸς δι' αὐτῆς ζήλος τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου Νικοδήμου μαρτυροῦνται, τέλος, καὶ ἐκ τῶν ἀναθεωρήσεων καὶ προσαρμογῶν πρὸς τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα ἔργων μὴ ὀρθοδόξου ἀρχικῆς προελεύσεως (ὡς οἱ πυρῆνες τῶν «Πνευματικῶν Γυμνασμάτων» τοῦ «Ἀοράτου πολέμου» καὶ ἐνδεχομένως τοῦ «Περὶ συνεχοῦς μεταλήψεως»). Ὁ Ἅγιος τὰ ἔρριψεν εἰς τὴν κάμνον τῆς ὀρθοδόξου ψυχῆς του καὶ τὰ ἀνέσυσσεν ἐκεῖθεν ἀπόγως ὀρθόδοξα, μὲ τὰς προσθαφαιρέσεις καὶ τὴν ἐν γένει ὑπ' αὐτοῦ ἐπεξεργασίαν

καὶ βελτίωσιν, ἵνα ἀποκαθαρθέντα ἀπὸ ὀθνεῖων καὶ ἀντορθοδόξων στοιχείων διακονήσωσι τὴν ὀρθόδοξον ποιμνὴν διὰ τῶν ἐμπειροχομένων πρακτικῶν καὶ ἐποικοδομητικῶν ὑποδείξεων «πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων» καὶ εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ὁ Ἅγιος ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὴν 14ην Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1809, πορευθεὶς εἰς τὴν αἰωνίαν κατάπαυσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

* * *

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ὁ κατάλογος τῶν ἔργων τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς.

1. Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν.
2. Εὐεργετινός.
3. Περὶ συνεχοῦς μεταλήψεως.
4. Ἀλφαβηταλφάβητος (Μελετίου τοῦ ὁμολογητοῦ).
5. Ἁγίου Συμεῶν τοῦ νέου Θεολόγου συγγράμματα.
6. Ἐξομολογητᾶριον.
7. Ἀόρατος πόλεμος.
8. Νέον Μαρτυρολόγιον.
9. Πνευματικὰ Γυμνάσματα — περὶ φυλακῆς τῶν πέντε αἰσθήσεων.
10. Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ συγγράμματα.
11. Πηδάλιον.
12. Νέον Θεοτοκάριον.
13. Χρησιμοθήκεια τῶν χριστιανῶν.
14. Ἐρμηνεία εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἀπ. Παύλου.
15. Ἐρμηνεία εἰς τὰς ἑπτὰ καθολικὰς ἐπιστολάς.
16. Ψαλτήριον (Εὐθυμίου Ζυγαβινοῦ).
17. Κήπος χαρίτων (Ἐρμηνεία τῶν ἑννέα Ὡδῶν τῆς στιχολογίας).
18. Νέος Συναξαριστῆς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ.
19. Ἐορτοδρόμιον (Ἐρμηνεία τῶν κανόνων τῶν Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν εορτῶν).
20. Νέα Κλίμαξ (Ἐρμηνεία τῶν ἀναβαθμῶν τῆς Ὀκτωήχου).
21. Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον.
22. Νέον Ἐκλόγιον.
23. Εὐχολόγιον.
24. Ἐγκώμια Ἐπιταφίου.
25. Βαρσανούφιος.
26. Ὁμολογία τῆς ἑαυτοῦ πίστεως.
27. Ὑπόμνημα ἁγίων ἀνδρῶν Ἀγιορειτῶν.

Σημ.: «Ὅσα δὲ τροπάρια, οἴκους τε, καὶ ὀλοκλήρους ἱερατικῶς κανόνας καὶ ἐγκώμια εἰς πολλοὺς τῶν Ἁγίων μελωδικώτατα συνετάξατο καὶ προσανεπλήρωσε, ταῦτα καὶ γραφῆ παραδοῦναι σχεδὸν ἀδύνατον».

— «Ἄφησεν ἐντολήν (εἰς τοὺς Ἀδελφοὺς Σκουρταίους), ἵνα φροντίσωσι περὶ τῶν ἀνεκδότων συγγραμμάτων αὐτοῦ, τῶν τῆδε κακείσε διασκορπισμένων, καὶ ἐκδώσωσιν εἰς τύπον».

Η ΠΑΠΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ UT UNUM SINT ΚΑΙ Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

1. Ἡ νέα παπική Ἐγκύκλιος «Ἴνα ὄσιν ἓν» (Ut unum sint) εἶναι ὑπὸ ὁποιαδήποτε προοπτική ἓνα πολὺ σημαντικό κείμενο τόσο γιὰ τὶς διεκκλησιαστικὲς σχέσεις, ὅσο καὶ γιὰ τὴν κοινὴ πορεία τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς τὴν ἐνότητα. Ἡ σπουδαιότητα τοῦ κειμένου δὲν εἶναι ἀσχετὴ πρὸς τὸν ἰδιότυπο χαρακτήρα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου καὶ πρὸς τὴν χρο-

Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ἀπορρέει προφανῶς ἀπὸ προσεκτικὲς καὶ συστηματικὲς ἀναλύσεις τόσο τῶν ἀποτελεσμάτων, ὅσο καὶ τῶν προοπτικῶν τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων. Ἀπὸ τὶς ἀναλύσεις αὐτὲς τῶν ἀρμοδιῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας συνειδητοποιήθηκε ἀναμφιβόλως τὸ γεγονός ὅτι ἡ κοινὴ πορεία τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς τὸ ὄραμα τῆς ἐνότητας δὲν εἶναι δυνατὴ χωρὶς τὴν προηγούμενη ἄρση ὄλων ἐκείνων τῶν ἱστορικῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα προκάλεσαν τὶς διαδοχικὲς διασπάσεις τῆς ἐνότητάς του (ΙΑ' καὶ ΙΣΤ' αἰῶνες).

Τοῦ Καθηγητοῦ κ. ΒΛΑΣΙΟΥ Ι. ΦΕΙΔΑ

νική στιγμή τῆς δημοσιεύσεώς του. Ὡς παπική Ἐγκύκλιος ἔχει ποιμαντικὸ χαρακτήρα καὶ ἀναφέρεται κυρίως στὰ μέλη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ἡ χρονικὴ συγκυρία προσδιορίζεται ἀπὸ τὰ διαπιστωμένα ποικίλα ἀδιέξοδα τόσο στοὺς διμερεῖς, ὅσο καὶ στοὺς πολυμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Ἡ μόνη ὁδὸς πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ὑπῆρξε πάντοτε καὶ παραμένει συνεχῶς ὁ *εἰλικρινῆς καὶ ἰσότητος* Θεολογικὸς Διάλογος, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ στὴν ἐπιθυμητὴ ἐνότητα μόνο μὲ τὴν θεραπεία τῶν ἀνοικτῶν πληγῶν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὶς μονομερεῖς ἢ καὶ αὐθαίρετες ἐρμηνεῖες ἀπὸ ὀρισμένες Ἐκκλησίες τῆς κοινῆς παρακαταθήκης τῆς πίστεως. Ὅ,τι δηλαδὴ ἔπληξε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ ἱστορικὸ παρελθὸν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διατηρηθῇ στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας χωρὶς νὰ ἐρεθίσῃ ἢ καὶ νὰ προκαλῆ νέες διασπάσεις. Πράγματι, ἡ θεραπεία τῶν πληγῶν αὐτῶν τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τέθηκε ὡς πρωταρχικὸς σκοπὸς τῶν διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν διαλόγων τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς κινήσεως, ὥστε νὰ καθαρθῇ ἡ *μνήμη τῆς Ἐκκλησίας* ἀπὸ τὶς τραυματικὲς ἱστορικὲς τῆς ἐμπειρίες καὶ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἀποστολικὴ καθαρότητα τῆς λειτουργίας της.

Ἡ ἐκτενὴς αὐτὴ παπική Ἐγκύκλιος διαιρεῖται σὲ τρία βασικὰ Κεφάλαια μὲ Εἰσαγωγή καὶ μὲ προτρεπτικὸ Ἐπίλογο. Τὸ *πρῶτο Κεφάλαιο* ἀναφέρεται στὸ οἰκουμενικὸ χρέος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (L' engagement oecuménique de l' Eglise catholique) Τὸ *δεύτερο Κεφάλαιο* ἀξιολογεῖ τοὺς καρποὺς τῶν διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς κινήσεως (Les fruits du Dialogue). Τὸ *τρίτο Κεφάλαιο* ἀναζητεῖ μία ἀποτελεσματικότερη ὁδὸ Διαλόγου γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν (Quanta est nobis via?). Καὶ τὰ τρία Κεφάλαια ἀξιοποιοῦν μὲ μεγάλη συχνότητα τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις τῆς πρόσφατης Β' Βατικανῆς συνόδου καὶ εἰδικότερα τὸ διάταγμα γιὰ τὸν Οἰκουμενισμὸ (Unitatis redintegratio), τὶς κωδικοποιημένες σχετικὲς ὁδηγίες τοῦ πρόσφατου ρωμαιοκαθολικοῦ «Ὁδηγοῦ γιὰ τὸν Οἰκουμενισμὸ» (Directoire... sur l' oecuménisme), τὶς συναφεῖς παπικὲς Ἐγκυκλίους κ.ἄ.

Ἐν τούτοις, ἡ ἐπιλογή τῆς μεθόδου τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων γιὰ τὴν ἀνακάθαρση τῆς μνήμης τῆς Ἐκκλησίας ἐπηρεάσθηκε ἔντονα ἀπὸ τὶς ὁμολογιακὲς ἀγκυλώσεις τῆς *πολεμικῆς* ἢ *ἀντιρρητικῆς* Θεολογίας τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος, γι' αὐτὸ μέχρι τώρα δόθηκε προτεραιότητα στὴν ἀνάδειξη ὄσων στοιχείων τῆς παραδόσεως ἐνόνουν καὶ ὄχι ὄσων στοιχείων χωρίζουν τὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίες καὶ Ὁμολογίες. Ἡ ἐπιλογή αὐτὴ δὲν θὰ μπορούσε βεβαίως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐσφαλμένη σὲ μία διαδικα-

Ἡ παπική Ἐγκύκλιος εἶναι μία συνειδητὴ Ὁμολογία πίστεως τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης στὴ μοναδικὴ ἀξία τῶν διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν

οία θεολογικοῦ διαλόγου γιὰ τὴν ἐνότητα, ιδιαίτερα μετὰ ἀπὸ τὴν ἀντιθετικὴ φόρτιση τῶν ὁμολογιακῶν συγκρούσεων πολλῶν αἰώνων, ἀλλὰ κινδυνεύει νὰ ἀποδειχθῆ *χρονοβόρα* ἢ καὶ *ἀναποτελεσματικὴ* ἀπὸ τὴν ἐνδιάθετη ροπὴ παρατάσεως τῶν θεολογικῶν συζητήσεων ἀκόμη καὶ γιὰ θέματα, τὰ ὁποῖα ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση δὲν τὰ ἔχει ἀξιολογήσει ὡς ἐμπλεκόμενα στὴν ἀλλοίωση τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως ἢ στὴ διάσπαση τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ προτεραιότητα δηλαδὴ στὴ συζήτηση τῶν στοιχείων ποὺ ἐνώνουν τὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίες κατέστησε σὲ τελευταία ἀνάλυση τοὺς ἐπίσημους Θεολογικοὺς Διαλόγους τῶν Ἐκκλησιῶν *ἕνα νέο πλαίσιο ἀντιπαραθέσεως θεολόγων ἢ θεολογιῶν καὶ ὄχι ἕνα βῆμα ἐπίσημου διαλόγου τῶν Ἐκκλησιῶν* γιὰ τὴν ἄρση τῶν ἤδη διαπιστωμένων διαφωνιῶν στὴν κατανόηση ἢ τὴν ἐρμηνεία τῆς κοινῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως.

Ἡ παπικὴ Ἐγκύκλιος ἀξιολογεῖ μὲ πολὺ ἐνθουσιαστικὸ πνεῦμα τόσο τὴν ἰδέα τῶν διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, ὅσο καὶ τοὺς πρώτους καρπούς τους στὰ πλαίσια τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς κινήσεως γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν. Τὸ ἐνθουσιαστικὸ αὐτὸ πνεῦμα ὑποδηλώνει μίαν πραγματικὴ ἐσωτερικὴ μεταστροφή τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς ἰδέας καὶ τῶν προοπτικῶν τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, ἂν συνεκτιμηθοῦν τόσο ἡ ἀφετηριακὴ διστακτικότητά της κατὰ τὴν περίοδο τοῦ μεσοπολέμου, ὅσο καὶ ἡ θεσμικὴ της ἐσωστρέφεια κατὰ τὴν περίοδο τοῦ μεταπολέμου, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν μακροχρόνια ἐπιφυλακτικὴ τῆς στάση ἔναντι τῶν σκοπῶν καὶ τῶν προοπτικῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (1948). Βεβαίως, ἡ εὐλογη προτίμηση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς διμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν διευκόλυναν τὴ Β' Βατικανὴ Σύνοδο νὰ περιγράψῃ στὸ Διάταγμα τῆς *Περὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ* (Unitatis redintegratio) τὰ θεσμικὰ πλαίσια τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας στὴ σύγχρονη Οἰκουμενικὴ κίνηση γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν. Τὸ Διάταγμα αὐτὸ τῆς Β' Βατικανῆς συνόδου καὶ ἡ ἐπιλεκτικὴ κωδικοποίησις τῶν συναφῶν παπικῶν Ἐγκυκλίων στὸ πρόσφατο «*Οἰκουμενικὸ Ὁδηγὸ*» (Directoire sur l'œcuménisme) τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀ-

ποτελοῦν τὶς βασικὲς πηγὲς τῆς νέας παπικῆς Ἐγκυκλίου «*Ἵνα πάντες ἐν ὧσιν*» (Ut unum sint).

2. Ἡ παπικὴ ὁμως Ἐγκύκλιος προχωρεῖ μὲ ἐντυπωσιακὴ ἄνεση καὶ πέραν τοῦ θεσμικοῦ αὐτοῦ πλαισίου μὲ *συγκεκριμένες* παραδοχὲς καὶ μὲ *σημαντικὲς προτάσεις* τόσο γιὰ τὴν ἀποτελεσματικώτερη διεξαγωγὴ τῶν διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, ὅσο καὶ γιὰ τὴν πληρέστερη ἀξιοποίηση τῶν θετικῶν τους καρπῶν ἀπὸ τὶς μετέχουσες στὸν οἰκουμενικὸ διάλογο Ἐκκλησίες. Ἡ ἐρμηνεία τοῦ νέου αὐτοῦ πνεύματος μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ μὴ παραθεωρηθῆ δύο βασικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ὀρθὴ προσέγγισις τῆς Ἐγκυκλίου, ἢτοι ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν αὐτονόητη ἀναφορὰ τοῦ ποιμαντικοῦ αὐτοῦ κειμένου κυρίως στὰ μέλη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν εὐνόητη συσχέτισή του πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων τῆς Β' Βατικανῆς συνόδου, οἱ ὁποῖες δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναιρεθοῦν ἢ ἀνατραποῦν μὲ μίαν νέα παπικὴ Ἐγκύκλιο.

Ὑπὸ τὴν ἐννοια αὐτὴ στὴ νέα παπικὴ Ἐγκύκλιο καταβάλλεται συστηματικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν προβολὴ τῶν νέων προτάσεων ὡς μίαν συνεπὴ ἐρμηνεία τῶν ἀποφάσεων τῆς Β' Βατικανῆς συνόδου μὲ τὴν ἐπιλεκτικὴ χρησιμοποίησις ὁλοκλήρων ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὸ συνοδικὸ Διάταγμα Unitatis redintegratio καὶ ἀπὸ τὶς σχετικὲς μὲ αὐτὸ παλαιότερες παπικὲς Ἐγκυκλίους. Συνεπῶς, ἡ νέα παπικὴ Ἐγκύκλιος δὲν ἀποκρύπτει τὴν ἐνδιάθετη τάσι μίᾶς συνεποῦς πρὸς τὶς ἀποφάσεις τῆς Β' Βατικανῆς συνόδου προβολῆς τόσο τοῦ νέου πνεύματος ἐρμηνείας τῆς *ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησιολογίας*, ὅσο καὶ τῆς συνοδικῆς ἐρμηνείας τῆς *ρωμαιοκαθολικῆς διδασκαλίας περὶ τοῦ παπικοῦ πρωτείου* στὴν Ἐκκλησία. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ προβάλλονται στὴν Ἐγκύκλιο ὡς *ἀναγκαῖα* μὲν γιὰ τὴν αὐθεντικὴ περιγραφή τῆς αὐτοσυνειδησίας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὡς *ἀνοικτὰ ζητήματα* στὸ σύγχρονο οἰκουμενικὸ διάλογο γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν.

Τὸ παπικὸ πρωτεῖο εἰδικώτερα, καίτοι εἶναι θεμελιώδης δογματικὴ διδασκαλία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τούτοις δὲν ἐξαιρεῖται πλέον ἀπὸ τὸ *θεματολόγιο* τῶν διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων. Ἀντιθέτως, παραδίδεται σὲ αὐτοὺς ὡς ἕνα *ἀνοικτὸ θέμα* γιὰ τὴν ἀναζήτηση μίᾶς ἄλλης ἐρμηνείας, ἢ ὁ-

ποία νὰ διευκολύνει τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μεταξύ τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας στὴν πρώτη χιλιετία τοῦ ἱστορικοῦ της βίου, ἤτοι μέχρι τὸ μεγάλο σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως (1054). Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἔχει διατυπωθῆ ἡ παράγραφος 89 τῆς νέας παπικῆς Ἐγκυκλίου, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀκολούθως: «*Ἐν τούτοις, εἶναι σημαντικό ὅτι ἐνθαρρύνουμε νὰ καταστῆ σήμερον τὸ ζήτημα τοῦ πρωτείου τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἀντικείμενο μελετῶν στὴν ἐξέλιξη ἢ στὴν προοπτικὴ τους, καὶ εἶναι ἐπίσης σημαντικό ὅτι ἐνθαρρύνουμε νὰ εἶναι τὸ ζήτημα αὐτὸ ἓνα οὐσιαστικὸ θέμα ὄχι μόνο στοὺς διεξαγόμενους Θεολογικοὺς Διαλόγους τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας μὲ τις ἄλλες Ἐκκλησίες καὶ ἐκκλησιαστικὲς Κοινότητες, ἀλλὰ καὶ γενικώτερα στὸ σύνολο τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως... Μετὰ ἀπὸ αἰῶνες σκληρῆς πολεμικῆς, οἱ ἄλλες Ἐκκλησίες καὶ ἐκκλησιαστικὲς Κοινότητες ἐξετάζουν ὅλο καὶ περισσότερο καὶ μὲ ἓνα νέο βλέμμα τῆ διακονία αὐτῆ τῆς ἐνότητος*» (παράγρ. 89, σελ. 102).

Ἡ διακήρυξη αὐτὴ εἶναι συγχρόνως ἓνα «*νέο βλέμμα*» καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ πρωτεῖο τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν νέα προσέγγισή του στὴν παπικὴ Ἐγκύκλιο: «*Ὅταν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία διακηρύσσει ὅτι τὸ λειτουργημὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἀνταποκρίνεται στὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ, δὲν χωρίζει τὸ λειτουργημὰ αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀνατεθείσα στὸ σύνολο τῶν Ἐπισκόπων ἀποστολή, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπίσης “*βικᾶριοι καὶ λεγάτοι τοῦ Χριστοῦ*”. Ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης ἀνήκει στὸ “*Κολλέγιο*” τῶν ἐπισκόπων καὶ αὐτοὶ εἶναι ἀδελφοὶ του στὴ διακονία» (παράγρ. 95, σελ. 107-108). Ἡ νέα προσέγγιση τῆς Ἐγκυκλίου γιὰ τὴν εἰδικώτερη σχέση τοῦ λειτουργήματος τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβεβαιώνεται καὶ μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ παραλληλισμὸ του πρὸς τὸ λειτουργημὰ τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματούχων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως καὶ τὴν ἀγάπη: «*μήπως δὲν εἶναι ἓνα λειτουργημὰ τοῦ αὐτοῦ τύπου, τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ὁποίου ἐκφράζουν σήμερον πολλοὶ ἀσχολούμενοι μὲ τὸν Οἰκουμενισμό; Ἡ πρόεδρος δηλαδὴ στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν ἀγάπη γιὰ νὰ μὴ κλυδωνισθῆ ἢ ναῦς — τὸ ὠραῖο αὐτὸ σύμβολο τοῦ**

Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν — ἀπὸ τις θύελλες καὶ νὰ μπορέσει μίαν μέραν νὰ προσεγγίσει στὴν ἀκτὴ» (παράγρ. 97, σελ. 110).

Τόσο τὸ τιθέμενο ρητορικὸ ἐρώτημα, ὅσο καὶ ἡ διδόμενη ἀπάντηση, μὲ συγκριτικὸ στοιχεῖο τις περὶ τοῦ παπικοῦ πρωτείου ἀντιλήψεις ὀρισμένων προτεσταντῶν ἐκπροσώπων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἀποτελοῦν μίαν σαφῆ μετάθεση τῆς ὅλης προβληματικῆς τόσο γιὰ τὸν χαρακτήρα, ὅσο καὶ γιὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ πρωτείου τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης στὴ ζωὴ τῆς μᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Βεβαίως, ἡ παπικὴ Ἐγκύκλιος δὲν παραιτεῖται ἀπὸ τὴ γνωστὴ διδασκαλία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν χαρακτήρα τοῦ παπικοῦ πρωτείου ὡς θεσμοῦ θεοῦ δικαίου, ἀλλὰ θέτει ἡ διδασκαλία αὐτῆ, ὅπως καὶ ὅλα τὰ παρατείνοντα τὴν ἐκκλησιαστικὴ διάσπαση προβλήματα, ὑπὸ τὴ θεολογικὴ κρίση τῶν Μικτῶν Ἐπιτροπῶν τῶν διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων. Εἶναι ὅμως ἐξ ἴσου σημαντικό ὅτι ἡ παραπομπὴ τοῦ ζητήματος τοῦ παπικοῦ πρωτείου, τὸ ὁποῖο θεωρεῖται καὶ τὸ κύριο ἐμπόδιο στὴν κοινὴ πορεία πρὸς τὴν ἐνότητα τουλάχιστον τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, συνδυάζεται μὲ τὴν ἀποδοχὴ τῆς μακραιώνης καὶ ἀμετακίνητης προτάσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ὑπαγωγὴν τῶν ἐκκλησιολογικῶν κριτήριων τῆς πρώτης χιλιετίας τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας, ἤτοι τὰ πρὸ τοῦ μεγάλου σχίσματος (1054) ἰσχύσαντα κανονικὰ κριτήρια.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἀνανεώνεται στὴν παπικὴ Ἐγκύκλιο ἡ γνωστὴ διακήρυξη τῆς Β' Βατικανῆς συνόδου, κατὰ τὴν ὁποία «*ἡ ἀγία Σύνοδος προτρέπει ὅλους, ἀλλὰ κυρίως ὄσους ἔχουν τὴ διάθεση νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς πλήρους κοινωνίας μεταξύ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐκτιμήσουν καλῶς τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας γεννήσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ τὴ φύση τῶν σχέσεων, οἱ ὁποῖες ἴσχυαν μεταξύ αὐτῶν καὶ τῆς ρωμαϊκῆς Καθέδρας πρὸ τῆς διαιρέσεως καὶ νὰ διαμορφώσουν στὰ σημεῖα αὐτὰ μίαν ὀρθὴν κρίση*» (παράγρ. 50, σελ. 59-60).

(Συνεχίζεται)

Ἐνὸς δὲ (φαγητοῦ) ἔστι χρεία (Λουκ. 10,42)

Ἐξ ἀρχῆς θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τοὺς ἀγαπητοὺς συναδέλφους ἐρμηνευτὲς τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἀναγνώστες τοῦ παρόντος ἀρθροῦ νὰ μὴ βιασθοῦν νὰ ἐγκρίνουν, ἢ νὰ ἐπικρίνουν, ἢ νὰ κατακρίνουν, ἀλλὰ μὲ τὴ δέουσα προσοχὴ νὰ κρίνουν, ἂν αὐτὰ ποὺ ἀκολουθοῦν εἶναι ὀρθά.

Ὅπως ὅλοι οἱ χριστιανοὶ γνωρίζουμε, κατὰ τὶς ἡμέρες τοῦ Δεκαπενταύγουστου, ὅταν ψάλλεται ὁ μέγας παρακλητικὸς κανόνας, διαβά-

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓ. Ι. ΜΠΟΥΜΗ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ζεται καὶ ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ τοῦ Λουκᾶ (10, 38-42), ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς: «Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσηλθεν εἰς κώμην τινά. Γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἡ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἠκούε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνη με κατέλιπε διακονεῖν; Εἶπε οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάξῃ περὶ πολλά· ἐνὸς δὲ ἔστι χρεία· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξέλεξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθῆσεται ἀπ' αὐτῆς».

Στὴν περικοπὴ αὐτὴ ὑπάρχει ἡ χαρακτηριστικὴ φράση «Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάξῃ περὶ πολλά· ἐνὸς δὲ ἔστι χρεία», ἡ ὁποία μάλιστα ἔχει γίνεαι καὶ παροιμιακὴ. Ἡ ἐρμηνεία, ἡ ὁποία δίδεται συνήθως σ' αὐτὴ τὴ φράση, εἶναι ἡ ἀκόλουθος: «Μάρθα Μάρθα μεριμνᾷς καὶ ἀσχολεῖσαι ὑπερβολικὰ μὲ πολλά· ἐνὸς ἕνα χρειάζεται, ἡ ἀκρόαση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, δηλ. ἡ πνευματικὴ τροφή».

Ἡ ἐρμηνεία ὅμως αὐτῆ, φαίνεται, δὲν «πιάνει», μᾶλλον δὲν εὐδοκιμεῖ, δὲν φαίνεται δηλαδὴ νὰ γίνεαι εὐχερῶς καὶ ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρουμε ἐνδεικτικῶς τὶς τελευταῖες πινὲς ἐγκριτεῖς ἐλληνικὲς ἐρμηνεῖες κατὰ τὴ χρονολογικὴ σειρὰ τῆς δημοσιεύσεώς τους καὶ ἐμφανίσεώς τους:

α) Οἱ καθηγητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν Βασ. Βέλλας, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδης, Ἀμ. Ἀλιβιζάτος καὶ Γεω. Κονιδάρης μεταφράζουν στὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα ὡς ἑξῆς: «Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ ἀνησυχεῖς διὰ πολλὰ πράγματα, ἀλλ' ἕνα πρᾶγμα εἶναι ἀναγκαῖον. Ἡ Μαρία ἐδιάλεξε τὴν καλὴν μερίδα, ἡ ὁποία δὲν θὰ τῆς ἀφαιρεθῆ» (Ἐκδ. «Ἀποστολικῆς Διακονίας»)¹.

β) Ὁ καθηγητὴς Παν. Τρεμπέλας ἐρμηνεύει μὲ συντομία ὡς ἀκολουθῶς: «Μάρθα, Μάρθα, ἀσχολεῖται ἡ διάνοιά σου ἀπὸ ἀνησυχῶν φροντίδας καὶ κουράζεται τὸ σῶμά σου διὰ νὰ προετοιμάσῃς πολλά. Ἐνα δὲ εἶναι χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον, ἡ ἀκρόασις τῆς διδασκαλίας μου, ποὺ εἶναι τροφή πνευματικὴ, ἀναγκαῖα διὰ τὴν ψυχὴν. Ἡ Μαρία δὲ ἐξέλεξε τὴν καλὴν καὶ ὠφέλιμον μερίδα, ἡ ὁποία δὲν θὰ τῆς ἀφαιρεθῆ ποτέ» (Ἐκδ. «Ὁ Σωτὴρ»)².

γ) Ὁ γυμνασιάρχης Θεολόγος Ἰω. Κολιτσάρας ἀποδίδει τὸ κείμενο ὡς ἑξῆς: «Μάρθα, Μάρθα, ἐφορτώθηκες πολλὰς φροντίδες, ταλαιπωρεῖσαι καὶ κουράζεσαι διὰ νὰ ἐτοιμάσῃς πολλά. Ἐνα ὅμως εἶναι τὸ χρησιμώτερον καὶ ἀπαραίτητον, ἡ πνευματικὴ τροφή, τὴν ὁποία προσφέρω ἐγώ. Ἡ δὲ Μαρία ἐδιάλεξε τὴν καλὴν μερίδα, τὴν πνευματικὴν, ἡ ὁποία δὲν θὰ τῆς ἀφαιρεθῆ ποτέ ἀπὸ κανένα» (Ἐκδ. «Ζωῆς»)³.

δ) Καὶ οἱ καθηγητὲς Γ. Γαλίτης, Ἰω. Καραβιδόπουλος, Ἰω. Γαλάνης καὶ Π. Βασιλειάδης μεταφράζουν στὴ δημοτικὴ τὸ πρωτότυπο κείμενο ὡς ἑξῆς: «Μάρθα Μάρθα, ἀσχολεῖσαι καὶ ἀγωνιάς γιὰ τόσα πολλὰ πράγματα, ἐνῶ ἕνα μόνο χρειάζεται. Αὐτὸ διάλεξε κι ἡ Μαρία, καὶ κανεῖς δὲν πρόκειται νὰ τῆς τὸ ἀφαιρέσει» (Ἐκδ. «Βιβλικῆς Ἐταιρείας»)⁴.

Μεταξύ, λοιπόν, τῶν ἐρμηνειῶν αὐτῶν παρατηρεῖται μία διαφωνία, μία διαφορετικὴ ἀντιμε-

1. Β. Βέλλας, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδης, Ἀμ. Ἀλιβιζάτος, Γ. Κονιδάρης, Ἡ Καινὴ Διαθήκη, Τὸ πρωτότυπο κείμενο μὲ νεοελληνικὴ μετάφραση, Ἀθήναι, σελ. 142.

2. Παν. Τρεμπέλας, Ἡ Καινὴ Διαθήκη μετὰ συντόμου Ἐρμηνείας, τόμ. Α', Ἐκδ. Γ', Ἀθήναι, σελ. 363.

3. Ἰω. Κολιτσάρας, Ἡ Καινὴ Διαθήκη, Κείμενον - Ἐρμηνευτικὴ ἀπόδοσις, τόμ. Α', Ἐκδ. ΣΤ', Ἀθήναι 1951, σελ. 252.

4. Γ. Γαλίτης, Ἰ. Καραβιδόπουλος, Ἰ. Γαλάνης, Π. Βασιλειάδης, Ἡ Καινὴ Διαθήκη, Τὸ πρωτότυπο κείμενο μὲ μετάφραση στὴ Δημοτικὴ, Ἀθήναι, σελ. 146.

τάπιση καὶ μεταχείριση τῶν διαφορῶν ἐκφράσεων, προτάσεων καὶ λέξεων τῆς περικοπῆς. Ἔτσι στὴ μία ἐρμηνεία (στὴν πρώτη) παραλείπεται ὁ ἀντιθετικὸς (ἀλλὰ καὶ πολὺ χρήσιμος καὶ θετικὸς) σύνδεσμος «δέ». Στὴ δεύτερη καὶ τρίτη ἐρμηνεία προστίθεται ὀλόκληρη πρόταση: «Ἡ ἀκρόασις τῆς διδασκαλίας μου...», ἢ τὸ «ἡ πνευματικὴ τροφή...». Ἐξ ἄλλου καὶ στὴν τελευταία ἐρμηνεία παραλείπεται ὀλόκληρος χαρακτηριστικὸς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς τὸ «ἀγαθὴν».

Ὅλα αὐτὰ νομίζουμε, ὅτι συνιστοῦν –ἐκτὸς τῶν ἄλλων– μία ἀδικαιολόγητη καὶ ἀδικη ἐπέμβαση στὸ κείμενο, καὶ ἐπὶ πλεον προδίδουν μία ἀμφιβολία καὶ ἀβεβαιότητα ὡς πρὸς τὴν ὀρθὴ ἀπόδοση τοῦ κειμένου.

Πάντως γι' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς μεροληπτικὲς προσθαφαιρέσεις, ἐπεμβάσεις καὶ προτιμήσεις ἰσχύουν, τουλάχιστον, ἐκεῖνα ποὺ λέει προειδοποιητικὰ ὁ πζ' καν. τοῦ Μεγ. Βασιλείου: «Τὸ ἐκ τῆς ἀκολουθίου ἐπιφορᾶς τὸ σιωπηθὲν συλλογιζέσθαι, νομοθετοῦντός ἐστιν, οὐ τὰ τοῦ νόμου λέγοντος», ποὺ σημαίνει, ὅπως μᾶς ἐξηγεῖ ὁ Ἁγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης: «Τὸ νὰ συμπεραίνῃ τινὰς ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου ἐκεῖνο, ὅπου ἡ Γραφή ἐσιώπησε, τοῦτο δὲν εἶναι ἴδιον ἐκείνου ὅπου θέλει νὰ λέγῃ, ὅσα λέγει ὁ νόμος, ἀλλ' ἐκείνου ὅπου θέλει νὰ νομοθετῇ αὐτὸς ἀπὸ λόγου του» («Πηδάλιον», σελ. 635).

Γράφουμε πρὸ πάνω, ὅτι τουλάχιστον ἰσχύουν ἐκεῖνα ποὺ λέει ὁ πζ' καν. τοῦ Μεγ. Βασιλείου, γιατί γιὰ τὶς διαφορὲς αὐθαίρετες προσθαφαιρέσεις στὰ θεῖα κείμενα τῆς Ἐκκλησίας ἡ Ἁγ. Γραφή καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες εἶναι ἰδιαίτερος αὐστηροὶ καὶ ἀπειλητικοί. Πρὸβλ. Ἀποκ. 22, 18-19 καὶ β' καν. τῆς πενθέκτης Οἰκουμ. Συνόδου. Καὶ εἶναι ἀπειλητικοί, γιατί ἀκόμη καὶ μία συλλαβὴ ἔχει τὸ λόγο της καὶ τὸ ἰδιαίτερο περιεχόμενό της. Πράγματι, ἀκόμη καὶ ἡ παραμικρὴ λέξη ἢ συλλαβὴ δὲν ἔχει μικρὴ σημασία γιὰ τὴν ἐπίγνωση τῆς ἀληθείας, «οὐδὲ βραχείαν συντέλειαν (=ὠφέλειαν) εἰς τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν εἰσφέρειται» κατὰ τὸν 4α' καν. τοῦ Μεγ. Βασιλείου. Ὁ Μέγ. Βασίλειος μάλιστα ἀλλοῦ παρατηρεῖ: «Τὸ γὰρ μὴ παρέργως ἀκούειν τῶν θεολογικῶν φωνῶν, ἀλλὰ πειρᾶσθαι τὸν ἐν ἐκάστη λέξει καὶ ἐν ἐκάστη συλλαβῇ κεκρυμμένον νοῦν ἐξιχνεύειν, οὐκ ἀργῶν εἰς εὐσέβειαν... ὅτι πρόκειται ἡμῖν ὁμοιωθῆναι Θεῷ... Ὁμοίωσις δέ, οὐκ ἄνευ γνώσεως ἢ δὲ

γνώσις οὐκ ἐκτὸς διδαγμάτων. Λόγος δὲ διδασκαλίας ἀρχή· λόγου δὲ μέρη, συλλαβαὶ καὶ λέξεις. Ὡστε οὐκ ἔξω σκοποῦ γέγονε τῶν συλλαβῶν ἢ ἐξέτασις» (PG 32,69B).

Ἐκτὸς τοῦ Μεγ. Βασιλείου καὶ ὁ ἄλλος μεγάλος ἐρμηνευτὴς τῶν Γραφῶν Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γράφει σχετικῶς: «...μὴ ἀπλῶς παρατρέχειν τὰ ἐν ταῖς θεαῖς Γραφαῖς κείμενα. Οὐδὲν γὰρ τῶν ἐνταῦθα γεγραμμένων ἐστίν, ὃ μὴ πολὺν νοημάτων πλοῦτον ἔχει· ...οὐδὲ γὰρ συλλαβὴ οὐδὲ κεραία μία ἐστὶν ἐγκειμένη παρὰ τῆ Γραφῆ, ἢ μὴ πολὺς ἐναπόκειται θησαυρὸς ἐν τῷ βάθει» (PG 53,175A). Καὶ γι' αὐτὸ σὲ ἄλλο σημεῖο τονίζει τὰ ἐξῆς, ποὺ εἶναι καὶ ἀπόρροια τῆς πλουσίας πείρας του: «Ἡ γὰρ τῶν θεῶν λογίων φύσις ἐν ὀλίγοις ρήμασι πολὺν ἐπιδεικνυται τῶν νοημάτων τὸν πλοῦτον καὶ ἄφατον χαρίζεται τὸν θησαυρὸν τοῖς μετὰ ἀκριβείας τὴν ἐρευνᾶν ποιέσθαι βουλομένοις» (PG 53,206B). Καὶ σ' ἄλλο σημεῖο τῶν πολυπληθῶν ἐρμηνευτικῶν συγγραμμάτων του προτρέπει: «Πάντα (τὰ ἐν ταῖς Γραφαῖς) διερευνᾶσθαι χρή. Πνεύματι γὰρ ἀγίῳ πάντα εἰρηται, καὶ οὐδὲν παρέλκον ἐν αὐταῖς» (PG 59,203A).

Γι' αὐτὸ κι ἐμεῖς πέρα ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω συνηθισμένη ἐρμηνεία καὶ γιὰ νὰ εἴμαστε πρὸ συνεπεῖς πρὸς τὸ κείμενο, νομίζουμε, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ φράση ἔχει (καὶ) τὸ ἐξῆς νόημα: «Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾶς, φροντίζεις καὶ ἀσχολεῖσαι γιὰ νὰ ἐτοιμάσεις πολλὰ εἶδη φαγητῶν, ὅμως ὑπάρχει ἀνάγκη γιὰ ἓνα φαγητό». Λέμε, ὅτι ἔχει αὐτὴν τὴν ἔννοια ἢ φράση «ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία» καὶ ὅτι δὲν ἔχει (τουλάχιστον μόνον) τὴν ἔννοια «τῆς χρείας» τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, γιατί αὐτὴ ἢ ἔννοια γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ θεοῦ λόγου ὑπάρχει ἀμέσως παρακάτω, στὴν ἄμεση συνέχεια, στὸ ἐξῆς χωρίο: «Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς».

Ἐὰν καὶ ἡ φράση «ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία» ἀναφερόταν μόνον στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, τότε θὰ ἦταν ἓνας πλεονασμὸς στὴ μικρὴ αὐτὴ περικοπή. Θὰ μιλοῦσε δύο φορές γιὰ τὸ ἴδιο πράγμα. Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ: Ἐὰν μιλοῦσε γιὰ τὸ ἴδιο πράγμα, τότε θὰ ἔπρεπε ἢ μία πρόταση, ἢ δεύτερη («Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα») νὰ εἶναι μία ἀπλὴ ἐπεξηγήση στὴν πρώτη («ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία») καὶ νὰ μὴν εἶναι ἀντιθετικὴ, νὰ μὴν εἰσάγεται κι αὐτὴ μὲ τὸν ἀντιθετικὸ σύνδεσμο «δέ».

(Συνεχίζεται)

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ*

«Τὸ Ἅγιον Ὄρος στοὺς Ἀντίποδες»

Ἡ ἀναφερθεῖσα στὸ Ὀδοιπορικό μας ἐπίσκεψις στὴν Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας τῆς Γοργοεπηκόου (Geelong) μᾶς κίνησε τὸ ἐνδιαφέρον νὰ μάθωμε περισσότερα γιὰ τὸ πῶς ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας ἀντιμετωπίζει τὸ ζήτημα τῆς καλλιιεργείας καὶ διαδόσεως τῆς μοναστικῆς πνευματικότητος στὴν Πέμπτη Ἠπειρὸ. Ἔτσι, κατὰ τὴν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἐξ Αὐστραλίας συνάντησί μας μὲ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπί-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

σκοπο κ. Στυλιανό, μὲ τὶς ἀπαντήσεις του, τὶς ὁποῖες πήραμε σὲ ἐρωτήσεις μας, συμπληρώσαμε τὴν σχετικὴ εἰκόνα, ποὺ ἤδη εἶχαμε σχηματίσει ἀπὸ συζητήσεις μας τόσο μὲ τοὺς Θεοφ. Ἐπισκόπους Δέρβης κ. Ἰεζεκιήλ καὶ Ἀπολλωνιάδος κ. Σεραφεῖμ, ὅσον καὶ μὲ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Ἀριανζοῦ κ. Ἰωσήφ. Τὸν τελευταῖο, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε προσφιλεῖς φοιτητῆς τοῦ γράφοντος, δὲν εἶχαμε χρόνο νὰ ἐπισκεφθοῦμε στὴν περιοχὴ τῆς Ἀδελαιδος, ὅπου ὁ Θεοφιλέστατος ἀναπτύσσει, ὅπως πληροφορηθήκαμε, θαλερὴ ποιμαντικὴ καὶ διακονικὴ - κοινωνικὴ δράσι. Ἀλλὰ εἶχαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸν συναναστραφοῦμε κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου Ἑλληνορθοδόξου Νεολαίας στὴν Βρισβάνη καὶ νὰ τὸν γνωρίσωμε ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἀρετὰ καλὰ. Ὁ Θεοφιλέστατος γεννήθηκε τὸ 1955 στὴ Σητεία τῆς Κρήτης, σπούδασε Θεολογία στὴν Ἀθήνα, διετέλεσε Κατηχητῆς καὶ ὡς Ἀρχιμανδρίτης πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας. Στὴν Αὐστραλία ἐκλήθη τὸν Μάρτιο 1987 ἀπὸ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Στυλιανό, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνέθεσε καθήκοντα Ἱερατικῶς Προϊσταμένου στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Νικολάου (Marrickville, Σύδνεϋ) καὶ ταυτοχρόνως καθηγητοῦ τῶν Νέων Ἑλληνικῶν καὶ τῆς Λειτουργικῆς στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Τὸ 1989 ἔγινε ἡ ἐκλογή του ὡς Ἐπισκόπου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου στὴν Ἀδελαιδα, ὅπου ὑπάρχουν πολλοὶ Ἕλληνες.

Ἰδιαιτέρως συγκινηθήκαμε ἀπὸ τὶς προσπάθειες τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπων γιὰ τὴν ἰδρυσι ἐλπιδοφόρων ζωτικῶν πυρῆνων ἑλληνορθοδόξων ἱ. Μονῶν καὶ γιὰ τὴν διάδοσιν τοῦ μοναστικοῦ ζῶντος ὕδατος σὶς διασπασμένες ἀχαιεῖς πνευματικῆς ἐκτάσεις τῆς Αὐστραλίας. Κράτησα μερικῆς σημειώσεις γιὰ ὅ,τι ἤθελα νὰ γράψω σχετικῶς, ἀλλὰ αὐτὸ ὑπερκαλύφθηκε ἀπὸ ἓνα σχετικὸ ἄρθρο τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀριανζοῦ κ. Ἰωσήφ, τὸ ὁποῖο

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀριανζοῦ κ. Ἰωσήφ.

περιέχεται στὸν θαυμάσιον τόμον τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας (1993), τὸν ὁποῖον μᾶς χάρισε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Στυλιανὸς κατὰ τὴν ἀποχαιρετιστήριαν συνάντησί μας στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ. Ὅταν ἤμεθα πολὺ ὑψηλά, πάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα, μέσα στὸ ἀεροπλάνο, ποὺ μᾶς ἔφερε πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ψυχὴ μου γέμισε ἀπὸ πνευματικὴν ἀγαλλίασιν μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖο κατὰ λυρικὸν τρόπο συνώψιζεν ὅ,τι εἶχα ἀκούσει γιὰ τὶς σχέσεις τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Παρακαλῶ τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες νὰ μοῦ ἐπιτρέψουν νὰ παραθέσω τὸ εὐγλωττότατον αὐτὸ ἄρθρον ὄχι ἀποσπασματικῶς, ἀλλὰ ὁλόκληρον, διότι ἔχω τὴ γνώμην, ὅτι πρόκειται περὶ λαμπροῦ καὶ μνημειώδους λογοτεχνικοῦ δείγματος τοῦ νεοελληνικοῦ πεζοῦ λόγου, τὸ ὁποῖο μὲ πηγαία γλαφυρότητα ἀποκαλύπτει καὶ παρουσιάζει ἀφ' ἑνὸς τὰ προσωπικὰ βιώματα τοῦ Θεοφιλεστάτου συγγραφέως, ἀφ' ἑτέρου τὸ φρόνημα, τοὺς πνευματικῶς ὀραματισμοὺς καὶ τὸ ποιμαντικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 544 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13 τεύχους.

Σεβ. Αρχιεπισκόπου κ. Στυλιανού, τρίτον έλπιδοφόρες πτυχές της Ιστορίας της 'Ι. Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας και τέταρτον λαμπρές σελίδες της άκτινοβόλου προσφοράς του Άγιου Όρους. Το άρθρο αυτό του Θεοφ. Επισκόπου κ. Ίωσήφ, όπως και πολλά άπό τα λυρικότατα ποιήματα του Σεβ. Αρχιεπισκόπου κ. Στυλιανού θα έπρεπε να καταλάβουν περίοπτη θέση στα Νεοελληνικά Άναγνώσματα των Έλληνοπαίδων.

Το περί ουό λόγος άρθρον, πού έχει τον τίτλο «Άγιον Όρος και Αυστραλία», έχει ως έξης:

«Ήρα τους όφθαλμούς μου εις τα όρη όθεν ήξει ή βοήθειά μου» (Ψ. 121, 1).

Η Αυστραλία είναι χώρα κατ' έξοχήν επίπεδη και πεδινή. Τα βουνά της είναι ελάχιστα. Κι αυτά τα λίγα πού υπάρχουν είναι «άλατόμητα». Δεν τα σκαψε ούτε τα καλλιέργησε άκόμη ό όσιακός ιδρώς άγιων ψυχών δεν τα συντάραξαν άκόμη άλάλητοι στεναγμοί θεοφρόνων ανθρώπων ζητούντων τον Κύριον δεν ποτίστηκαν άπό καρδιοσπάλακτα δάκρυα μετανοίας. Τα χώματά τους δεν καλύπτουν χρυσοκέραινα εύδιάζοντα όσα Άγιων. Οί σπηλιές τους, έρημες άπό Έρμηίτες, είναι άπλώς τουριστικά άξιοθέατα. Κι ό χριστώνυμος λαός της χώρας «αίρει τους όφθαλμούς του εις τα όρη», περιμένοντας βοήθεια στην πορεία του, καθοδήγηση στα βήματά του, κουφισμό άπό το βάρος της ψυχής του... Άλλά, «τί άν λάβοις παρά του μη έχοντος;»...

Στη Γενέτειρα τα πράγματα είναι διαφορετικά. Έκει, «ό τόπος μας είναι κλειστός, όλο βουνά, πού έχουν σκεπή το χαμηλό ουρανό μέρα και νύχτα», όπως θα 'λεγε και ό Σεφέρης. Κι όλα σχεδόν τα έλληνικά βουνά αγιάζονται άπό Ήουχαστήρια και Μοναστήρια, όπου τρέχει «ως έλαφος διψώσα» ό πιστός λαός για ν' άκουμπήσει, να ξαποστάσει, να παρηγορηθεί, να πεί τον πόνο του, να εξαγορευτεί τα κρίματά του, να βρει τον Θεό του και τον έναντό του...

Μά πάνω άπ' όλα τ' άγιασμένα έλληνικά βουνά στέκει ό Άθως, τ' Άγιον Όρος, πού για περισσότερα άπό χίλια χρόνια αγιάζεται και αγιάζει, μεταμορφώνει και μεταμορφώνεται, φωτίζει και φωτίζεται, παρηγοριέται και παρηγορεί, κάτω άπό το άγιο Μαφόριο της Παναγίας, πού τον ξεχώρισε σαν κληροδικό Της και σαν Περιβόλι Της...

Στο βουνό αυτό κατ' έξοχήν, τον έξαισιο Άθωνα, «αίρει τους όφθαλμούς του» ό λαός μας και βρίσκει βοήθεια. Οί μελανείμονες ένσαρκοί άγγελιοί πού γεμίζουν τα σπήλαια και τις όπές του, τα άλίκυπα βράχια του, τους γκρεμούς και τις χαράδες του, τα Άσκητήρια και τα Καθίσματα, τα μεγαλόπρεπα Βυζαντινά του Βασιλομοναστήρια και τις Σκήτες, άρνησίκομοι άλλά φιλόανθρωποι, δεν άποστέργουν να σπεύσουν σέ βοήθεια των «θαλαττευόντων» στο πέλαγος των θλίψεων της ζωής και «των σκανδάλων πάντων του πολεμήτορος».

Το φιλόανθρωπο πετραχίλι τους, ή σοφή όρημνεια

Οί Άγορευίτες Πατέρες Τύχων και Συμεών με τον Σεβ. Αρχιεπίσκοπο κ. Στυλιανό.

τους, ό παρηγορητικός τους λόγος, το άγιο παράδειγμα της χριστομίμητης αγάπης τους, ή διάχυτη και στη μορφή τους έσωτερική ειρήνη, το γαληνό τους βλέμμα, ή βλογημένη διάκρισή τους και ή θεοπειθής τους προσευχή, είναι ή μεγαλύτερη παραμυθία και το πιό ουσιαστικό στήριγμα των πιστών!... Κι είναι αυτό άκριβώς πού δεν διαθέτουν τα βουνά της Αυστραλίας!... Όλα τα έχει ό βλογημένος τούτος τόπος, έξόν άπό τη χάρη ενός Άγιου Όρους!... Κι ή έλλειψη δεν είναι καθόλου άσήμαντη κι άμελητέα!...

Όμως, ό Θεός βοήκε τον τρόπο να παρηγορήσει τον έδώ άγωνιζόμενο λαό Του! Του έστειλε Αρχιεπίσκοπο και Ποιμενάρχη άνδρα πού έχει γευτεί τη χρησιότητα του Άγιου Όρους και των Άγορευιτών και σέβεται τον Άθωνα, και εύλαβεΐται τους Όσίους του!...

Έτσι, ό Αρχιεπίσκοπος Στυλιανός, φρόντισε να μεταφέρει... το Άγιον Όρος στους Αντίποδες!... Για πάνω άπό δεκαπέντε χρόνια, τώρα, μετακαλεί έτησίως ένα - δύο Άγορευίτες Πνευματικούς, συνήθως την περίοδο της Μεγάλης Σαρακοστής, πού περιέρονται ύπομονετικά όλη την Πέμπτη Ήπειρο, δεχόμενοι την έξομολόγηση των πιστών, παρηγορώντας, νουθετώντας, διαλύοντας άμφιβολίες, στηρίζοντας στην Πίστη, συμφιλιώνοντας, οδηγώντας σέ θεογνωσία... Όνόματα όπως του Γέροντος Παΐσιου, του Ήγουμένου Βασιλείου της Μονής των Ίβήρων, του π. Θεολόγου και του π. Έφραιμ Σμιωνοπετριτών, του π. Παναρέτου και π. Μελετίου Γρηγοριατών, του π. Δαμασκηνού, του π. Συμεών, του π. Ίγνατίου Σταυρονικητιανού και άλλων, δέθηκαν στενότατα με την πνευματική πορεία των συμπαροίκων. Όμως, πάνω άπ' όλα, το όνομα του π. Τύχωνος, Ήγουμένου σήμερα της Μονής Σταυρονικήτα, δέθηκε νομίζω πιό πολύ άπ' όλα τ' άλλα. Γιατί ό π. Τύχων, με την εύλογία του Γέροντός του Ήγουμένου Βασιλείου πού ένωριότατα

Ἀπὸ παλαιότερη
ἐπίσκεψι στὴν
Ἱ. Μονὴ Γρηγορίου
(Ἁγίου Ὄρους).
Παραπλεύρως
στον Σεβασμιώτατον
Ἀρχιεπίσκοπο
κ. Στυλιανὸ
ἴσταται ὁ ἐπιστήθιος
φίλος του ἀείμνητος
Ν. Γ. Πεντζίκης.

κατενόησε τὶς ἰδιαίτερες ἀνάγκες τῆς Αὐστραλίας καὶ ἀνταποκρίθηκε μὲ πολλὴ φιλαδελφία στὶς σχετικὲς ἐκκλήσεις τοῦ Ποιμενάρχου μας, ἦλθε ἐπὶ ἑπτὰ συνεχεῖς χρονιές, ἀφήνοντας τὸ Μοναστήρι του, τὴν ἀσφάλεια τοῦ κελλίου του, τὴ γλυκύτητα τῆς ἡσυχίας, τὴν ἴδια θὰ ἔλεγα τὴν προσωπικὴ του προκοπή, πιστὸς στὸ «μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖται, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου ἕκαστος» (Α' Κορ. ι', 24), καὶ ὤργωσε ἱεραποστολικῶς τὴν Αὐστραλία, σὰν ἄλλος Ἅγιος - Κοσμάς Αἰτωλὸς (Ἁγιορεῖτης ἄλλωστε ἦταν καὶ ἐκεῖνος!), ἀπὸ Σύνδνεῦ μέχρι Ντάργουιν, καὶ ἀπὸ Βρισβάνη μέχρι Πέροθη, καὶ ἀπὸ Μελβούρνη καὶ Καμπέρρα μέχρι Ἀδελαΐδα καὶ ὄχι λίγα ἀπὸ τὰ μέρη τῆς ἐνδοχώρας, ἀθόρυβα, ταπεινά, ἡσυχά, ἀγόγγυστα, θυσιαστικά, μὲ γνήσιο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα, ἀκούραστος, ἀβαρῆς, ὑπομονετικὸς, γλυκὺς, φιλάδελφος, «σὰν τὴν καλὴν ἡμέρα» — ὅπως λέμε στὴν Κρήτη!

Εἶπε κάποτε ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπός μας πὼς ὁ π. Τύχων θὰ περάσει στὴν Ἱστορία ὡς «Τύχων ὁ Αὐστραλὸς». Καὶ δὲν εἶχε, νομίζω, καθόλου ἄδικο! Ὅλοι οἱ Ἁγιορεῖτες ποὺ μᾶς ἦλθαν ἐδῶ, καὶ ἰδιαίτερα ὁ συντονιστὴς τοῦ προγράμματος τῶν εὐλογημένων ἐπισκέψεων π. Βασίλειος, εἶναι εὐεργέτες μας. Τὸ ἴδιο καὶ ὄσοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἔλθουν προσωπικά, μᾶς στηρίζουν μὲ τὶς ἅγιες προσευχὲς τους. Ὁμως ὁ π. Τύχων ἓνα παραπάνω! Καὶ θεωρῶ ξεχωριστὴ εὐλογία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀναξιοτήτά μου τὸ ὅτι «κατὰ συγκυρίαν» ἔλαχε σὲ μένα ἡ μεγάλη τιμὴ νὰ ἱερουργήσω στὴ Μονὴ Σταυρονικήτα τὴν ἡμέρα τῆς ἐνθρονίσεώς του ὡς Ἡγουμένου της, καταβάλλοντας ἔτσι συμβολικὰ ελάχιστο μέρος τοῦ φόρου τῆς εὐγνωμοσύνης μας — ποὺ ὡς Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας ὀφείλομε στὸν ἴδιο, στὸ Σταυρονικήτανὸ Σεμνεῖο καὶ στὸν καθόλου Ἁγιορεῖτικο Μοναχισμό...

Ὅταν τὸ 1977 ὁ Γέροντας Παῖσιος ἦλθε στὴν Αὐστραλία μαζί μὲ τὸν π. Βασίλειο, Ἡγούμενο τότε τῆς Σταυρονικήτα, εἶπε, ὅπως μὲ πληροφοροῦν: «Υπάρχουν πολλὰ προβλήματα ἐδῶ στὴν Αὐστραλία, γιατί ὁ τόπος αὐτὸς δὲν ἀνέδειξε ἀκόμη κάποιον Ἅγιο. Πιστεύω ὅμως ὅτι καὶ ἡ Αὐστραλία θὰ ἀναδείξει στὸ

μέλλον Ἅγιο, μέσα ἀπὸ τοὺς τόσους πιστοὺς ποὺ ἀγωνίζονται ἐδῶ τὸν καλὸ ἀγῶνα, καὶ τότε τὰ πράγματα θὰ ἀλλάξουν»... Κι ἐμεῖς μὲ τὴ σειρά μας πιστεύουμε ὅτι, δι' εὐχῶν του καὶ ὄλων τῶν Ἁγιορεϊτῶν Πατέρων, καὶ μὲ τὴν ἐξακολουθητικὴ κατ' ἔτος ἐξοδὸ τῶν Πνευματικῶν στὴν Αὐστραλία εἰς βοήθειαν καὶ στηριγμὸν τῶν πιστῶν καὶ συμπαράστασι στὸ ἔργο τῆς μαρτυρικῆς μας Ἐκκλησίας, τὰ λόγια τοῦ Γέροντος Παῖσιου θὰ ἐπαληθευθοῦν. «Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι» ἤδη ἀχνοφαίνονται στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντα. Μὲ τὴ φατισμένη πηδαλιουχία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Στυλιανοῦ, μὴ ἀναγεννητικὴ προσπάθεια συντελεῖται, ἐν μέσῳ — εἶν' ἀλήθεια — ἀναρίθμητων δυσκολιῶν, ἀπ' ἄκρου σ' ἄκρο τῆς Ἠπείρου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν συνειδητῶν πιστῶν αὐξάνει ἐντυπωσιακά. Μοναχικὰ σκηνώματα ἐτοιμάζονται. Ἐνῶ παράλληλα ἡ Αὐστραλία δίδει τὴ δεκάτη της καὶ στὸν Ἅγιο Τόπο, ποὺ εἶναι ὁ μόνος τόπος τῆς γῆς ποὺ δὲν γεννᾷ ἀνθρώπους. Ἀρκετὰ παιδιὰ μας ἀνύουν τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ Μοναχικὸ δίαυλο στὸ Ἅγιον Ὄρος, δεόμενα νύχτα καὶ μέρα γιὰ τὴν Αὐστραλιώτιδα Ὀρθοδοξία καὶ τὴ σωτηρία ὄλων μας...

Λέγεται ὅτι «Φῶς ἀνθρώπων Μοναχοί. Φῶς Μοναχῶν Ἄγγελοι. Φῶς Ἀγγέλων Θεός». Αὐτὸ τὸ φῶς εἶναι εὐχὴ καὶ παράκλησή μας ταπεινὴ, νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ φέρουν μέχρι τὴν Αὐστραλία, γιὰ πολλὰ — πολλὰ ἀκόμη χρόνια οἱ «ἄωραῖοι πόδες» τῶν Ἁγιορεϊτῶν Πατέρων, «εὐαγγελιζομένων τὴν εἰρήνην, εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ»... (Συνεχίζεται)

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Γιὰ πληροφορίες καὶ παραγγελίες ἀπευθύνεσθε:
Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1 — 115 21 Ἀθήνα.
Τηλ. (01) 72 28 008.
Fax (01) 72 38 149 (Κεντρικὴ διάθεση).
Βιβλιοπωλεῖα: Δραγατσανίου 2 (πλ. Κλαυθμώνος)
Ἀθήνα. Τηλ. 33 10 977.
Ἐθν. Ἀμύνης 9α καὶ Τσιμισκῆ — Θεσ/νίκη. Τηλ.
(031) 275 126. Fax 278 559.

Ο ΚΑΤ' ΕΠΙΓΝΩΣΗ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Ι. Ο ΚΑΛΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ. ΙΙ. Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ. ΙΙΙ. ΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ. ΙV. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ. V. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ. VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Άπό τις άνωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι ή διοικητική άυτοτέλεια τών οργανισμών τοπικής άυτοδιοικήσεως, άπό τó ένα μέρος, και ή έπ' αυτών άσικυμένη άπλή κρατική έποπτεία, άπό τó άλλο, δέν καταλείπουν περιθώριο παρεμβολής τής κρατικής έξουσίας, όχι μόνο τής περιφερειακής, ή όποία άσκει τήν άποφασιστική άρμοδιότητα, άλλά και τής κεντρικής, ή όποία μεριμνά για τήν όρθή άσκηση τής άποφασιστικής άρμοδιότητας άπό τήν περιφερειακή, πέραν τής άσκήσεως έλέγχου μόνο νομιμότητος έπι τών άποφά-

Τού κ. ΚΩΝ/ΝΟΥ ΧΡ. ΤΡΑΚΑ

Άντιπροέδρου τού Έλεγκτικού Συνεδρίου

σεων ή πράξεων τών όργάνων τής τοπικής άυτοδιοικήσεως. Άπό τής πλήρους είσαγωγής, όμως, με τόν ν. 2218/1994 (Α. 90), τής προβλεπομένης άπό τήν άνωτέρω διάταξη τού άρθρου 102 παρ. 1, δευτέρας βαθμίδας όργανισμών τοπικής άυτοδιοικήσεως, με τις νομαρχιακές άυτοδιοικήσεις, περιέρχεται σ' αυτές και ή άποφασιστική άρμοδιότητα τής περιφερειακής κρατικής διοικήσεως, ως πρòς τις ύποθέσεις μόνο τοπικού, άλλ' όχι και γενικού κρατικού ένδιαφέροντος, όπως ένθνικής άμύνης, παιδείας, οικονομίας, ύγείας, προνοίας, πάντοτε δέ και τής άποτελούσης χωριστή κρατική λειτουργία, Δικαιοσύνης. Όπότε προβληματίζει πράγματι ή συνταγματική ύπόσταση όποιουδήποτε όργάνου τής κρατικής διοικήσεως, τó όποίο — έγκατεστημένο μάλιστα στòν Νομό — θά έχει παράλληλη ή έστω περιορισμένη άρμοδιότητα στή διοίκηση τών τοπικών ύποθέσεων, όχι μόνο τής δευτέρας βαθμίδας, τήν όποία συνιστòν οί νομαρχιακές άυτοδιοικήσεις, άλλά και τής άυτοτελοϋς, άπ' αυτές, πρώτης βαθμίδας, τήν όποία άποτελοϋν οί δήμοι και οί κοινότητες, σύμφωνα και με τις διατάξεις τών άρθρων 1-3 τού ν. 2218/1994, όπως και περιφερειακού διευθυντοϋ, πòυ διασπά τή συστηματική και τελολογική ένότητα τών διατάξεων περι τού θεσμοϋ τής νομαρχιακής άυτοδιοικήσεως.

ΙΔ) Τò άρθρο 103, στίς παρ. 1, 2 και 4 όρίζει: «1. Οί δημόσιοι ύπάλληλοι είναι έκτελεστές τής θελή-

σεως τού Κράτους και ύπηρετοϋν τόν Λαό. Όφείλουν πίστη στò Σύνταγμα και άφοσίωση στήν Πατρίδα...». «2. Κανένας δέν μπορεί νά διορισθεί ύπάλληλος σέ όργανική θέση πòυ δέν είναι νομοθετημένη. Έξαιρέσεις μπορεί νά προβλέπονται άπό ειδικό νόμο, για νά καλυφθòν άπρόβλεπτες και έπείγουσες άνάγκες με προσωπικό πòυ προσλαμβάνεται για όρισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου». «4. Οί δημόσιοι ύπάλληλοι πòυ κατέχουν όργανικές θέσεις είναι μόνιμοι έφόσον οί θέσεις αυτές ύπάρχουν. Αϋτοί... δέν μπορούν νά μετατεθòν χωρίς γνωμοδότηση οϋτε νά ύποβιβασθòν ή νά παυθòν χωρίς άπόφαση ύπηρεσιακού συμβουλίου, πòυ άποτελείται τολλάχιστο κατὰ τὰ δύο τρίτα άπό μονίμους δημοσίους ύπαλλήλους». Άπό τις άνωτέρω διατάξεις προκύπτουν, μεταξύ άλλων, τὰ έξής:

α. Ό διορισμός ύπαλλήλου σέ μη ύφισταμένη κενή όργανική θέση, άλλά σέ εκ τών ύστέρων συνιστώμενη, είτε προσωρινή ή προσωποπαγή, με τήν πράξη διορισμοϋ, είτε διαρκή, με νόμο ή κανονιστική διοικητική πράξη, αντίκειται στò Σύνταγμα, τó όποίο με τήν άυτονόητη προηγουμένη άνετη σύνταξη τών Όργανισμών τών δημοσίων, με εύρεία έννοια, ύπηρεσιών, διασφαλίζει και ειδικώς τήν νομιμότητα και τόν συνετò προγραμματισμό τών ένεργειών τών Διοικητικών Άρχών.

β. Η πρόσληψη προσωπικού για τήν άντιμετώπιση άπρόβλεπτων και έπείγουσών άναγκών, κατ' άπλή έπίκληση, άλλά, χωρίς πραγματική συνδρομή, και τών δύο τούτων λόγων τού έξαιρετικού Δικαίου τής Άνάγκης, αντίκειται στò Σύνταγμα, έπι πλέον δέ και ό διορισμός τού «προσωπικού» τούτου σέ θέσεις εκ τών ύστέρων συνιστώμενες, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, όπως έγινε με σχετικές, και συνεπώς άντισυνταγματικές, διατάξεις διαφόρων Νόμων (ν. 1471/1984, 1476/1984, 1540/1985, 1579/1985, 1729/1987, 1735/1987, 1759/1988, 1835 τής 14.3.1989 και 1876 τής 8.3.1990).

γ. Η συγκρότηση τών ύπηρεσιακών συμβουλίων, τολλάχιστο, κατὰ τὰ δύο τρίτα άπό μονίμους δημοσίους ύπαλλήλους άποσκοπεί στήν καλλιτέρα κατανόηση τών άνακλυπόντων ύπηρεσιακών ζητημάτων τών ένδιαφερομένων, άπό συναδέλφους των, ή όποία, κατανόηση, προϋποθέτει τò άνεπηρέαστο τών άποφά-

* Συνέχεια εκ τής σελ. 558 τού ύπ' άρ. 13 τεϋχους.

σεων τοῦ ὑπηρεσιακοῦ συμβουλίου στὴν ὑπηρεσιακὴ κατάσταση τῶν ἰδίων τῶν δημοσιοὑπαλληλικῶν μελῶν του, ἀλλὰ καὶ τῆς κρίσεως αὐτῶν ἀπὸ κομματικὲς ἢ ἄλλες προκαταλήψεις. Συνεπῶς τὰ δημοσιοὑπαλληλικά μέλη τῶν ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων πρέπει νὰ εἶναι κατὰ βαθμὸ ἀνώτερα τῶν κρινομένων καὶ νὰ λαμβάνονται, κατὰ σειρά, ἀπὸ τὴν ὑφισταμένη ἱεραρχικὴ κλίμακα. Ὑπόψη ὅτι ἡ βαθμολογικὴ διάκριση καὶ ἡ ἱεραρχικὴ τάξη ἀποτελοῦν συστατικὰ στοιχεῖα τῆς Διοικήσεως τοῦ Κράτους.

Ἐπομένως ἀντίκειται πρὸς τὸ Σύνταγμα ἡ ἐπιλογή, ἀπὸ τὸν οἰκείο Ὑπουργό, μάλιστα, τριῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὡς μελῶν, καὶ συνεπῶς τῆς πλειοψηφίας τῶν πενταμελῶν ὑπηρεσιακῶν Συμβουλίων, καθὼς καὶ ἡ, ἐκ τοῦ νόμου, συμμετοχὴ τῶν ὑπολοίπων δύο ἀπὸ δημοσίους ὑπαλλήλους-μέλη δύο συνδικαλιστικῶν σωματείων, μὲ γνωστὲς κομματικὲς προτιμήσεις, κατὰ παράβαση, ὡς πρὸς τοῦτο, καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἀναφερθέντος ἄρθρου 29 παρ. 3.

Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ σύνθεση αὐτῆ, καθεαυτῆ, τῶν ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων δὲν παρέχει τὶς ἐγγυήσεις ἀμερολήπτου κρίσεως, περὶ τῆς ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν προβλεπομένη σύνθεση ἀπὸ τὶς ἀρχικὲς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Ὑπαλληλικοῦ Κώδικα (π.δ. 611/1977), κατὰ παράβαση τῆς ἐννοίας τῆς ἀναφερθείσης διατάξεως τοῦ Συντάγματος καὶ τῆς ἰδέας τοῦ Κράτους Δικαίου.

Ὡς ἀντίθετες, κατὰ τὴ γνώμη μας, πρὸς τὸ Σύνταγμα, οἱ σχετικὲς διατάξεις τῶν νόμων εἶναι ἀνίσχυρες καὶ τὸ ἀνίσχυρο αὐτῶν ἀποσύρει τὴν νόμιμη - συνταγματικὴ βάση τῶν τοιοῦτοτρόπως προσληφθέντων ἢ διορισθέντων «ὑπαλλήλων» καὶ τῶν συγκροτηθέντων «ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων».

ΙΕ) Οἱ τυχόν διαπιστούμενες παραβιάσεις τοῦ Συντάγματος, ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσα σύντομη ἐπισκόπηση διατάξεων του, ἐπιβεβαιώνουν τὴν γενομένη (ἀνωτ. Ι) δυσάρεστη παρατήρηση ὅτι τὸ μεγαλεῖο τοῦ Κόσμου τοῦ Δικαίου δὲν εἶναι, δυστυχῶς, ἀπ' ὅλους ὁρατό. Θεᾶται ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ καθενός, τὸ ὅποιο, ἀναλόγως, ἐπηρεάζει ἡ νομικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ θεολογικὴ καὶ ἡ φιλοσοφικὴ παιδεία.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος, ὡς Προεδρευομένη Κοινοβουλευτικὴ Δημοκρατία, ἀναγορεύει τὴ Βουλὴν σὲ προέχον ὄργανο τοῦ Κράτους καὶ τὸν ἀναδεικνυμένο ἀπ' αὐτὴ Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας σὲ σύμβολο τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος τῶν Ἑλλήνων. Ἀκολουθῶς τὸ

Σύνταγμα καθορίζει τὶς βασικὲς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ κατοχυρώνει ὅλα τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ καλουμένου κλασσικοῦ καταλόγου, τὰ ὅποια ἐμπλουτίζει μὲ κοινωνικὸ περιεχόμενο καὶ μὲ τὰ πολλὰ κοινωνικὰ δικαιώματα. Ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀριστοτελικὴν τριπλῆ διάκριση τῆς κρατικῆς ἐξουσίας καὶ καθορίζει τὴ γενικὴ ἄσκηση αὐτῆς, μὲ γνώμονα τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ σημεῖο ἀναφορᾶς τὴν προαγωγὴν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Ἡ λογικὴ αὐτῆ ὑφὴ τοῦ Δικαίου τοῦ Συντάγματος ἀποκόπτεται ἀπὸ συγκυριακὲς ἢ ὑστερόβουλες μεταβολὲς στὶς ἀρμοδιότητες βασικῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους, ἰδίως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἢ ἀπὸ ἀνάλογες νομοθετήσεις.

Κατὰ πόσο μπορεῖ ν' ἀρυσθεῖ τὸ ἀληθὲς νόημα μίας διατάξεως τοῦ Συντάγματος ἢ Νόμου συνάμα δὲ καὶ νὰ κριθεῖ ἐὰν αὐτὴ ἀνταποκρίνεται στὶς πραγματικὲς συνθήκες τῆς οἰκονομικῆς, πολιτιστικῆς, κοινωνικῆς κ.λπ. ζωῆς, εἶναι ζήτημα τὸ ὅποιο ἀνάγεται στὴν ἀπαιτούμενη ἀνάταση τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς καὶ στὴν ἐπαρκὴ νομικὴ καὶ γενικὴ μόρφωση τοῦ ἐρμηνευτῆ καὶ ἐφαρμοστῆ τοῦ Δικαίου, συνεπῶς στὴν καθόλου ἀξία τοῦτου. Ὁ ἀξίος δὲ ἐρμηνευτῆς τοῦ Δικαίου γνωρίζει ὅτι «ὁ νόμος εἶναι νοῦς ἄνευ ὀρέξεως» (Ἀριστοτ. Πολιτικά Γ', 11, 1287a) καὶ συνεπῶς ὅτι ὁ ἴδιος πρέπει νὰ εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ ὅποιοδήποτε συμφέρον ἢ ἀπλὸ ἐνδιαφέρον, ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου στὴν ἀτομικὴ ἢ εἰδικὴ ἢ γενικὴ περίπτωσι. Γνωρίζει, ἐπίσης, ὁ ἀξίος ἐρμηνευτῆς, ὅτι, ἔνεκα τοῦτου, «ἡ ἐξήγησις τῶν νόμων εἶναι ἀγιώτατο πρᾶγμα» καὶ συνεπῶς δὲν πρέπει ν' ἀποτιμᾶται σὲ χρῆμα, μέχρι τοιοῦτου δὲ σημείου ὥστε κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συνομολογηθεῖ ἀμοιβὴ ὑπὲρ ρωμαίων νομοδιδασκάλων (Βασ. 54, 14 παρ. 2) ὅπως καὶ κατὰ τὸ ἰουδαϊκὸ δίκαιο ἀπαγορευτέτο ἀμοιβὴ γιὰ τὴ διδασκαλίαν καὶ ἐρμηνείαν τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου.

Ἐπομένως, «καλὸς ὁ νόμος, ἐὰν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται» (Τιμοθ. Α', α' 8). Ἐάν, δηλαδή, χρησιμοποιεῖ κανεὶς τὸν νόμο, ὡς νόμο, σύμφωνα μὲ τὸν σκοπὸν του. Ἡ θεία δὲ αὐτὴ διαπίστωση ἰσχύει περισσότερο γιὰ τὸν θεμελιώδη Νόμο, τὸ Σύνταγμα, τὸ ὅποιο, ἐν τούτοις, στὴ Χώρα μας, ἂν καὶ ἔχει εἰκοσαετὴ μόνον βίον, ἔχει ὑποστῆ μίαν ἀναθεώρηση καὶ μελετᾶται καὶ ἄλλη.

ΣΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩΣ

πρὸ τοῦ σεβασμίου κειμένου τῶν ὑπερτάτων κανόνων τοῦ Δικαίου.

(Τέλος)

Αἱ Δημόσιαι Σχέσεις διὰ τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν*

Μία γενικὴ θεώρησις τοῦ θέματος.

Ἰδιαιτερότητες εἰς τὴν ὁργάνωσιν τοῦ θεσμοῦ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν –
Ἀναγωγαὶ καὶ συγκρίσεις ἀπὸ τὴν προϊστορίαν τῆς Χριστιανικῆς Ἐπικοινωνίας

Καθήκοντα Ἐνημερώσεως
ἀπὸ τὰς Δημοσίας Σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας

«Καὶ ἐλάλουν... καὶ οὐκ ἠσχυνόμην»
(Ψαλμὸς 118,46).

Ἡ ἔντυπος ἐνημέρωσις ἐπιτρέπει συμβουλευτικῶς τὴν καθοδήγησιν τῶν πιστῶν, τὴν ἀνταλλαγὴν μηνυμάτων καὶ ἐμπειριῶν τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἀσκήσιν τῆς πίστεως, εἰς διαφορετικὰς ομάδας, τάξεις καὶ ἀκόμη κοινωνίας ὁ-

Τοῦ κ. Ἰωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη

λοκλήρους. Συνετέλεσε εἰς τὴν καθιέρωσιν καὶ τὴν διατήρησιν παραδεκτῶν προτύπων, εἰς τὴν κυκλοφορίαν ἐπικαίρων γεγονότων, ἐρμηνείας καὶ σχολιασμοῦ αὐτῶν, ἄλλων ἐκθέσεων δράσεως, πεπραγμένων, ἀπολογισμῶν κ.λπ. χριστιανικῶν εἰδήσεων. Εἶναι τὸ μέσον ποῦ καταλείπει χρόνον εἰς τὴν μελέτην, τὴν ἐμβάθυνσιν, τὴν κατανόησιν καὶ τὴν ἀφομοίωσιν τῶν θεμάτων.

Καὶ ὅλα τὰ προαναφερθέντα μὲ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν γνωστῶν ἐφαρμογῶν Τύπου διὰ τὴν διάδοσιν καὶ τὴν κυκλοφορίαν ἐκείνων ποῦ ἐνδιαφέρουν καὶ ἀφοροῦν τοὺς πιστοὺς.

Εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ δι' ὅλας τὰς μορφὰς τοῦ Τύπου, πρόδρομος ἀφετηριῶν εἰς τὴν συστηματικὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν ἐνημερώσεως τῶν πιστῶν ὑπῆρξε ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Μητρόπολιν, τὴν περιφέρειαν, εἰς τὸ δημοτικὸν καὶ κοινοτικὸν ἐπίπεδον, παντοῦ. Συγκρίνατε τὰς πρὸ τοῦ Τύπου περιόδους ὅπου ὡς γνωστὴ καὶ ἀποκλειστικὴ δημοσιότης ὑπῆρχαν αἱ ἐπιστολαὶ καὶ οἱ κήρυκες, οἱ ἀπεσταλμένοι, ὡς ἐπικοινωνιακὴ καὶ ἐνημερωτικὴ δυνατότης. Συγκρίνατε ὁμως καὶ πρὸς ἐκείνας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἐμβρουακοῦ Τύπου κατὰ τὰς ὁποίας ἐνωρὶς ἀξιοποιήθηκαν ἐκκλησιαστικῶς καὶ θρησκευτικῶς αἱ συντελούμενα ἔντυποι πρόοδοι.

Πόσο σήμερον ἀκολουθεῖ πρακτικῶς τὴν προϊστορίαν αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία¹; Εἶναι καὶ πάλι γεγονόςδς ὅτι ἡ ἱστορία συνεχίζεται. Δὲν ὑπολείπεται ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ὑπαρκτῶν τεχνικῶν δυνατοτήτων.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁμως ἀπαιτεῖται εἶναι ἡ ὑπαρξίς προγράμματος, σχεδίου Δημοσιῶν Σχέσεων, συντονιζομένου εἰς τὸ μήκος τοῦ ὑπηρεσιακοῦ ἐπιπέδου καὶ εἰς τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ ἀναγκαῖον εὔρος.

Ἡ τεχνολογία σήμερον εἰς τὴν Πληροφορικὴν καὶ ἡ ἐπεξεργασία κατὰ προγράμματα καὶ συστήματα τῶν δεδομένων τῆς πίστεως, ἀποτελεῖ προωθημένην ὑπηρεσίαν διαθέσιμον εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας μέσῳ τῶν ὑπηρεσιῶν Δημοσιῶν Σχέσεων καὶ Τύπου ποῦ «ὑποχρεοῦται» νὰ διαθέτει.

1. «Ἡ σχέση καὶ ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεὸ ἔχει ἀπέραντη κλιμάκωσι. Ἄλλοι εὐρίσκονται "μακρὰν" καὶ ἄλλοι "ἐγγύς". Καὶ ἀπὸ τοὺς τελευταίους ἄλλοι "ἐγγύτερα" καὶ ἄλλοι "ἐγγύτατα". Ἀσφαλῶς ὁ Κύριος μὲ τὴν ἐνανθρώπησιν Του "ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς" (Ἐφεσ. 2,17). Τὸ χαρμόσυνο μῆνυμά Του τὸ ἔφερε γιὰ ὅλους καὶ γι' αὐτοὺς ποῦ βρισκονται μακριὰ Του καὶ γι' αὐτοὺς ποῦ εἶναι κοντὰ Του. Ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ εἶναι κοντὰ Του, ὑπάρχει μία ἐνρύτερη διαφοροποίηση ὡς πρὸς τὸν τρόπο σχέσεως καὶ ἐπικοινωνίας. Καὶ ἐδῶ ἰσχύει τὸ: "ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ· ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων" (Α' Κορ. 15,41). Στὴν ἐπικοινωνία ποῦ ἔχουν τὰ λογικὰ ὄντα μὲ τὸν Τριαδικὸν Θεὸν ἡ ἀδιάλειπτη καὶ ἀκατάπαυστη καὶ ἀσίγαστη προσευχὴ τοὺς λαμβάνει πολλοὺς τρόπους, πολλὰς μορφὰς καὶ μπορεῖ νὰ ἔχει ποικίλη χρονικὴ διάρκεια. Μία ὁμοίμορφη καὶ ὁμοιότροπη στάσις σ' ὅλα τὰ σημεῖα δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει, ἀφοῦ ἐκ τῶν προτέρων ἀποδεχόμεστε ὡς βασικὴ ὀρθόδοξη ἀλήθεια τὴν ἰδιαιτερότητα τοῦ καθενὸς προσώπου. Ὑπάρχουν οἱ γενικὲς ἀρχές, ποῦ αὐτὲς διευκολύνουν νὰ συνέρχεται καὶ νὰ φανερώναται στὴν ἐκκλησιαστικὴ συναξὴ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως δὲν παύει ἡ ἰδιαιτερότητα τοῦ καθενὸς προσώπου νὰ συναντάται καὶ νὰ διακέγεται μὲ τὸ Θεὸ "ὡς εἰ τις λαλήσει πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον" (Ἐξοδ. 33,11). Τὰ ὅρια ἀνάμεσα στὶς δύο αὐτὲς συναντήσεις δὲν πρέπει νὰ συγχέονται καὶ νὰ διαπαράσσονται οὔτε βεβαίως καὶ νὰ ταυτίζονται. Νὰ ὀδεύουν παρὰλληλα καὶ νὰ ἔχουν τὴν αὐτὴ κατὰληξιν, ποῦ εἶναι ἡ ὅσο τὸ δυνατόν ποῦ "ἐγγύτερη" στάσις ἐναντι τοῦ Θεοῦ. (βλ. «Ἡ ἐγγύτερη ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸ» τοῦ Δρος Θεολογίας Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ. Διονυσίου, «Ἐκκλησία» 1-15 Ἰουλίου 1994, ἀριθ. 11).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 562 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13 τεύχους.

Εἰς τοὺς χρόνους μας, αἱ παλαιαὶ μέθοδοι ἐπεξηγήσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν θρησκευτικῶν ἀξιών καὶ στόχων ζωῆς, ἔχουν ἀυξηθῆ μετὰ τὴν βοήθειαν πολλῶν καναλιῶν καὶ νέων προτύπων ἐπικοινωνίας εἰς τὰ ὁποῖα συμπεριλαμβάνονται μεταξὺ ἄλλων: Τὸ ραδιόφωνον, ἡ τηλεόρασις, ὁ κινηματογράφος, τὰ βίντεο, ἄλλα ἠλεκτρονικὰ μέσα ἀποθηκεύσεως καὶ ἐπεξεργασίας τῶν πληροφοριῶν, οἱ ἐφημερίδες, οἱ ἐκθέσεις, τὰ περιοδικὰ, ἡ διαφήμισις, τὸ ἄμεσον ταχυδρομεῖον, αἱ δημοσιεύσεις τῆς Ἐκκλησίας κ.ἄ.

Αἱ Ἐπιτυχεῖς Δημόσιες Σχέσεις εἶναι Κριτικῆς Σημασίας

«Ἐξαποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ...
πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ»
(Ψαλμὸς 147,7).

Εἰς διεθνῆς ἐπίπεδον οἱ ἡγέτες τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς καμμίαν περίπτωσιν δὲν ὑποτιμοῦν καὶ δὲν ἀγνοοῦν τὴν δύναμιν τῆς κοινῆς γνώμης, ὅπως ἀκριβῶς οἱ παράγοντες καὶ αἱ περιστάσεις τὴν δημιουργοῦν μετὰ ἐνεργείας ἢ παραλείψεις, θετικὰς ἢ ἀρνητικὰς. Καθ' ὅμοιον τρόπον τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα προκαλοῦν σχηματισμοὺς ἐντυπώσεων μικρᾶς ἢ μεγάλης ἐμβελείας. Ἐδῶ ἐντάσσεται καὶ ἰσχύει τὸ ἀξίωμα τῆς «ἔξωθεν καλῆς μαρτυρίας» κατὰ τὰ ἰσχύοντα καὶ ἐννοούμενα εἰς τὸν χώρον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινῆς γνώμης.

Προκειμένου νὰ εἶναι ἐπιτυχημένοι αἱ ποικίλαι ὑπηρεσίαι τῆς συγχρόνου Ἐκκλησίας, ὀφείλεται αἱ ὑπηρεσίαι νὰ ἐγγυῶνται ἕναν ἐλάχιστον χώρον ἀξιολογήσεως καὶ ὑποδοχῆς τοὺς ἀπὸ τὴν κοινότητα πρὸς τὴν ὁποῖαν κατευθύνονται ἢ, ἔστω, ἀπὸ ἕνα μέρος αὐτῆς.

Εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν δὲν θὰ πρέπει νὰ λαμβάνεται ὡς δεδομένον ὅτι τὸ πρόγραμμα ἐπαφῶν μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς περιοχῆς κατανοεῖται ἢ ἱκανοποιεῖ πλήρως ὅλα τὰ μέλη τοῦ κοινωικοῦ χώρου ἐντὸς τοῦ ὁποῖου «κινεῖται».

Ἡ Ἐκκλησία μετὰ τὴν πολυσχιδῆ δραστηριότητα τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς, τὴν εὐλογημένη καὶ ἐμπνευσμένη ἡγεσία τῆς καὶ τὸ πράγματι ὑπέροχο καὶ εὐπλαστο περιβάλλον τῆς, ἔχει ἀκόμη πολλὰ ἐπικοινωνιακὰ περιθώρια εἰς τὴν μεταφορὰν μηνυμάτων πού νὰ φθάνουν ὡς τὸν τελευταῖον ἐνορίτην.

Κατὰ μερικὸς ἢ Ἐκκλησία εἶναι ἕνας ἀπρηχαιωμένος (ντεμοντὲ) καὶ μουσειακὸς ὀργανισμὸς, πού προσελκύει περισσότερο τὶς γυναῖκες (ὡς δῆθεν «ἠλαττωμένης» ἀντιστάσεως πρόσωπα), ὀλιγότερο τὰ παιδιὰ καὶ καθόλου ἢ

ἐλάχιστα τοὺς ἄνδρες. Οἱ αὐτοὶ κύκλοι ὑποστηρίζουν ἐπίσης ὅτι, ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὀλίγα νὰ προσφέρει ὡς πρὸς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς καὶ κατ' ἐπέκτασιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἄγνοια ὁμῶς καὶ αὐτὲς οἱ ἀντιδράσεις, ἐνδιαφέρουν τὴν Ἐκκλησία ἄμεσα. Μερικὰ βασικὰ στοιχεῖα ὀρθοτομοῦντων Δημοσιῶν Σχέσεων ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἐπικεντρώνονται ἐν προκειμένῳ εἰς τὰ ἀκόλουθα:

— Προσωπικὴ τοποθέτησις εἰς τὴν ἔναντι θέσιν, εἰς τὴν θέσιν τῶν ἄλλων ἀτόμων.

— Κατανόησις τοῦ κοινῶν τῶν πιστῶν καὶ εἰδικότερα ἐκείνων πού εἶναι ζωτικῆς σημασίας διὰ τὸν κληρὸν καὶ τὸ ἔργον του.

— Γνώσις καὶ χρησιμοποίησις τῶν τελευταίων καὶ περισσότερο ἀποτελεσματικῶν μεθόδων πού ἔχουν ἀναπτυχθῆ διὰ τὴν αὐξήσιν συνεργασιῶν τῆς ἐπικοινωνίας.

— Κατάρτισις καὶ ὑλοποίησις ἐνὸς προγράμματος τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμοποιῆ πλήρως ὅλας τὰς διαθέσιμους προσβάσεις πρὸς κατανόησιν καὶ ὑποστήριξιν τῆς διακονίας καὶ ἱεραποστολῆς.

— Ἐνεργοποίησις ἐνοριτῶν ἔτσι ὥστε ὁ καθένας νὰ γίνεται ἕνας συνεργάτης εἰς τὸ πρόγραμμα Δημοσιῶν Σχέσεων τῆς Μητροπόλεως ἢ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ του.

— Κατάρτισις προγράμματος μετὰ ἀπὸ λεπτομερῆ μελέτη διὰ:

α. Συστηματικῆς ἀναλύσεως τῶν ὑφισταμένων προβλημάτων καὶ ἐπιπέδων, καὶ

β. Λύσεως αὐτῶν τῶν προβλημάτων ἢ ζητημάτων κατὰ ἕνα τέτοιο τρόπο πού θὰ τύχει τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας καὶ θὰ ἱκανοποιῆ ὅλους ἢ τοὺς περισσότερους.

— Ἀποδοχὴ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ ἔργα καὶ αἱ πράξεις σημαίνουν καὶ ἀξίζουν πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰ ἀπλὰ λόγια.

— Ἐνθάρρυνσις, ἐνημέρωσις καὶ κινητοποίησις τῶν συνεργατῶν, τῶν ἐργαζομένων, τῶν κρατικῶν λειτουργῶν καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν ὀργανωμένων ἐνώσεων πού ἐπιβάλλεται νὰ σᾶς «γνωρίζουν» ὡς ἡγήτορας ἢ παράγοντας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐπικοινωνίας.

— Ἀποτελεσματικὸς συνδυασμὸς ὅλων τῶν φάσεων καὶ τμημάτων τοῦ δυναμικοῦ προγράμματος τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἡ ὁμάδα νὰ ἐργάζεται μετὰ ἁρμονία καὶ ἐνότητα. «Σύμφυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες».

— Ἐρευνα καὶ ἀνάλυσις κάθε ἀρνητικῆς καταστάσεως καὶ ἐπιμερισμὸς τῶν ἐπιδράσεων καὶ τῆς ἐκτάσεως πού ἔχουν εἰς τοὺς πιστοὺς μεμονωμένως ἢ κατὰ ὁμάδας. (Συνεχίζεται)

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821*

...«Τὰ δὲ γενόμενα εἰς τὴν Μολδαυίαν, ὅπου ὑπερίσχυσαν οἱ Τούρκοι, τίς δύναται νὰ τὰ ἐκφράσῃ; Ἀφοῦ εἰσέβαλον εἰς ταύτας τὰς χώρας νικηταί, εὐθὺς ὤρμησαν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Κατέσφαξαν ἱερεῖς ἐπὶ τῆς ἀγίας Τραπεζῆς, κατεπάτησαν τὰ ἱερὰ μυστήρια, ἐνύβρισαν εἰς τὰ ἱερὰ Δισκοπότηρα καὶ τὰς Κολυμβήθρας, ἐπερίπαιξαν τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, διε-

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΥ**

σκόρπισαν τῶν ἁγίων Μαρτύρων τὰ λείψανα, συνέτριψαν τὰς ἀγίας Εἰκόνας, κατεσπάρραξαν τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἐβεβήλωσαν ναοὺς, ἀνώρυσαν τάφους, κατέσκαψαν μοναστήρια, κατήσχυναν παρθένους ἱερὰς Καλογραίας. Ἐκρέμασαν, ἀνεσκολόπισαν, ἐκδάραν, ἔψησαν, ἐκρεοῦργησαν, ἔπραξαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσα μὴδ' εἰς τὸν καιρὸν, ἴσως τῆς πρώτης αὐτῆς ἀλώσεως, δὲν ἔπαθε πάνδεινα κακὰ»³²⁶.

Εἰς τὸν «Περὶ Φιλογενείας» Λόγον τοῦ ὁ Κ. Οἰκονόμος προκειμένου νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὴν ἀφιλαδελφίαν, παρουσιάζει τὴν μητέρα Πατρίδα νὰ βοᾷ μετὰ τοῦ προφήτου³²⁷. «Βλέπεις τὴν ὀδύνην εἰς τὰς πληγὰς μου. Ὁ ἐχθρὸς μου με κατατρώγει... ἐξέλιπεν ἡ δόξα μου· ἐσβέσθη ἡ εὐτυχία μου· ἠφανίσθησαν τὰ ἱερὰ, τὰ σχολεῖα, τὰ δικαιώματά μου. ...Οἱ εὐγενεῖς, καὶ αἱ παρθένοι μου, καὶ οἱ νεανίσκοι, καὶ αὐτὰ τὰ νηπιά μου ἀνδραποδίζονται καὶ ἀποστέλλονται αἰχμάλωτοι εἰς τὴν ἐξορίαν, καὶ καταναγκάζονται, φεῦ, ὑπὸ τὴν ρομφαίαν τῆς ἀσεβείας νὰ ἐξομώσωσι τὴν πίστιν τὴν ἀμώμητον... Ὡ φιλάνθρωποι πόλεις καὶ χώραι τῆς οἰκουμένης! Ὡ λαοὶ χριστιανικοὶ! ἴδετε τὴν θλίψιν καὶ συνοχὴν μου· «ἐπιβλέψατε καὶ ἴδετε, εἰ ἔστιν ἄλγος κατὰ τὸ ἄλγος μου»³²⁸. Φεῦ! πάντες θεωροῦσι τὰς πληγὰς μου ἀπὸ μακρόθεν, καὶ κἀνεῖς

δὲν ἐμποδίζει τὴν βαρεῖαν χεῖρα τοῦ δημίου μου· ὅλοι με ἐγκατέλιπον νὰ κρεουργοῦμαι, θρηνοῦσα πικρῶς!»³²⁹

Εἰς τὸν «Περὶ Συνεισφορᾶς» Λόγον τοῦ ὁ Κ. Οἰκονόμος καλεῖ τοὺς χριστιανούς, ὡς φιλοθεάμονας, νὰ ὑπάγουν νοερῶς εἰς τὸ θέατρον τῶν δεινῶν τῆς πολυπαθοῦς πατρίδος των, προκειμένου νὰ παρακολουθήσουν τὰ δεινὰ, τὰ ὅποια ὑφίστανται οἱ ὁμογενεῖς τῶν ἀγωνιζόμενων κατὰ τῶν Τούρκων. «Νεκρὸς», σημειοῖ, «ἀντικρούει πρὸς νεκρὸν, πῦρ εἰς πῦρ, σίδηρος πρὸς σίδηρον. Ἐπιχαίρουσιν ὡμῶς οἱ νικηταί, μεθύοντες ἐξ αἵματος. Μογγύζουσιν ἐλεεινῶς οἱ τραυματισμένοι, καὶ ψυχορραγοῦσιν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων ἢ τῶν πεζῶν φονευτῶν. Ἐδῶ σπαρταροῦσιν χεῖρες καὶ πόδες, ἐκεῖ ἀχνίζουσι καρδίαι καὶ σπλάγχνα, ὡς δένδρων κορμοί, καὶ παρέκει σφενδονίζονται κεφαλαὶ χάσκουσαι εἰσέτι φοβερῶς κατὰ τοῦ φονέως. Κρουνοὶ καὶ ρεῖθρα θερμῶν αἱμάτων μεθύουσι τὴν γῆν, καὶ καταβάφουσι τὰς σάρκας, καὶ μολύνουσι ραντίζοντα καὶ ἵππους καὶ ὄπλα καὶ φορέματα. Ἀδελφὸς βαρυστενάζων καταπατεῖ τὸ πτώμα τοῦ ἀδελφοῦ³³⁰...»

«Ἐρχου καὶ ἴδε», σημειοῖ ἐν συνεχείᾳ ὁ Κ. Οἰκονόμος, «περίελθε διὰ τῆς φαντασίας σου τὰς χώρας ἐκεῖνας, εἰς τὰς ὁποίας ἀκόμη τυραννεῖ ὁ τῆς Ἁγαρ³³¹ υἱὸς τοὺς ὁμογενεῖς σου. Δὲν λέγω τὰς Κυδωνίας, καὶ τὴν Κασσάνδραν, καὶ τὴν Δακίαν, ὅπου νικητῆς εἰσπεσῶν ἔκαυσεν, ἔψησεν, ἀνεσκολόπισεν, ἠνδραπόδισεν, ἔπραξεν ὅλα τὰ κακὰ τῆς αἰχμαλωσίας, ὅσα καμμία τυράννου ὡμότης δὲν κατετόλμησεν ἕως τώρα. Ἐννοῶ τοὺς τόπους ἐκείνους, ὅσων οἱ κάτοικοι μένουσιν εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἀνθρωπόλεθρον αὐτοῦ ἐξουσίαν, ἀκίνητοι καὶ ταπεινότατοι ὑπήκοοι, μηδέποτε δεῖξαντες μηδὲ μὴδὲν σημεῖον ἐπαναστάσεως. Πέρασαν διὰ τῶν πετρῶν τοῦ νοδὸς εἰς τὴν Σμύρνην καὶ τὰς ἄλλας παραθαλασσίους καὶ μεσογείους χώρας τῆς Ἀσίας.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 467 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

326. Προστ., σ. 248-249.

327. Θρηνοὶ Ἱερ. α', 3.11. 14.20.21.

328. Θρηνοὶ Ἱερ. α', 12.

329. Φιλογ., σ. 78-79.

330. Συνεισφ., σ. 134.

331. Γεν. ιστ', κα'.

Διόδευσον τὴν Θεσσαλονίκη, τὴν Φιλιππούπολιν, τὴν Ἀδριανούπολιν ὅλας τὰς πόλεις καὶ χώρας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς ὁποίας εἰσέτι ἐπικεῖται βαρὺ τὸ σκῆπτρον τῆς ἀσεβείας. Θεώρησον τοὺς κατοίκους ὁμογενεῖς σου, ποῖα καὶ πόσα πάσχουσι δεινά, παρὰ τὰ ὁποῖα πολὺ φοβερώτερα μέλουσι νὰ πάθωσι οἱ μαχόμενοι ἀδελφοί σου, ἂν (ὃ μὴ γένοιτο) νικηθῶσι διὰ τὴν στέρησιν τῶν ἀναγκαίων. Τί βλέπεις εἰς τοὺς τόπους τούτους, ἀγαπητέ; Βλέπεις ναοὺς καιομένους, τὰ ἅγια ὑβριζόμενα, τοὺς ἱερεῖς σφαζομένους ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων, τὰ σχολεῖα κατασκαπτόμενα, τὰς βιβλιοθήκας πυρπολουμένας, τὰς οἰκίας λεηλατουμένας, τὰς φυλακὰς στενωχωρουμένας ὑπὸ πλήθους ἀθῶων, ὡς πρόβατα εἰς ἔτοιμον σφαγὴν ἀθῶων συγκλειομένων; βλέπεις γυναικῶν ἀρπαγὰς, καὶ παρθένων φθοράς, καὶ ἀνδραποδισμοὺς, καὶ φονοκτονίας βιαίας, τέλος, ἐξομώσεις τῶν ἀόπλων σου ἀδελφῶν; βλέπεις τὰς χριστιανικὰς συνοικίας καὶ τὰ πλείοτερα χωρία μεταμορφωμένα εἰς ἔρημα νεκροταφεῖα, ἢ βαρῦστονα νοσοκομεῖα, ὅπου πείνα καὶ ἀρρωστία καὶ ἀτιμία καὶ, τελευταῖον, ἢ σπάθη τοῦ τυράννου βασανίζουσι τοὺς ταλαιπώρους ὁμογενεῖς;...» «*Ἐρχου καὶ ἴδε*». Τί βλέπεις; τί ἀκούεις χριστιανέ; Ἐδῶ στενάζουσι βασανιζόμενοι ποικίλας βασάνους οἱ ἀθῶοι ὁμογενεῖς σου. Ἴδε πῶς τοὺς ἐξαρθρώνουσι τὰ μέλη, τοὺς ἀντιστρέφουσι ὀπίσω τὰς κεφαλὰς, τοὺς καίουσι διὰ σιδήρων πυρακτουμένων, τοὺς στρεβλώνουσι χεῖρας καὶ πόδας, τοὺς ἐξορύπτουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς, τοὺς κατασχίζουσι τὰς σάρκας, τοὺς ἐκρίζωνουσι τοὺς ὄνυχας... Ἴδε πάλιν ἐκεῖσε, πῶς ἐξάγουσιν ἄλλους ἀλλαχόθεν ἀνδρας σεβασμίους, καὶ Πατριάρχας, καὶ Ἀρχιερεῖς, καὶ Ἱερεῖς, καὶ λαϊκοὺς, καὶ τοὺς ἀπάγουσι εἰς τὴν καταδίκη ἀγγελιδόν. Ἴδού, τοὺς κρεμῶσιν εἰς τὰς πλατείας καὶ τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν, τοὺς ἀνασκολοπιζουσιν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς καὶ τὰς ἀγοράς, τοὺς καταποντίζουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς καρατομοῦσι, καὶ πολλοὺς μεληδὸν κατακόπτουσι πρὸ τῶν ναῶν, παρὰ τοὺς λιμένας, εἰς τὰς ὁδοὺς, ὅπου σήπονται αὐτῶν τὰ σώματα, καὶ πλημμυροῦσι τὰ ρεύματα τῶν αἱμάτων. Ὡ, ἰδὲ πόσαι γράϊαι μητέρες καταφιλοῦσι τὰς αἱματωμένας χεῖρας τοῦ προσγελῶντος δημίου τῶν νεοσφαγῶν αὐτῶν υἱῶν, καὶ προσπίπτουσαι τὸν παρακαλοῦσι μετὰ δακρύων νὰ τὰς πωλήσῃ τὰ πτώματα βαρυτίμως, ὥστε νὰ τὰ θάψωσι κρυφά!... Ἰδέ, τέλος, παρέκει, πῶς πωλοῦσι, ὡς

κτῆνη, γυναῖκας καὶ παιδιά καὶ βρέφη δι' ὀλίγην τιμὴν εἰς διαφόρους ἀνθρωποκαπήλους, Τούρκους, Ἀραβας, Ἑβραίους, ἄλλους οἰουσιδηποτε πολλοὺς ἄλλοφύλους, οἵτινες ἐπιχαίροντες κατεπεμβαίνουσι εἰς τὰς ἡμετέρας δυστυχίας... Καὶ ποῦ; καὶ τί πρῶτον, τί δ' ὕστερον νὰ παρατηρήσῃς;... Ἄ! ἀπέκαμον Πατρίς μου! βαρυστένακτε πατρίς μου, πολυποθεσιτάτη μήτέρ μου Ἐκκλησία! ἀπέκαμον ἐκφράζων τὰς ἀνεκφράστους σου συμφοράς. Ὡ ρομφαία, ρομφαία Κυρίου! ἕως πότε θέλεις κόπτει, ἕως πότε θέλεις τρώγει κρέατα τῶν ὁμογενῶν μου; ἀπόστα ρομφαία, ἡσύχασον»³³².

Πλὴν ὅμως τῶν σωματικῶν τούτων βασάνων, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν οἱ ὁμογενεῖς μας ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὁ Κ. Οἰκονόμος εἰς τοὺς Λόγους του ἀναφέρεται καὶ εἰς ἄλλας θηριωδίας αὐτῶν, ὡς ἐναντι τῆς θρησκείας τῶν Ἑλλήνων. «Εἰς δὲ τὰ τῆς θρησκείας», σημειοῖ, «πῶς φέρονται οἱ Τούρκοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας;

Ὡ καρδία, ρῆξον
δακρύων πηγὰς!

Ὡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία! ποῖα καὶ πόσα κακὰ δὲν ἔπαθες ὑπὸ τούτων τῶν διωκτῶν τῆς εὐσεβείας σου; ποῖος Ἡρώδης³³³, ἢ Νέρων³³⁴, ἢ Διοκλητιανός³³⁵, ἢ ποῖος Σαπῶρ³³⁶, ἢ ποῖοι Ἰαπωναῖοι³³⁷ ἔδειξαν τόσον μῖσος κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως; Ἀφ' οὗ ὁ ἐχθρὸς τοῦ Σταυροῦ κατέκοψεν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν τὰς κεφαλὰς τῶν πατέρων καὶ τὰς γλώσσας τῶν υἱῶν, ὥστε νὰ μὴ δύνωνται νὰ ὁμολογῶσι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀφ' οὗ καὶ τοὺς ἐν Ἀσίᾳ καὶ τοὺς ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἐν Εὐρώπῃ τοσοῦτους καὶ τοιούτους τῆς εὐσεβείας ναοὺς κατέκαυσε, κατέσκαψεν, ἐβεβήλωσε, μετεμόρφωσεν εἰς Συναγωγὰς τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας, ἕκτοτε δὲν ἔπαυσε μέχρι σήμερον νὰ δραματορογῇ μυρίας ἐπιδρομὰς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ»³³⁸.

(Συνεχίζεται)

332. Συνεισφ. σ. 136-139.

333. Ἡρώδης ὁ Μέγας, Βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας (47 π.Χ. - 4 μ.Χ.).

334. Νέρων, Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ (54-68 μ.Χ.).

335. Διοκλητιανός, Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ (284-305 μ.Χ.).

336. Σαπῶρ Β' ὁ Μέγας, Βασιλεὺς τῆς Περσίας (303-379 μ.Χ.).

337. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν οἱ χριστιανοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Τοκουγάβα (1603-1867). Ἰδ. Παν. Κ. Πάλλη, Ἰαπωνία, ΘΗΕ, τ. 6, σ. 674-683.

338. Προτρ., σ. 241.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Καθαρῶς ἐκκλησιαστικοὶ ἑορτασμοί»

Ὁλόκληρος ὁ Χριστιανικὸς κόσμος μετὰ συγκινήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος παρηκολούθησε τὰς ὑπὸ τοῦ Σελτού Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὀργανωθείσας ἐν Πάτμῳ ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1900 ἐτῶν ἀπὸ τῆς συγγραφῆς τοῦ τελευταίου βιβλίου τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἧ-τοι τῆς «Ἀποκαλύψεως» τοῦ Ἰωάννου.

Οἱ μετασχόντες τῶν ἑορτασμῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ μᾶλλον προειδοποίησιν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς ἐξῆς:

«Παρακαλῶ ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ προσωπικῶς τοὺς πάντας νὰ μὴ θελήσουν νὰ ὑποβαθμίσουν ἢ νὰ ἐκμεταλλεθοῦν τοὺς ἑορτασμοὺς δι' οἰονδήποτε λόγον καὶ δι' οἰανδήποτε σκοπιμότητα. Πρέπει νὰ σεβασθῶμεν τὴν ἱερότητα τῆς ἐπετείου, νὰ σεβασθῶμεν τὴν ἱερότητα τῆς νήσου τῆς Πάτμου, νὰ σεβασθῶμεν τὴν ἱερότητα τῶν ἑορτασμῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι καθαρῶς ἐκκλησιαστικοὶ ἑορτασμοί. Δὲν ἔχουν πολιτικὴν χροιάν. Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οἱ ὁποῖοι τοὺς ὀργανώσαμεν, τοὺς βλέπομεν τοιουτοτρόπως καὶ παρακαλῶ νὰ σεβασθῶμεν, ἐπαναλαμβάνω, τὴν ἱερότητα καὶ νὰ τοὺς κρατήσωμεν εἰς τὸ ἐμπρόθετον ἐπίπεδον καὶ ὕψος».

Ἡ ἐκκλησίαις τοῦ Παναγιωτάτου, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὑπ' Αὐτοῦ ἐγκριθέν καὶ εὐλογηθέν ἐπίσημον πρόγραμμα τῶν ἐκδηλώσεων, ἐγένετο κατὰ πάντα σεβαστὴ καὶ οὕτως οἱ ἐπίσημοι ἐν Πάτμῳ ἑορτασμοί, —εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς προσεχῆς τεύχος, δοθέντος ὅτι τὸ παρὸν τεύχος, κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν, εὐρίσκετο ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου—, ἀπετέλεσαν χρυσὴν σελίδα εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς καθ' ὅλου Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἱερᾶς νήσου τῆς Πάτμου.

«Ἐν φρονήματι πασχαλίῳ καὶ διὰ παιάνων λυτρωτικῶν»

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, κατὰ τὴν ἀφίξίν του εἰς τὴν νήσον Πάτμον ἐν τῇ ἀντιφωνήσει Αὐτοῦ πρὸς

τὰς γενομένας πρὸς Αὐτὸν προσφωνήσεις, παρουσίασεν ἐπιγραμματικῶς τὴν πεμπτοσίαν τῶν ἑορτασμῶν τῆς 1900ετηρίδος τῆς συγγραφῆς τῆς «Ἀποκαλύψεως», εἰπὼν πρὸς τοὺς ὑποδεξαμένους Αὐτόν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς:

«Ἀφικνούμεθα σήμερον μετὰ τῶν συνεκδήμων ἀδελφῶν Πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν Ὁρθόδοξων Ἱεραρχῶν καὶ ἄλλων ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, ἵνα ἐν εὐλογίαις Θεοῦ ἐπιτελέσωμεν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν καὶ ἐπέτειον γεγονότος ὑπερφυοῦς καὶ μεγάλου, ὅπερ ἔλαβε μὲν χώραν ἐν τῇ Ἰστορίᾳ καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ νήσῳ, ὑπερβαίνει ὁμως ἀπέριωρ τὰ φθαρτὰ ὄρια τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου, διότι διδάσκει εἰς ἡμᾶς τὰς ἀποκαλυπτικὰς διαβάσεις τοῦ μεταμορφωμένου κόσμου τοῦ Θεοῦ ὡς ἐθεάσατο ταῦτα ἐν ὄραματι γενόμενος ὁ ἐν Ἀποστόλοις Εὐαγγελιστὴς καὶ Προφήτης Ἰωάννης ὁ ἡγαπημένος καὶ υἱὸς τῆς βροντῆς.

» Ἡ ἐπέτειος τῶν 1900 ἐτῶν ἀπὸ τῆς συγγραφῆς τοῦ ἐκ πρώτης ὄψεως φοβεροῦ, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ του ἄκρως παρακλητικοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως, ἀποτελεῖ ὄχι μόνον διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ δι' ὅλοκληρον τὸν Χριστιανισμόν, θὰ ἐλέγομεν μάλιστα καὶ διὰ σύμψασαν τὴν ἀνθρωπότητα ὄλων τῶν αἰώνων, δειπνον καὶ συμπόσιον μέγα, εἰς τὸ ὁποῖον ἕκαστος ἐξ ὀρισμοῦ εἶναι κεκλημένος, ἐφ' ὅσον οἱ πάντες διὰ τῆς αὐτεπαγγέλτου καὶ ἀνανταποδότου Χάριτος τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ ἐκλήθημεν ἀπὸ τῆς ἀνπαρξίας εἰς τὴν ὑπαρξιν, διὰ νὰ καταστῶμεν μέτοχοι τῆς μακαριότητος καὶ τῆς βασιλείας Αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ Κύριος καὶ Δημιουργὸς τῶν ἀπάντων ἐν τῇ μορφῇ τοῦ φοβεροῦ Κριτοῦ Παντοκράτορος ἐμβάλλῃ δικαίως τὸν φόβον τοῦ χωρισμοῦ καὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν προβάτων ἀπὸ τῶν ἐριφίων, ἀσφαλῶς τὸ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ πρὸ καταβολῆς κόσμου ἐσφαγμένον Ἀρνίον ἐπαγγέλλεται πρὸς πάντας μυστικῶς καταλλαγὴν καὶ ἀνάπαυσιν καὶ ἐκ νέου ἐν χάριτι υἰοθεσίαν.

» Ἀπὸ τῶν ἐσχατολογικῶν τούτων συντεταγμένων ἐμπνεόμενοι δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ἀπὸ τοῦδε τοὺς ἱερούς ἑορτασμοὺς, διὰ τοὺς ὁποίους καὶ ἀφίχθημεν εἰς τὴν Πάτμον, ὄχι ἀπλῶς παγκοσμίους καὶ καθολικούς, ἀλλὰ τοῦτ'

αὐτῶ πασχαλίους, διότι ὄντως μόνον ἐν φρονήματι πασχαλίῳ καὶ διὰ παιάνων λυτρωτικῶν θά δυναθῶμεν νὰ τιμῆσωμεν ἐπαξίως τὴν ἐν φθαρτοῖς σχήμασι καὶ συμβόλοις καὶ γράμμασι καὶ εἰκόσι προβολὴν τῶν ἐσχάτων, ὡς κατέγραψε ταῦτα ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Τὴν συγγραφὴν τῆς Ἀποκαλύψεως πανηγυρίζοντες καὶ τὴν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν μετάβαιναι ἀποκαραδοκοῦντες δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀναπέμψωμεν δοξαστικὸν πασχάλιον παιάνα τῶ νικῆσαντι διὰ τοῦ θανάτου τὸν θάνατον καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ἀρνίου καθημένῳ Κυρίῳ...».

**«Προσκυνηματικὴ ἐκδήλωσις τῆς συγχρόνου
διανοήσεως»**

Εἰς τὸ ἐπίσημον Πρόγραμμα τῶν ἐορτασμῶν ἐπὶ τῇ 1900ετηρίδι τῆς συγγραφῆς τῆς «Ἀποκαλύψεως» περιλαμβάνετο καὶ τὸ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καὶ ἐν Πάτμῳ συγκληθὲν «Διεθνὲς καὶ Διεπιστημονικὸν Συμπόσιον». Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Συμποσίου τούτου ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἀπέστειλε Μήνυμα πρὸς τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἡλίαν Οἰκονόμου, ἀναγνωσθὲν πρὸς τοὺς συνέδρους ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς Σχολῆς κ. Ἰωάννου Παναγοπούλου. Ἐν τῷ Μηνύματι τούτῳ ὁ Παναγιώτατος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, λέγει τὰ ἑξῆς:

«Ἡ καθ' ἡμᾶς Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, συγκαλέσασα ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Νήσῳ τὸ παρὸν Συνέδριον, πρὸ τοῦ σεπτοῦ Σπηλαίου τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἁγαπημένου, οὐδόλας ἀπέβλεπεν εἰς ἀπλὴν προαγωγὴν καὶ καλλιέργειαν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως καὶ σοφίας, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸν κύριον στόχον πάντων τῶν λοιπῶν ἐπιστημονικῶν συνεδρίων τοῦ κόσμου.

»Χωρὶς νὰ ὑποτιμῶμεν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον τὴν σπουδαιότητα καὶ ἱερότητα τοῦ πάσης φύσεως γνωστικοῦ μόχθου τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας, ὀφείλομεν νὰ δηλώσωμεν ἐκ προοιμίου ὅτι τὸ παρὸν ἡμέτερον συνέδριον ἐθεωρήσαμεν μᾶλλον ὡς κατ' ἐξοχὴν προσκυνηματικὴν χειρονομίαν καὶ ἐκδήλωσιν τῆς συγχρόνου διανοήσεως καὶ σοφίας τῶν πιστῶν πρὸ τοῦ ἀρρήτου μυστηρίου τῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ, τὰς ὁποίας ἐν ἱερᾷ ἐκστάσει διατελῶν ἠλεήθη νὰ ἀπομαντεύσῃ πόρωθεν καὶ νὰ καταγράψῃ ἐν γλώσσῃ ἰδιαζόντως

ἀποκαλυπτικῇ ὁ υἱὸς τῆς βροντῆς Θεολόγος καὶ Προφήτης.

»Τὴν σχετικότητα καὶ τὸ ἀμφίβολον πάσης ἐν τῷ κόσμῳ σοφίας εἶχεν ἤδη κατ' ἄλλον τρόπον περιγράψει διὰ τοῦ γνωστοῦ φιλοσοφικοῦ μύθου ἐνὸς ἄλλου σπηλαίου ὁ ἐκ τῶν πρὸ Χριστοῦ Ἑλλήνων φιλοσόφων θειότατος Πλάτων. Οὕτως ἢ ἄλλως, σπηλαιώδη τοπία δὲν εἶναι πλέον κατὰ κύριον λόγον τὰ χαίνοντα μορφώματα γεωφυσικῶν φαινομένων, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον αἱ φρικιαστικαὶ βιώσεις τοῦ σπηλαιώδους καὶ ἀποκρημένου τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὡς αὐταὶ διαπιστοῦνται ὑπὸ τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης εἰς τὴν διχασμένην προσωπικότητα τοῦ ταιλαιώρου ἀνθρώπου.

»Διότι οὐδεὶς βεβαίως ἀγνοεῖ ὅτι ἐὰν ἐν τῷ καθόλου φυσικῷ χώρῳ οἱ νεώτεροι καιροὶ χαρακτηρισθῶνται ἀπὸ τὴν διάστασιν τοῦ ἀτόμου, πολὺ ἐνωρίτερον αἱ ἐρευναι τῆς Ψυχολογίας εἶχον διαπιστώσει εἰς αὐτὸν τὸν ἀνθρώπινον βίον τὴν διάσπασιν τοῦ προσώπου.

»Διάσπασις ὁμῶς σημαίνει κατακερματισμὸν καὶ κλάσματα, ἤτοι ἐρείπια καὶ σκευὴ συντετριμμένα. Ἐὰν δὲ ἡ διάσπασις καὶ ὁ κατακερματισμὸς ἀφορᾷ ὄχι μόνον εἰς τὸν ψυχολογικὸν βίον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος, τότε ἔχομεν τὰ σχίσματα καὶ τὰς διαιρέσεις».

«Ἡ συνεκτικὴ δύναμις τοῦ λόγου»

Ὁ Παναγιώτατος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ἀναφερόμενος ἐν τῷ αὐτῷ Μηνύματι εἰς τὴν ἔννοιαν «τοῦ λόγου ὡς συνεκτικῆς δυνάμεως, ὡς ἐκ Θεοῦ διδαχῆς, παρακλήσεως καὶ παρηγορίας», μετὰ τῆς διακρινούσης τὸν λόγον Του ἐπιγραμματικῆς διατυπώσεως προσέθεσε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἔννοια καὶ λειτουργία τοῦ "λόγου" εἰς τὴν ἱερωτάτην γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων ἐκφράζει σύμπλεγμα μυστικόν, τὸ ὁποῖον διατρέχει καὶ στηρίζει ὀλόκληρον τὴν δημιουργίαν καὶ συνδέει ταύτην ἀρρήτως μετὰ τοῦ ἀκτίστου Θεοῦ. Ὡς ἐκ τούτου, λόγος ὀνομάζεται ἢ αἰτία τῶν ὄντων καὶ γινομένων, λόγος ἢ γνωστικὴ δύναμις τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου προσεγγίσεως καὶ σπουδῆς αὐτῶν, λόγος ἢ δήλωσις καὶ ἐκφορὰ τῶν ἐν νοητικῇ θεωρίᾳ διαπιστουμένων σχέσεων καὶ ἀναλογιῶν μεταξὺ τῶν ὄντων καὶ φαινομένων, Λόγος δὲ καὶ ὁ τὰ πάντα συστησάμενος καὶ συντηρῶν, φωτίζων καὶ ἀγιαζὼν Θεός.

»'Εάν δὲν συνεξετάσῃ καὶ συνεκτιμήσῃ ἰδιαιτέρως ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος τοὺς ἱερούς τούτους συσχετισμοὺς τῶν πολλαπλῶν καὶ μυστικῶν ἐπιπέδων, εἰς τὰ ὁποῖα φανεροῦνται ἡ συνεκτικὴ δύναμις τοῦ λόγου, ἀπὸ τοῦ τελευταίου μορίου τοῦ κονιορτοῦ τῶν κτιστῶν ἕως τῆς ἀρρητου δυνάμεως τοῦ ἀκτίστου Θεοῦ Λόγου, δὲν θὰ ἀξιωθῇ οὔτε τοὺς λόγους τῶν ὄντων ὀρθῶς νὰ συλλάβῃ οὔτε λόγον ἀγαθὸν καὶ σωτήριον νὰ ἀρθρώσῃ, οὔτε τὴν ὀφειλετικὴν πρὸς τὸν Θεὸν Λόγον δοξολογίαν νὰ ἀναπέμψῃ θεοπρεπῶς.

»'Αντιθέτως, τούτων πάντων ἐν ἐργηγόρσει πνεύματος καὶ κατανύξει καρδίας θεωρουμένων καὶ ὁμολογουμένων, καθιστάμεθα δεκτικοὶ τῶν τοῦ Θεοῦ Λόγου μηνυμάτων, εὐγνώμονες ἀκροαταὶ τοῦ λόγου τῆς 'Αποκαλύψεως, πιστοὶ τηροῦνται τοῦ νόμου, ἀγαθοὶ οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ.

»'Αξιον, λοιπόν, καὶ δίκαιον εἶναι, ἡ λογικότης, τὴν ὁποῖαν ἡ παντοῖα ἐπιστήμη τοῦ ἀνθρώπου διαπιστοῖ καὶ τεκμηριώνει ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων, νὰ ὀδηγῇ εὐθέως εἰς αἶνον καὶ δοξολογίαν τοῦ τὰ πάντα διὰ τοῦ δημιουργικοῦ λόγου Του συστησαμένου Θεοῦ».

«'Ορθὴ σχέσις μυστηρίων καὶ λόγου»

'Εν συνεχείᾳ ὁ Παναγιώτατος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς μετέχοντας τοῦ «Διεθνoῦς καὶ Διεπιστημονικοῦ Συμποσίου» συνέδεσε τὰ περὶ τοῦ «λόγου» λεχθέντα μετὰ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῆς «'Αποκαλύψεως» καὶ προσέθεσε τὰ ἑξῆς:

«'Οφείλομεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ παρόντος 'Επιστημονικοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν συναφῶν ἐν τῇ 'Ιερᾷ ταύτῃ Νήσῳ ἐορτασμῶν τῆς ἱεράς 'Αποκαλύψεως, νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὴν ἐν τῇ συνόλῳ 'Αγία Γραφή, Παλαιᾷ τε καὶ Καινῇ Διαθήκῃ, περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐξελικτικῶς διατυπωμένην διδασκαλίαν, ἡ ὁποία καὶ κορυφῶνται εἰς τὸν θεσπέσιον πρόλογον τοῦ κατὰ 'Ιωάννην Εὐαγγελίου καὶ εἰς τὸν δραματικὸν λόγον τῆς 'Αποκαλύψεως τοῦ αὐτοῦ 'Αποστόλου, ὅστις ἂν καὶ δὲν ἀνηράγη ὡς ὁ Παῦλος ἕως τρίτου οὐρανοῦ (Πρβλ. Β' Κορ. 12,2), ἐν τούτοις "γενόμενος ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ" ('Αποκ. 1,9) κατενύγη καὶ ἐκαθάρθη εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ διατυπώσῃ ἀποκαλυπτικῶς, ὅσον οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ, τὴν ἀρρητον δόξαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ἀποκαλυπτομένου οὐχὶ πλέον ἐν τῇ φοβερᾷ δυνάμει τοῦ Παντοκράτο-

ρος, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπερινοήτῳ κενώσει τοῦ 'Εσφαγμένου 'Αρνίου.

»'Η τοιαύτη ἱερωτάτη "μεταφορὰ" τοῦ Λόγου ὡς 'Αρνίου καὶ δι' ἐσφαγμένου διὰ τὴν 'Εκκλησίαν τοῦλάχιστον τυγχάνει ἐξόχως διδακτικῆ, ὑπαινισσομένη ὄχι μόνον τὴν ἀκατάλυτον δύναμιν τῆς ἀγάπης ὡς θυσίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τῇ λατρευτικῇ ζωῇ εἰδικώτερον ὀρθὴν σχέσιν μυστηρίων καὶ λόγου, ἀπὸ τῆς ὁποίας σχέσεως ἐξαρτᾶται πάντοτε ἐν τῇ ἱστορικῇ 'Εκκλησίᾳ ἡ δικαία ἐκτίμησις καὶ ἰσορροπος χρῆσις τῶν ὑπὸ τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον δωρηθέντων σωστικῶν μέσων.

»'Υπὸ τοιαύτας εὐλαβεῖς σκέψεις καὶ εὐγνώμονα αἰσθήματα χαιρετίζοντες τοὺς ἐνταῦθα συνηγμένους πιστοὺς ἐργάτας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπιστήμης σκαπανεῖς, εὐχόμεθα διαπύρως ὅπως ἡ ἐκάστοτε διὰ μόχθων ἀποκτωμένη γνώσις ὀδηγῇ ἀμέσως καὶ θεοφιλῶς εἰς ἐπίγνωσιν, ὥστε ἀπὸ τῆς πεπερασμένης τάξεως καὶ ἀρμονίας τοῦ κόσμου τούτου νὰ ὀδηγώμεθα εἰς πάντες εἰς τὸ ἀπειρον κάλλος καὶ τὸ ἄληκτον φῶς τῆς αἰωνίου ζωῆς».

'Αποκάλυψις καὶ Χριστιανικὴ Λατρεία

Αἰ ἐν τῇ προηγουμένη Παρατηρήσει παρατεθεῖσαι διατυπώσεις τοῦ Πατριαρχικοῦ Μηνύματος περὶ τῆς λατρευτικῆς ζωῆς καθιστοῦν φανερὰν τὴν σύνδεσιν τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῆς 'Αποκαλύψεως μετὰ τῆς χριστιανικῆς λατρείας, ἥτις διὰ τῶν αἰώνων διατηρεῖ τὰ ἤδη εἰς τοὺς ἀποστολικoὺς χρόνους ἀναγόμενα οὐσιώδη αὐτῆς στοιχεῖα. Ὡς ἤδη πρὸ εἰκοσαετίας ἔχει σημειώσῃ ὁ γράφων, μία τῶν σπουδαιοτάτων πηγῶν τῆς παλαιοχριστιανικῆς λατρείας θεωρεῖται ὑπὸ τῆς Λειτουργικῆς 'Επιστήμης τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον, διότι «ἡ ἐν τῇ 'Αποκαλύψει περιγραφὴ τῆς ἐν τῷ ὑπερουρανίῳ κόσμῳ προσφερομένης λατρείας εἶναι ἐν πολλοῖς ἀποτύπωσις τις τῆς ἤδη κρατούσης ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ λατρευτικῆς πράξεως. Ὁ θεόπνευστος συγγραφεὺς βλέπει τὸ ὅλον δράμα τῶν ἐσχάτων καιρῶν ὡς ἐκτυλισσόμενον ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς πρωτοχριστιανικῆς λατρείας, ἥτις ἔχει οὕτως εἰπεῖν ἀντιστοιχίας καὶ προβολὰς εἰς τὸν ἐρχόμενον Αἰῶνα καὶ εὐρίσκει ἐν αὐτῷ τὴν τελειώσιν τῆς. Οὕτω πᾶν ὅ,τι τελεσιουργεῖται ἐν τῇ πρωτοχριστιανικῇ λατρευτικῇ συνάξει ἐμφανίζεται οἶονεὶ ὡς ἡ ἐκ τῶν προτέρων βίωσις ἐκείνου, ὅπερ τελεσιουργεῖται ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θυσιαστηρίου. Οὕτως ἐξηγεῖ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τὴν Ἀρχιεραγματεῖαν τῆς Ἱεράς Συνόδου ἐπεσκέφθη τὴν Πέμπτην 3 Αὐγούστου ἐ.ἔ. ὁ Σεβ. Μητρο. Κώου κ. Αἰμιλιανὸς (Ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου).

— Τὴν 8ην Αὐγούστου ἐ.ἔ., ἡμέραν Τρίτην, τὴν Ἀρχιεραγματεῖαν τῆς Ἱεράς Συνόδου ἐπεσκέφθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καμερουν καὶ πάσης Δυτικῆς Ἀφρικῆς κ. Πέτρος (Ἱεράρχης τοῦ Πατριαρχ. Ἀλεξανδρείας).

— Τὴν 25ην Αὐγούστου ἐ.ἔ., ἡμέραν Παρασκευὴν, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε τῶν κατὰ μῆνα τακτικῶν ἐργασιῶν τῆς Δ.Ι.Σ.

— Τὴν 28ην Αὐγούστου ἐ.ἔ., ἡμέραν Δευτέραν, τὴν Ἀρχιεραγματεῖαν τῆς Ἱεράς Συνόδου ἐπεσκέφθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μολδαβίας κ. Δανιὴλ καὶ Τρανσυλβανίας κ. Ἀντώνιος (Ἱεράρχαι τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας).

— Τὴν 30ην Αὐγούστου ἐ.ἔ., ἡμέραν Τετάρτην, τὴν Ἀρχιεραγματεῖαν τῆς Ἱεράς Συνόδου ἐπεσκέφθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βελγίου καὶ Κάτω Χω-

ρῶν κ. Παντελεήμων (Ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου).

— Τὴν 31ην Αὐγούστου ἐ.ἔ., ἡμέραν Πέμπτην ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ μετέβη εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον καὶ προσέστη τῆς τελετῆς τῆς διαβεβαιώσεως τῶν ἐκλεγέντων ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τὴν 19.7.95 Σεβ. Μητροπολιτῶν Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, Ἐλασσῶνος κ. Βασιλείου καὶ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὸν ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντα Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον (Ἱεράρχην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου).

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β', τὴν 2αν Ἰουλίου 1995, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ἐν Σλοβακίᾳ Οὐνίτας, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἐδῶ ἡ Δύσις συναντᾷ τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἡ λατινικὴ παράδοσις τὴν ἀνατολικήν. Δυνάμεθα σχεδὸν νὰ ψηλαφίσω-

ται διατὶ ἡ Ἀποκάλυψις ἐξεικονίζει πολλάκις καὶ ποικιλοτρόπως τὰ λειτουργικὰ ἔθιμα τῆς πρώτης Ἐκκλησίας» (Εὐαγγ. Θεοδώρου, Μαθήματα Λειτουργικῆς, ἐν Ἀθήναις 1975, ὅπου ὑπάρχουν καὶ παραπομπαὶ εἰς τὰς σχετικὰς ἐπισημάνσεις τῶν Oscar Cullmann καὶ Παν. Μπρατσιώτου).

Ὁ διάλογος μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν

Συμφώνως πρὸς τὸ ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευόμενον Ἀνακοινωθὲν τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ἐν Balatand (Λιβάνου) καταρτισθὲν κείμενον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὀρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς «ἀποτελεῖ ἐν βῆμα εἰς τὴν ὅλην πορείαν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ περιέχει σημαντικὰς προτάσεις πρὸς ἐποικοδομητικὴν ἀντιμετώπισιν

πιστικῶν πρακτικῶν ζητημάτων ἐντὸς τῶν πλαισίων καὶ τοῦ συναφοῦς κειμένου τοῦ Freising. Διευτυπώθησαν προτάσεις περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς συνεχίσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Οὐνίας, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιολογικῶν καὶ ποιμαντικῶν συνεπειῶν τῆς εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως διευκολυνθῆ ἡ περαιτέρω προώθησις τοῦ θεματολογίου τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου».

Ἐκ τοῦ Ἀνακοινωθέντος τούτου καθίσταται φανερόν, ὅτι τὸ Βατικανόν, μολοντί ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγνοῇ ἐν τῇ πράξει τὴν ἐν τοῖς κειμένοις Freising καὶ Balatand διακήρυξιν ὅτι ἡ Οὐνία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρητῆ πλέον ὡς «μοντέλο» ἐνώσεως, εἶναι ὑποχρεωμένον, ἐκὸν ἄκον, νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκ τῆς διακηρύξεως ταύτης ἀπορροεύσας ὑποχρεώσεις του, ἐὰν τῷ ὄντι δὲν θέλῃ νὰ ναυαγήσῃ πλήρως ὁ ἐν κινδύνῳ εὐρισκόμενος ἐλπιδοφόρος διάλογος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ε. Δ. Θ.

μεν τὰ ἴχνη τῆς κληρονομίας καὶ τοῦ μηνύματος τῶν Ἁγίων Κυρούλλου καὶ Μεθοδίου, Ἀποστόλων τῶν Σλαύων καὶ προστατῶν τῆς Εὐρώπης. Οἱ Θεσσαλονικεῖς Ἅγιοι ἀδελφοί, διὰ τοῦ ἔργου των τοῦ εὐαγγελισμοῦ, ἐπεξεργάσθησαν ἓν πρότυπον ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὅπερ ἐνώνει τὸν θεολογικὸν (δογματικὸν, λειτουργικὸν καὶ πνευματικὸν) πλοῦτον τῆς ἀνατολικῆς παραδόσεως μετὰ τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης». (Προσ-εχῶς θὰ σχολιασθῆ ἡ περιοριστὴ αὕτη).

— Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐν Πεκίνῳ συγκροτηθέντος ὑπὸ τοῦ ΟΗΕ Παγκοσμίου Συνεδρίου περὶ τῶν ζητημάτων τῶν γυναικῶν, ἡ «Ἁγία Ἐδρα» ἐτόνισεν, ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς μέχρι τοῦδε διακηρύξεις τοῦ ΟΗΕ περὶ οἰκογενείας, γάμου, ἐκπαιδεύσεως καὶ θρησκείας. Ἡ ἐν τῷ Συνεδρίῳ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Βατικανοῦ, τῆς ὁποίας ἠγεῖτο διακεκριμένη ἀμερικανὶς καθηγήτρια, κατεδίκασε τὰς ἀμβλώσεις καὶ τὴν πρὸ καὶ ἐκτὸς τοῦ γάμου σεξουαλικὴν ἐλευθερίαν.

— Τὰ Ταχυδρομεῖα τοῦ Βατικανοῦ ἐξέδωκαν σειρὰν ἐννέα γραμματοσήμων, φερόντων τὴν ἐπιγραφὴν «1995, Εὐρωπαϊκὸν ἔτος διατηρήσεως τῆς Δημιουργίας».

— Τὴν 23ην Ἰουνίου 1995 ἀπέθανεν ὁ διακεκριμένος Διευθυντὴς τῶν Μουσείων τοῦ Βατικανοῦ Κάρολος Πιεράντζελλι.

— Ὁ Πάπας Παῦλος - Ἰωάννης Β' ἤρξατο πραγματοποιῶν σειρὰν ἐβδομαδιαίων ὁμιλιῶν περὶ τῆς Θεοτόκου Μαρίας.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Καθ' ἃ πληροφορεῖ τὸ Δελτίον «Ἐνημέρωσις», ἡ Γενικὴ Γραμματεία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἀπὸ 19ης μέχρι 24ης Ἰουνίου 1995 συνεκάλεσεν ἐν τοῖς χώροις τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Σαμπεζύ, Γενεύη) σύσκεψιν πρὸς μελέτην τοῦ θέματος «Κοινωνὴ ἀντίληψις τῶν Ἐκκλησιῶν περὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ μελλοντικοῦ προσανατολισμοῦ αὐτοῦ». Εἰς τὴν σύσκεψιν ἐξεπροσωπήθησαν πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι καὶ λοιπαὶ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι. Τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐξεπροσώπησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος. Τὰς ἐργασίας τῆς συσκέψεως συνετόνισαν ἐκ περιτροπῆς ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Καθηγητῆς κ. Konrad Raiser καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁρθόδοξου Ὁμάδος Ἐργασίας Πρωτοπρεσβύτερος Κα-

θηγητῆς π. Θωμᾶς Fitzgerald. Τὴν ὀργανωτικὴν εὐθύνην εἶχεν ὁ Γραμματεὺς τοῦ ΠΣΕ ἐπὶ τῶν Διεκκλησιαστικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Σχέσεων κ. Γεώργιος Λαιμόπουλος. Τὰ πορίσματα τῶν εἰσηγήσεων καὶ συζητήσεων περιελήφθησαν ἐν Ἐκθέσει, ἡ ὁποία ἔχει τὸν τίτλον «Προκαταρκτικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μελέτης περὶ τῆς κοινῆς ἀντίληψεως καὶ τοῦ κοινου ὁραματισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν περὶ τοῦ ΠΣΕ».

Ὁ ἐκ τῶν ἐν τῇ Συσκέψει εἰσηγητῶν Ἀκαδημαϊκὸς Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης (Ζηζιούλας), ἀναπτύξας τὸ θέμα «Ἡ αὐτοκατανόησις τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν» καὶ προβαλὼν τὴν θεμελιώδη Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιολογίαν, ἐτόνισε μετ' ἐμφάσεως ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι οὐδέποτε θὰ ἀναγνωρίσουν τὸ ΠΣΕ ὡς ἐν ἐκκλησιαστικὸν σῶμα, ὡς Unam Sanctum. Ἐν τούτοις, ὡς ἐπεσήμανεν ὁ Σεβασμιώτατος, πρέπει νὰ διακρίνη τις μετὰ τοῦ «εἶναι Ἐκκλησίαν» καὶ τοῦ «ἔχειν ἐκκλησιολογικὴν σημασίαν». Ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς ταύτης, ὡς εἶπεν, εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, ἔχουν ὁπωσδήποτε ἐκκλησιακὸν χαρακτῆρα, ἐφ' ὅσον συντελοῦν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν προώθησιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Πάντως, ὡς κατέληξεν ὁ Σεβ. Περγάμου κ. Ἰωάννης, κριτήριον διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν Ὁρθοδόξων εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνῃ ἡ ὀρθόδοξος ἀντίληψις περὶ τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

— Ἡ ἐν Καναδᾷ Εὐαγγελικὴ - Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία ἀπεφάσισε τὴν μέχρι τοῦ ἔτους 2001 πλήρη κοινωνίαν αὐτῆς μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

— Δεκάδες χριστιανικῶν σωματείων καὶ ἐνώσεων ἐτοιμάζονται νὰ ὀργανώσουν οἰκουμενικὰς καὶ διεθνεῖς ἐορτὰς κατὰ τὸ 1996, τὸ «ἔτος τοῦ Λουθήρου», ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 450 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

— Ἐν Κολωνίᾳ τῆς Γερμανίας ὀργανώθη προσφάτως τὸ 7ον Οἰκουμενικὸν Συνέδριον ἐπὶ τοῦ θέματος: «Τριάκοντα ἔτη μετὰ τὴν Β' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ». Τοῦ Συνεδρίου μετέσχε καὶ ὁ ὀρθόδοξος ἔλληνας θεολόγος Ἀναστάσιος Βασδέκης.

— Ἐν Δουβλίνῳ συνήλθε ἀπὸ 14ης μέχρι 19ης Αὐγούστου 1995 τὸ 15ον Διεθνὲς Συνέδριον, τὸ ὁποῖον ὀργάνωσεν ἡ Societas Liturgica. Τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου ἦτο «Ἡ μορφὴ μιᾶς λειτουργίας τοῦ μέλλοντος».

E. Δ. Θ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Μητροπολίτου Αιμιλιανού **Τιμιάδη**, **The Relevance of the Fathers** (Η σημασία των Πατέρων). Holy Cross Orthodox Press, Brookline 1994, p. 100.

Είναι γνωστός ο Σεβ. Μητροπολίτης Αιμιλιανός. Έχει γράψει πολλά βιβλία γεμάτα πνευματική πείρα και πατερική σοφία. Έπι μίαν ολόκληρη τεσσαρακονταετία δίνει την καλύτερη μαρτυρία της Όρθοδοξίας στο χώρο ολόκληρης της Ευρώπης. Άπλως, ταπεινός, άπερίττος, είναι ζωντανή μαρτυρία της ανατολικής πνευματικότητας σε ένα κόσμο έκκοσμηκευμένο (secularisé). Καί σαν γνήσιος ιερωμένος βλέπει όλα τα θέματα ποιμαντικά, πρακτικά ύπό τὸ πρίσμα τοῦ τί μποροῦν νὰ προσφέρουν στὸν σύγχρονο ἄνθρωπο. Δὲν μιλάμε γιὰ νὰ μιλάμε, ἀλλὰ νὰ ὑπηρετήσουμε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πὸ εἶναι ἀγάπη καὶ σωτηρία.

Τὸ βιβλίο πὸν παρουσιάζομε εἶναι μικρό, ἀλλὰ πολὺ περιεκτικό. Θα ἔλεγε κανεῖς, εἶναι καταστάλαγμα, ἢ — ἂν θέλετε — «ἀπόσταγμα», ἐνδελεχοῦς μελέτης τῶν προβλημάτων τοῦ συγχρόνου κόσμου ὑπό τὸ φῶς τῶν ἁγίων Πατέρων. Στὸ βιβλίο αὐτὸ ὁ Σεβ. Αἰμιλιανὸς τόνιζει ὅτι:

Οἱ ἅγιοι Πατέρες εἶναι «πηγὴ σοφίας», «ἀνεξάντλητο πέλαγος σοφίας». «Εἶναι πολὺ στραβὴ ἢ ἰδέα πὸν ἔχουν μερικοί, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἀσκητὲς εἶχαν στενὲς καὶ περιορισμένες ἀντιλήψεις. Κάθε ἄλλο! Ἦσαν ἀπέραντα εὐέλκτικοι· ἐπειδὴ εἶχαν τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως· ἐπειδὴ δὲν ἔψαχναν νὰ βροῦν τρόπους νὰ κάμουν μερικοὺς ἀνθρώπους νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν σὲ μιὰ μορφὴ μυστικιστικῆς ζωῆς, βίου θεωρητικοῦ, ἀλλὰ νὰ βοηθήσουν τὸν κάθε ἄπλο καὶ ταπεινὸ ἄνθρωπο· παρ' ὅλο πὸν οἱ ἴδιοι ἦσαν αὐστηροὶ σὲ μιὰ ζωὴ πράξης, ἐτόνιζαν ὅτι τὸ ζητούμενο ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ πίστη εἶναι "ὄχι τὰ ἐξωτερικὰ ἔργα, ἀλλὰ οἱ ἐσωτερικὲς ἀρετὲς", στὶς ὁποῖες πολλὲς φορὲς οἱ ἄπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ὑπερτεροῦν».

«Ἡ κατανόηση τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων τῶν ἁγίων Πατέρων, ἀνθρώπων τοῦ Πνεύματος, εἶναι ἀδύνατη σὲ ἐκείνους πὸν δὲν ἔχουν χάρη Ἁγίου Πνεύματος. Γιὰ νὰ τοὺς κατανοήσουμε, πρέπει πρῶτα νὰ ὑψωθοῦμε. "Τῆς γὰρ δυνάμεως (= τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) δεῖ, προφητεύουσί τε καὶ ἀκροωμένοις προφητῶν" (Ὡριγένης). Μόνο τότε θα μπορέσωμε, λέγει ὁ σοφὸς ἱεράρχης,

καὶ νὰ στερεώσουμε καὶ διατηρήσωμε τὶς ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες πὸν πρόσφεραν οἱ ἅγιοι Πατέρες στὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ νὰ διευρύνουμε τὴν — ὑπὸ εὐρύτερη ἔννοια — συμβολὴ τους γιὰ τὴν οἰκοδομὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ».

Μὲ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις χρειάζεται νὰ μελετηθῇ καὶ τὸ νέο αὐτὸ πόνημα τοῦ ἀκαταπόνητου γέροντα. Παραθέτομε τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων του, σὰν μιὰ πρόκληση, γιὰ κάθε ἀγγλομαθὴ πὸν σὰν φιλομαθὴς θα ἤθελε νὰ ἐντυφῆσει στὶς σελίδες του:

- Τίποτε δὲν εἶναι ξένο.
- Ἡ αὐθεντία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.
- Συγχρονικὴ καὶ διαχρονικὴ σοφία.
- Φρουροὶ τῆς μνήμης καὶ τῆς συνέχειας.
- Οἰκολογία καὶ Οἰκονομία. Ἐπωφελεῖσθε ἀπὸ ὅλες τὶς θετικὲς ἀξίες.
- Πόνος καὶ στέρηση εἶναι ἀποφασιστικοὶ παράγοντες στὴ ζωὴ μας.
- Οἱ μόνοι ἀσφαλεῖς ὁδηγοὶ γιὰ τὴν κατανόηση τῆς Βίβλου.
- Ἐγγύηση γιὰ τὴν πλήρη διαπαιδαγώγηση καὶ ἀνάπτυξή μας.
- Ὁδηγοὶ στὴν λατρεία μας. Θέμα γιὰ μελέτη.
- Πῶς πρέπει νὰ βλέπουμε τοὺς Ἐτεροδόξους.

Ἐκφράζομε τὴν εὐχή, γρήγορα νὰ ἰδοῦμε τὸ σπουδαῖο αὐτὸ ἔργο τοῦ διαπρεποῦς ἱεράρχου μεταφρασμένο στὴν ἑλληνικὴ.

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἐρεθ Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου: **ΚΥΠΡΙΑ ΜΗΝΑΙΑ, ΤΟΜΟΣ Α΄, ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ**, Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου, 1994.

Ὁ εὐαγγελικὸς σπόρος, ὅστις «ἀπὸ Σαλαμίνας ἄχρι Πάφου» ἐσπάρη ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Παύλου καὶ Βαρνάβα εἰς τὴν Μεγαλόνησον Κύπρον, πλουσίως ἀπέδωκεν εἰς ἑκατὸν τοὺς καρποὺς τῆς ἐν Χριστῷ ἀγιότητος. Ἦδη ὁ ὄρος «Νῆσος Ἁγίων», ἀπὸ πολλῶν ἑκατονταετιῶν ἀποδοθεὶς εἰς τὴν Κύπρον, φανεροὶ τὴν πραγματικότητα τῆς πολυπληθίας τῶν Ἁγίων πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας εἰς ὅλας τὰς ἄκρας καὶ γωνίας τῆς Νήσου. Δυσκόλως ὑπάρχει χώρος ἄνευ τοπικοῦ Ἁγίου, Ἀποστολικοῦ ἀνδρός, μάρτυρος, ἱερομάρτυρος, ἐ-

πιφανοῦς ἱεράρχου, ὁσίου ἀσκητοῦ, νεομάρτυρος... Ἡ πληθὺς ἄλλως τε τῶν ἁγιωνυμικῶν τοπωνυμίων ἐπιβεβαιοῖ τοῦ λόγου τὸ ἀληθές.

Ἡ Κυπριακὴ ὀρθόδοξος ψυχὴ, ἀνάκαθεν προσηλωμένη εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς ἐν οὐρανοῖς ἀφθάρτου καὶ μὴ σαλευομένης ἐκ καιρικῶν περιστάσεων καὶ ἱστορικῶν συγκυριῶν Πατρίδος, ἐτίμησεν παντοιοτρόπως τὰ ἅγια μέλη τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Ἀρχαῖα μεγαλοπρεπεῖς βασιλικαὶ ἢ κατανυκτικὰ καὶ κατάγραφα ἐκκλησιδία, ὕμνοι εἰδικοί καὶ ἀκολουθίαι συμπληρωματικοῦ χαρακτήρος, εἰκόνες βυζαντιναὶ καὶ ἀγίασματα ἱαματικά ἀποτελοῦν τρόπους ἐκφράσεως τῆς πρὸς τοὺς πρωτοτόκους ἀδελφοὺς τιμῆς τῶν ἐκάστοτε ἐν σαρκὶ περιλειπομένων Κυπρίων.

Εἰς τὸ παρελθὸν κατ' ἐπανάληψιν ἐγένοντο ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου προσπάθειαι πρὸς συλλογὴν εἰς ἓν σῶμα τῶν ὑπαρχουσῶν, ἐν χειρογράφοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διεσκορπισμένων κυπριακῶν ἀκολουθιῶν χωρὶς ὅμως τελεσφόρησιν.

Ἦδη νῦν, φιλαγίῳ προνοίᾳ καὶ ποιμαντικῇ φροντίδι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου, ἤρξατο ἡ πραγματοποίησις τῆς παλαιᾶς ταύτης ἐπιθυμίας τῶν προκατόχων του Πρωθυεραρχῶν.

Πρὸς τοῦτο συνεστήθη εἰδικὸν Γραφεῖον Ἐκδόσεως Ἀκολουθιῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐγκρίτου ἀγιολόγου καὶ φερπέδου θεολόγου - ἐρευνητοῦ κ. Θεοχάρους Σχίζα καὶ τὴν φιλολογικὴν συνεργασίαν τοῦ βετεράνου ἐκπαιδευτικοῦ καὶ ἐγκρατοῦς φιλολόγου κ. Ἀνδρέου Βαρνάβα, εἰς τρόπον ὥστε ἤδη ἐξετυπώθη ὁ πρῶτος τόμος τῆς ἐπιγραφομένης σειρᾶς «ΚΥΠΡΙΑ ΜΗΝΑΙΑ», ἐνῶ ἐτοιμάζεται πρὸς ἔκδοσιν καὶ ὁ β' καὶ οἱ ἐπόμενοι τοιοῦτοι.

Ἡ ἐν λόγῳ ἔκδοσις ἀποτελεῖ ἄριστον παράδειγμα θεολογικῆς φιλολογικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ τυπογραφικῆς συνεργασίας. Συγκεκριμένως, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ α' τόμου οὗτος περιέχει:

Πρόλογον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου Α'.

Εἰσαγωγικὸν σημείωμα τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκδόσεως κ. Θ. Σχίζα.

Ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Μάμαντος, τοῦ ἁγ. νεομάρτυρος Πολυδώρου, τοῦ ἁγ. Ἡρακλειδίου, ἐπισκόπου Ταμάσου, τοῦ ἁγίου Αὐξιβίου, ἐπισκόπου Σόλων, τοῦ ὁσίου Ἀναστασίου τοῦ ἐν Περιστερωνοπηγῇ, τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Φωκά, τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης τῆς ἰσαποστόλου, τοῦ ὁσίου Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ τοῦ συνεορ-

ταζομένου τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁσίου Αὐξεντίου, τῆς ἀνακομιδῆς τῶν τιμῶν Λειψάνων τοῦ ὁσίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὁσίου Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.

Σημειωτέον, ὅτι μετὰ τὸ τέλος ἐκάστης ἀκολουθίας ὑπάρχει τεκμηριωμένος πίναξ τῶν χρησιμοποιηθεισῶν πηγῶν καὶ τῶν βοηθημάτων μιᾶς ἐκάστης τούτων, ὡς χειρόγραφοι κώδικες, ἔντυποι ἐκδόσεις, βίοι - συναξάρια, ἀναφορὰ χειρογράφων κωδίκων, ναογραφία, εἰκονογραφία, λαογραφικὴ παράδοσις, ὕμνογράφοι, φωτοαντίγραφα ἀκολουθιῶν κ.λπ.

Τὸ δίχρωμον κείμενον τῶν ἀκολουθιῶν εἶναι δίστηλον, κατὰ τὰ γνωστὰ μεγάλου μεγέθους Μηναιᾶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιστεφόμενον πάντοτε μὲ λίαν ἐπιτυχῇ καὶ πρωτότυπα ἐπίτιπλα τοῦ πολλὰ προσφέροντος εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπιστημονικῆς εἰδικότητος του αἰδεσιμολογιωτάτου Πρεσβυτέρου π. Δημοσθένους Δημοσθένους, προϊσταμένου τοῦ εἰδικοῦ ἐργαστηρίου συντηρήσεως ἀρχαίων εἰκόνων, πινάκων καὶ χειρογράφων τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου.

Τὴν λίαν ἐπιβεβλημένην καὶ καλλιτεχνικὴν τυπογραφικὴν ἐργασίαν ἀνέλαβεν ἡ ἐν Ἀσπροβάλτᾳ εἰδικευμένη εἰς τὴν τυπογραφίαν ὀρθόδοξος ἀδελφότης «ΛΥΔΙΑ», ἣτις καὶ διαθέτει ἐν Ἑλλάδι τὴν σειρὰν τῶν Μηναιῶν.

Περαιόντες τὴν σύντομον παρουσίαν τοῦ α' τόμου τῶν «ΚΥΠΡΙΩΝ ΜΗΝΑΙΩΝ» ἐχόμεθα δι' ἀγαθῆς ἐλπίδος, ὅτι σὺν Θεῷ, ἀφ' ἐνός μὲν θὰ συμπληρωθῇ ἡ ἐν δέκα τόμοις προαγγελθεῖσα σειρὰ, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὅτι θὰ ἐπακολουθήσουν καὶ τὰ ἀναμενόμενα «ΚΥΠΡΙΑ ΣΥΝΑΞΑΡΙΑ», ὥστε πᾶς τις φιλάγιος νὰ ἔχη ἀνὰ χεῖρας τὸ ὅλον σῶμα τῆς Κυπριακῆς ἀγιολογίας καὶ ὕμνογραφίας.

Εἶθε νὰ ἀξιῶσθαι ὁ Κύριος, πρεσβείαις τοῦ πλήθους τῶν ἐν Μεγαλονήσῳ διαλαμπάντων Ἀγίων, νὰ ἐπανατιμηθῇ ἡ μνήμη των καὶ εἰς τὰ κατεχόμενα ἐδάφη τῆς Κύπρου μας, εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου Ὄνοματός Του, νὰ ἀποδώσῃ δὲ καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν πολλὰ εὐσυνειδήτως κοπιασάντων καὶ καλλικάρπως συνεργησάντων εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἱστορικῆς ἐκδόσεως τῶν Μηναιῶν τὸ δίκαιον ὄφλημα.

Ἱερομόν. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ
Ἱμνογράφος τῆς Μ.τ.Χ.Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθμ. Πρωτ. 2363
Διεκ. 830

Άθήνησι τῆ 18.7.1995

Πρὸς

τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀγάπιον Ἀϊτσιδῆν
κατὰ κόσμον Χαρίτωνα τοῦ Βασιλείου
Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης
Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου
καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς

Κοινοποιούμεν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 1/1995 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, συνωδᾶ τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ άρθρου 122 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τίθεται καὶ ἰσχύει δυνάμει τῆς παραγρ. 1 τοῦ άρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐὰν ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας δὲν ἀσκήσῃς κατ' αὐτῆς τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα ἐνδίκια μέσα, θέλει ἡ κοινοποιουμένη σοι ἀπόφασιν καταστῆ συνωδᾶ ταῖς διατάξεις τοῦ άρθρου 151 τοῦ Ν. 5383/1932, τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων
Ἄρχιμ. Σεραφεὶμ Μεντζελόπουλος

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣ 1/1995

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς 138ης Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κ.κ. ΙΩΑΝΝΟΥ, καὶ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολιτῶν α) Λαγκαδᾶ κ. Σπυριδωνος, β) Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἀντωνίου, γ) Κυθήρων κ. Ἰακώβου καὶ δ) Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου,

Συνελθὸν εἰς Συνεδρίαν τῆ 7ῃ Φεβρουαρίου 1995 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρα 5ῃ ἀπογευματινῇ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, κειμένῳ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῇ συνήθει τῶν Συνεδρίων Αἰθούσῃ, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματέως Ἄρχιμ. Σεραφεὶμ Μεντζελόπουλου, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀγάπιον Ἀϊτσιδῆν κατὰ κόσμον Χαρίτωνα τοῦ Βασιλείου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου καὶ ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱ. Μ. Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κατηγορούμενον ἐπὶ α) ἐγκαταλείπει τῆς διακονικῆς αὐτοῦ θέσεως

καὶ ιδιότητος β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ Ἱερατικοῦ καὶ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ γ) σκανδαλισμῷ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ συγκεκριμένως, ὅτι ἀπὸ τῆς 18-3-1993, αὐτογνωμόνως ἐγκατέλειψε τὴν διακονικὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγ. Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰς ἣν ἀδεία τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης κ. Δημητρίου, διηκόνει καὶ τὴν μοναχικὴν αὐτοῦ καθιέρωσιν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ὁμολογῶν τὴν κακότητα αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀπὸ 18.3.1993 ὑποβληθείσης τῷ κυριάρχῳ αὐτοῦ Μητροπολίτῃ ἰδιογράφῳ ἀναφορᾶς του εἰς ἣν ἐκθέτει τὰ κάτωθι: Διὰ τῆς παρουσίας ἐπιθυμῶν νὰ ὑποβάλω πρὸς τὴν Σεβασμιότητά Σας τὴν παραίτησιν τόσο ἀπὸ τοῦ ὑπουργήματός τῆς διακονίας ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Μοναχοῦ ὡς ἐκ τούτου παρακαλῶ Ὑμᾶς ὅπως προβῆτε εἰς τὰ περαιτέρω». «Ἀποβαλὼν τὸ Ἱερατικὸν καὶ Μοναχικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα εἶπερ τὴν δόξαν τοῦ Πανυπερτελείου Θεοῦ, ρίψαστις γενόμενος, καὶ στραφείς εἰς τὰ ὀπίσω, συμπινγείς ὑπὸ τοῦ χοϊκοῦ καὶ τοῦ ἐφημέρου καὶ περιφερόμενος ἔκτοτε μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς προκαλῶν τὸν σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων ΞΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων Ματθ. ΙΗ' 7-9, Λουκ. ΙΖ' 1-2,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος καὶ μὴ προσελθόντος καὶ παρασάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον,

Διεξεληθὸν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας ἐγγράφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσῆγησιν τοῦ Δικαστικοῦ Συνέδρου Μέλους Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου,

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους:

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ κρίσιν ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον Αὐτοῦ τηρηθειῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» προβλεπομένων καὶ καθοριζομένων διαδικασιῶν,

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων, τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας, καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικὰ περιστατικὰ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καὶ κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδᾶ τῷ άρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κατηγορητηρίῳ ἀναφερόμενα,

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος ἠπειθήσε, καίτοι νομίμως κληθείς, ὅπως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον Αὐτοῦ καὶ ἀποσεῖσθ

τὰς εἰς βάρος αὐτοῦ κανονικὰς κατηγορίας, φυγοδικῶν καὶ ὁμολογῶν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὸ βάσιμον τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ,

Ἐπειδὴ ἐπιπροσθέτως τὰ ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου πλήρως κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου στοιχειοθετοῦνται καὶ θεμελιούνται διὰ τῆς ἐν τοῖς ὑπερθεν ἀναφερομένης ἰδιογράφου ἀναφοράς τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις παραμένει ἀμεταμέλητος,

Ἐπειδὴ τὰ παραπτώματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων καὶ δὴ ὑπὸ τῶν: «Εἰ τις Κληρικὸς διὰ φόβον ἀνθρώπινον, Ἰουδαίου, ἢ Ἕλληνος, ἢ Αἰρετικοῦ, ἀρνήσῃται, εἰ μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀποβαλλέσθω, εἰ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κληρικοῦ, καθαιρεῖσθω. Μετανοήσας δέ, ὡς Λαϊκὸς δεχθήτω» (ΞΒ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων). «Τοὺς ἅπαξ ἐν Κλήρῳ τεταγμένους καὶ μοναστάς, ὠρίσαμεν μῆτε ἐπὶ στρατείαν, μῆτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἐρχεσθαι. Ἦ τοῦτο τολμώντας, καὶ μὴ μεταμελουμένους ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο ὃ διὰ Θεὸν πρότερον εἶλοντο, ἀναθεματίζεσθαι» (Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου).

«Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ Κλήρου, ἢ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ραθυμίᾳ καθαιρεῖσθω» (ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων). «Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι' οὐ ἐρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἐρριπταί εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων» (Λουκ. ιζ' 1-2). «Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων ...πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὐ τὸ σκάνδαλον ἐρχεται» (Ματθαίου ιη' 7),

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

κηρύσσει ὁμοφώνως τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀγάπιον Ἀϊσιδίην, κατὰ κόσμον Χαρίτωνα τοῦ Βασιλείου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιοπόλεως καὶ Πολυκάστρου καὶ ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱ. Μ. Γουμενίσσης, Ἀξιοπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ἐνοχον ἐπὶ α) ἐγκαταλείψει τῆς διακονικῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ ἰδιότητος β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ Ἱερατικοῦ καὶ Μοναχικοῦ αὐτοῦ σχήματος καὶ γ) σκανδαλισμῷ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ συγκεκριμένως ὅτι ἀπὸ τῆς 18-3-1993, αὐτογνώμονως ἐγκατέλειψε τὴν διακονικὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγ. Εἰρήνης, ὁδοῦ Αἰόλου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς ἣν ἀδεία τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γουμενίσσης κ. Δημητρίου διηκόνει καὶ τὴν μοναχικὴν αὐτοῦ καθιέρωσιν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιοπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ὁμολογῶν τὴν κακότητα αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπὸ 18.3.1993 ὑποβληθείσης τῷ κυριάρχῳ αὐτοῦ Μητροπολίτῃ ἰδιογράφου ἀναφοράς του εἰς ἣν ἐκθέτει τὰ κάτωθι: «Διὰ τῆς παρουσίας ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλλω πρὸς τὴν Σεβασμιότητά σας τὴν παραίτησιν τόσο ἀπὸ τοῦ ὑπουργήματος τῆς διακονίας ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Μοναχοῦ ὡς ἐκ τούτου παρακαλῶ Ὑμᾶς ὅπως προβῆτε εἰς τὰ περαιτέρω». Ἀποβαλὼν τὸ Ἱερατικὸν καὶ Μοναχικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα εἶπερ τὴν δόξαν τοῦ Πανυπερτελείου Θεοῦ, ρίψασπις γενόμενος, καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω, συμπτνγεις ὑπὸ τοῦ χοϊκοῦ καὶ τοῦ ἐφημέρου καὶ περιφερόμενος ἐκτοτε μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς προκαλὼν τὸν σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν, ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς τι-

μωρουμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων ΞΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων Ματθ. ΙΗ' 7-9 Λουκ. ΙΖ' 1-2 καὶ παμψηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς αὐτῷ ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιοπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ἀπογυμνῶν αὐτὸν τέλεον παντὸς Ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τίτλου ὡς καὶ τοῦ Μοναχικοῦ Σχήματος, κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, τοῦ λοιποῦ προσφωνουμένου διὰ τοῦ κοσμικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, καταδικάζων ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων (100.000) δραχμῶν δικαστικὴν δαπάνην. Διατάσσει δὲ τὴν δημοσίευσιν τῆς παρουσίας δῖς, διὰ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τῆς ἡμερησίας Ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ» κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 55 καὶ 122 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸς Αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουν κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἀρθροῦ 44 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Κ.Χ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη Αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ
διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς
Δικαστηρίου

† Ὁ Σιδηροκάστρου ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΑΝΤΩΝΙΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαιτείας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱ. Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Πρὸς

τὸν Ἀρχιμανδρίτην

Πλωτῖνον Ἀγριπέλλη (κατὰ κόσμον Παναγιώτην τοῦ Ἐμμανουὴλ) Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
(Καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε ὅπως ἐμφανίσῃς ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ, ἐν τοῖς Γραφεῖσις αὐτῆς, ὁδὸς Ὑμηττοῦ 47-51 Καισαριανῆ, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 110 τοῦ Ν. 5383/1932, τὴν 18ην Δεκεμβρίου 1995 ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 11ην π.μ., προκειμένου νὰ δικασθῆς ἐπὶ τῶν ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανισέως σου, θέλει ἐνεργηθῶσι κατὰ σοῦ τὰ ὑπὸ τῶν ἀρ-

θρων 62 καὶ 112 τοῦ Ν. 5383/1932 ὀριζόμενα, ὡς ταῦτα ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 44 παρ. 1 τοῦ Ν. 590/1977 διατασσόμενα.

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 18ῃ Σεπτεμβρίου 1995

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 37, πργρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίας Εἰρήνης Γαλατοῖου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημερικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομιμμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26ῃ Σεπτεμβρίου 1995

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Κρήνης Αἰγιαλείας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 11ῃ Σεπτεμβρίου 1995

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

α) Ἁγίου Δημητρίου Ἰσώματος, β) Ἁγίων Θεοδώρων Δεμενίκων (β' θέσις), γ) Ἁγίου Βασιλείου Βραχνεικῶν (β' θέσις), δ) Ἁγίου Ἀθανασίου Λάκκας, ε) Ἁγίων Πάντων Ροδινῆς, στ) Κοιμήσεως Θεοτόκου Παραλίας καὶ διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

α) Εὐαγ. Θεοτόκου (Μητροπολιτικοῦ), β) Ἁγίας Σοφίας Πατρῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω θέσεων.

Ἐν Πάτραις τῇ 21ῃ Σεπτεμβρίου 1995

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Ἀχροβολισμοὶ κρούσεως;
Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θεολ. Διαλόγου μετὰ
τῆς ΡΚαθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀνακοινωθὲν τῆς 13-14
Ἰουλίου 1995.

Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄ-
γορευτῆς ὁ ἐκ τῆς νήσου Νάξου. Συναξάριον.

Βλασίου Ι. Φειδᾶ, Ἡ Παπικὴ Ἐγκύκλιος *Ut unum sint*
καὶ ὁ Διάλογος Ὁρθοδόξου καὶ ΡΚαθολικῆς Ἐκκλη-
σίας.

Παναγ. Ι. Μπούμη, Ἐνὸς δὲ (φαγητοῦ) ἐστὶ χρεῖα
(Λογκ. 10, 42).

Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Ὀδοιπορικὸν εἰς ἑλληνορθό-
δοξα κέντρα τῆς Αὐστραλίας.

Κων/νου Χρ. Τράκα, Ὁ κατ' ἐπίγνωσιν σεβασμὸς σὺν
Σύνταγμα.

Ἰωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη, Αἱ Δημόσιαι Σχέσεις διὰ
τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ἰωάννου Μπουγάτσου, Ἡ συμβολὴ τοῦ Κων. Οἰκονό-
μου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.